

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

BROJ
701

Subotica, 23. rujna 2016. Cijena 50 dinara

Sonta: Glazbeni odjel
na hrvatskom

ZKVH: Digitalizacija
kulturne baštine

Grbovi i zastave
Vojvodine

Runda za rundom
pregovora

INTERVJU
Bojana Poljaković
Popović

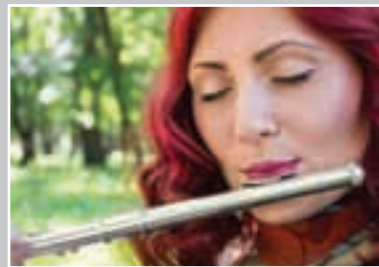
U fokusu

SADRŽAJ

RAZGOVOR

19

Daliborka Malenić, profesorica flaute
SNAGU CRPIM U VJERI

ŠIROM VOJVODINE

22-23

Kazališna scena na jezicima nacionalnih
zajednica
NOVCA TEK ZA JEDNU PREMIJERU

ŠIROM VOJVODINE

24-25

Nastava hrvatskog u školama u Srijemu
**VOLJA POSTOJI ALI DJECE JE SVE
MANJE**

REPORTAŽA

26-27

Vinkovačke jeseni 2016.
**HRVATSKI FOLKLOR ZA BROJNE
POSJETITELJE**

KULTURA

32-33

Promocija knjige *Bile riči* u Monoštoru
SPOMENIK GOVORU KOJI UMIRE

SPORT

50-51

Malonogometni susret udruga iz Srijema
u Rumi
**DRUŽENJE U PRVOM,
REZULTAT U DRUGOM PLANU**

Tavankutska veza

Kada se među Hrvatima u Srbiji (i šire) pomene Tavankut nitko nije ravnodušan: ili se ljudi oduševljavaju tavankutskim povrćem, voćem i rakijom s *piska*, aktivnostima i postignućima hrvatskog društva *Matija Gubec* ili s negodovanjem govore kako svi putovi vode u Tavankut i kako i nije sve baš tako sjajno, na školskom ili političkom planu na primjer. Ja nisam iz Tavankuta, i pisak kao takav mi nije pod kožom, kako to vole reći Tavankučani. Ali čini se da taj

tavankutski pisak i ljubav Tavankučana prema svome zavičaju nije tek prazna priča. Čak i onda kad jednom odu iz svog zavičaja. Ili onda možda još i više. Tako će zahvaljujući redatelju Branku Ištvančiću koji je podrijetlom iz Tavankuta i uredniku redakcije za popularnu i tradicijsku kulturu HRT-a Alekseju Gotthardi Pavlovskom jedan dio hrvatske tradicijske kulture biti zabilježen i sačuvan od zaborava. Ekipa Hrvatske televizije ovih je dana, po drugi put, na terenu u subatičkom ataru snimajući dokumentarac o tamburašima na sjeveru Bačke. Prikazivanje dokumentarnog serijala na HRT-u planira se sljedeće godine kao i dokumentarnog filma na festivalima. Poznavajući Ištvančićev dosadašnji rad kao što je npr. vrlo uspješan dokumentarni film o slamarkama *Od zrna do slike*, koji je obišao cijeli svijet, glas o kadgodašnjim i sadašnjim tamburašima će se nadaleko čuti. A kako najavljuje Ištvančić, neće se zaustaviti samo na tamburašima već se planiraju i drugi projekti, dokumentarci na određene teme iz života bunjevačkih Hrvata, ali i igrani film. U svemu ovome ima i još jedna dodana vrijednost, a to je povezivanje kulture bunjevačkih Hrvata sa svojom matičnom kulturom, od koje koristi ima i hrvatska manjinska zajednica ovdje, ali i hrvatska kultura u cjelini koje smo i mi, istina ponekad zaboravljeni i zanemareni, dio. Netko će možda reći pa to je samo jedan projekt u moru drugih. Možda i jeste, ali svaki takav projekt jedan je kamenčić u velikom mozaiku. A ima i još projekata i ima još ljudi poput Branka, koji su podrijetlom iz našega kraja a danas su uspješni stručnjaci i umjetnici u Hrvatskoj ili drugdje u svijetu. I ako postoji pozitivna emocija, uz odgovarajuće (financijske i tehničke) resurse puno se toga može uraditi kako bi bili što više uključeni u glavni tok hrvatske kulture. A da povezivanje s matičnom kulturom ne znači isključivanje iz sredine u kojoj se živi dokaz je otvaranje odjela na hrvatskom jeziku škole tambure u Sonti. Iako niti u Sonti, kao ni u drugim mjestima (osim Subotice), ne postoji cjelovita nastava na hrvatskom jeziku za ovaj odjel je iskazan veliki interes pa se u prvi razred upisalo 17 učenika. Uz tamburicu je lakše čini se učiti i hrvatski jezik.

J. D.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTORI: Jelena Dulić Bako
Zlatko Romić**REDAKCIJA:**Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA: Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA: Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација

у публикацији Библиотека

Матице српске, Нови Сад

32+659.3(497.113=163.42)

Konferencija o zaštiti nacionalnih manjina

U organizaciji Centra za regionalizam, danas će se u Beogradu održati konferencija o Analizi sprovođenja bilateralnih sporazuma u oblasti zaštite nacionalnih manjina Srbija, Hrvatska, Mađarska, Rumunjska i Makedonija. Na konferenciji će biti priopćeni rezultati istraživanja u okviru projekta analiza sprovođenja bilateralnih sporazuma glede zaštite nacionalnih manjina koje su potpisale spomenute države. Projekt je realiziran uz podršku Fondacije za otvoreno društvo. Otvaranjem poglavlja 23 u pregovaračkom procesu Srbije na putu pristupanja EU, ovo istraživanje dobija dodatnu vrijednost, jer je prvo ovakve vrste i predstavlja dobru polaznu

osnovu za artikulaciju javnih manjinskih politika tijekom pristupnih pregovora Srbije s EU. Rezultate analize sprovođenja sporazuma Srbija – Hrvatska predstaviti će **Darko Baštovanović**. Na konferenciji će sudjelovati i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić** kao i član Izvršnog odbora HNV-a **Ivan Ušumović**.

H. R.

Dnevnik i na sajtu RTV-a

Uz kolažnu emisiju *Paleta*, od 19. rujna na internetskoj stranici Radio televizije Vojvodine moguće je i odloženo gledanje emisije *Dnevnik* na hrvatskom jeziku. Internetska stranica RTV-a je www.rtv.rs, a rubrika *Odloženo gledanje* nalazi se u gornjem desnom kutu.

GRADSKA UPRAVA GRADA SUBOTICE TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO

U skladu s člankom 50. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-isp., 64/10-US, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14 i 145/14) i člancima od 60. do 73. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata (*Službeni glasnik RS*, br. 31/10, 69/10 i 16/11)

oglašava

JAVNI UVID U

Nacrt Plana detaljne regulacije za centar urbanističke zone u MZ *Peščara* zapadno od Šabačke ulice, između ulica Kumrovečke, Čede Žica i Uskočke u Subotici.

Javni uvid može da se obavi od 26. rujna do 25. listopada 2016. godine, radnim danima od 8 do 15 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg Slobode 1.

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid u Plan i dobiti informacije o njemu u Gradskoj upravi Grada Subotice, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202/1.

Primjedbe na planirana rješenja u tijeku javnog uvida, mogu se u pisanom obliku dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14), do 25. listopada 2016. god.

Javna sjednica Komisije za planove održat će se 3. studenoga 2016. godine u 13 sati u zgradi Stare gradske kuće (u Plavoj sali), Trg Slobode br.1.

Pravne i fizičke osobe mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku dostavljene tijekom javnog uvida.

Tajnik

Zoran Čopić dipl. pravnik

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 29. i 30. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA ZATEČENOG STANJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta: *PTP DUBRAVA DOO*, Dože Đerđa 9-15, Bajmak, podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja zatečenog stanja na životni okoliš projekta: *Postrojenje za tretman građevinskog otpada* zaveden pod brojem IV-08-501-285/2016, a koji se planira na katastarskoj parceli 7209/1 KO Bajmak (45.976916, 19.412052).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *PATENT CO DOO* Mišićevo, Vlade Četkovića br. 1, podnio je dana 16. 9. 2016. pod brojem IV-08-501-289/2016, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: *Izgradnja parne kotlarnice u sklopu kompleksa Patent Co u Mišićevu* na katastarskoj parceli 10624 KO Bajmak, ulice Nova 2 (46.993953°, 19.484877°).

Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat soba 226, svakog radnog dana od 10 do 12 sati od 23. 9. 2016 do 21. 10. 2016., a javna prezentacija Studija održat će se 24. 10. 2016. godine u 12 sati u prostorijama Odsjeka.

Kovač: Želimo kooperaciju, a ne konfrontaciju

Hrvatski ministar vanjskih i europskih poslova u tehničkom mandatu **Miro Kovač** ocijenio je za beogradske novine *Blic* da su Hrvatskoj u interesu dobrosusjedski odnosi sa Srbijom i poručio da će Hrvatska poduprijeti Srbiju na putu prema

ocijenio je da to nije pomoglo Srbiji. »Želimo kooperaciju, a ne konfrontaciju. Očekujemo da verbalni napadi iz Srbije prestanu«, rekao je Kovač.

Nije se složio s tvrdnjom da su trenutačni odnosi dviju država »na najnižoj razini« od 2000. godine, ustvrdivši da se

tom putu pomagati, biti poslovno stroga i poštena«, poručio je.

Želja mu je, kaže, rješavati probleme i izgraditi odnose između Hrvatske i Srbije nalik onima koje imaju Francuska i Njemačka. »Želim dati doprinos psihološkom rasterećenju mladih generacija kada su u pitanju odnosi između Hrvatske i Srbije«, rekao je Kovač, ocijenivši kako to nije lako postići. »Treba imati hrabrosti i suočiti se s prošlošću, riješiti pitanja ratnog naslijeđa, bez kompleksa govoriti o ratu koji je 90-tih godina Slobodan Milošević vodio u Hrvatskoj«, dodao je.

Na pitanje smeta li li mu što ga dio javnosti u Srbiji »percipira kao proustaškog ministra«, Kovač je rekao da takvima predlaže da »ne čitaju novine,

ne slušaju i ne gledaju emisije koje takve gluposti šire«.

Kazao je i da će o tome ostati li ministar i u budućoj vladi, »na kraju odlučiti buduću mandat **Andrej Plenković**« te da »još nije došlo do razgovora o funkcijama«. Uvjeren je da će »do ministarskog posjeta Srbiji doći vrlo skoro«.

»Imamo brojna otvorena pitanja zbog kojih treba sjesti za stol«, rekao je Kovač, ustvrdivši kako »treba mukotrpno raditi na stvaranju mira i stabilnosti u jugoistočnoj Europi«. »Suradnja Hrvatske i Srbije je tu ključna«, kaže Kovač, ocijenivši da je njegov aktualni srbijanski kolega **Ivica Dačić** čovjek s kojim bi »sigurno mogao puno toga riješiti«.

Hina

članstvu u EU, ali da će ona morati ispunjavati pristupne kriterije i, između ostalog, ukinuti sudsku nadležnost za procesuiranje ratnih zločina počinjenih na teritoriju Hrvatske.

»To je i u hrvatskom interesu. Ali, Srbija će morati ispunjavati pristupne kriterije. Morat će, primjerice, ukinuti sudsku nadležnost za procesuiranje ratnih zločina počinjenih na teritoriju Hrvatske. Moramo definirati rješenje prema kojem će hrvatski sudovi procesuirati ratne zločine počinjene u Hrvatskoj, a srpski sudovi one počinjene u Srbiji. Tako se surađuje dobrosusjedski«, rekao je Kovač u intervjuu za beogradske *Blic*.

Upitan hoće li nova hrvatska vlada promijeniti politiku prema Srbiji, kazao je da su »Hrvatskoj u interesu dobrosusjedski odnosi sa Srbijom«.

Ustvrdivši da je Hrvatska »stoički istrpjela nevjerovatne iracionalne salve iz Srbije«,

radi o paušalnim ocjenama. »Odnosi između Hrvatske i Srbije se dobro razvijaju, posebno na gospodarskom planu, s tim da se mogu i moraju još bolje razvijati. Inače, 2000. godine su našim državljanima bile potrebne vize za putovanja u naše dvije zemlje. Viza više nema«, kazao je Kovač.

Odbacio je krivnju Hrvatske za loše odnose Beograda i Zagreba. »Je li hrvatska državna vlast organizirala sastanke s diplomatskom zborom u Hrvatskoj i žalila se na Srbiju? Nije. Da li je netko od nas zbog Srbije pisao pisma europskim institucijama u Bruxellesu? Nije. Jesmo li mi dijelili neke promemorije protiv Srbije po hrvatskoj diplomatskoj mreži? Nismo«, rekao je Kovač, konstatirajući kako »od svega toga Srbija nema ništa«.

»To nije dobro za naše odnose. Treba se uhvatiti posla i napredovati na putu prema članstvu u EU. Hrvatska će na

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 29. i 30. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA ZATEČENOG STANJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *ECO METALOLOGISTIC DOO* Kelebija, put Edvarda Kardelja 122 podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja zatečenog stanja na životni okoliš projekta: *Skladište i plato za tretman metalnog i plastičnog otpada* zaveden pod brojem IV 08 501 277/2016, a koji se planira na katastarskoj parceli 23106/1, 23111/2, 23110/3 KO Stari grad, put Edvarda Kardelja 122, Kelebija (46.126711, 19.609318).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, **osobno ili poštom na gore navedenu adresu**, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

HRVATSKA POLITIČKA SCENA NAKON IZVANREDNIH PARLAMENTARNIH IZBORA

Runda za rundom pregovora

Nakon izbora HDZ je formirao platformu postizbornih pregovora za formiranje nove Vlade, jer će nova Vlada biti oblikovana i stvorena s Mostom nezavisnih lista * Plenković je održao sastanak i s predstavnicima manjinskih zajednica * Hajduković je treći SDP-ovac koji je najavio kandidaturu za lidera stranke, nakon Picule i Ostojića

Deveti izvanredni parlamentarni izbori u Hrvatskoj nisu donijeli ništa novo na hrvatskoj političkoj sceni, jer je Hrvatska demokratska zajednica realni pobjednik. Nakon izbora HDZ je formirao platformu postizbornih pregovora za formiranje nove Vlade, jer će nova Vlada biti oblikovana i stvorena s *Mostom* nezavisnih lista, iako je *Most* osvojio 120 tisuća glasova manje nego na prošlim izborima. Kao i u slučaju prethodnih izbora, ni nova Vlada se neće moći sklopiti bez koaliranja. Očekuje se da će formiranje nove hrvatske Vlade trajati nešto kraće, nego što je to bio slučaj s odlazećom Vladom, a jedina novina ovih izbora je to što u Saboru neće biti zastupnika iz konzervativnih pravaških stranaka.

Čelnici koalicije oko *Živog Žida*, koji je osvojio osam mandata, poručili su da oni neće biti dio Vlade, nego žele biti oporba, a predsjednik HDZ-a **Andrej Plenković** je održao sastanak i s predstavnicima manjinskih zajednica koji će biti zastupnici u Hrvatskom saboru, nakon čega je izjavio da ih svih osam želi u novoj Vladi. Nakon izbora, ključa u Socijaldemokratskoj partiji. Jedini gubitnik proteklih izbora jest SDP i **Zoran Milanović**. Pod njegovim vodstvom, druga najveća stranka u Hrvatskoj, doživjela je treći uzastopni poraz. Milanović je najavio odlazak

iz političkog života, a svakim danom je sve više imena, koja se spominju kao mogući kandidati za njegovo uskoro upražnjeno mjesto. Do sad su službeno najavili kandidature za šefa SDP-a **Tonino Picula**, **Ranko Ostojić** i **Domagoj Hajduković**, no u SDP-u spominju i druga imena.

BRZO ILI SPORO?

Prvi razgovori HDZ-a i *Mosta* započeli su još prošloga tjedna. Predsjednik HDZ-a Plenković je tada izjavio kako žele postići strateški dogovor o dugoročnoj suradnji i stabilnu

doći u situaciju da od predsjednice Republike **Kolinde Grabar-Kitarović** dobije mogućnost za sastavljanje nove Vlade, HDZ i *Most* nezavisnih lista po drugi put sjeli su za stol u ponedjeljak kako bi pregovarali oko formiranja Vlade, a razgovori se nastavljaju, u sljedeći ponedjeljak.

Most je svojih sedam uvjeta za podršku u formiranju Vlade objavio uoči parlamentarnih izbora i oni se odnose na demokratizaciju izbornog sustava, proglašenje isključivog gospodarskog pojasa u Jadranu, izmjene ovršnog zakona, Zakona o HRT-u, Zakona o

izbornoj suradnji i sastavljanju nove Vlade, postignut je kompromis oko nekih *Mostovih* zahtjeva, a oni se u prvom redu odnose na Zakon o HRT-u i proglašenju Gospodarskog pojasa dok će izmjene Ovršnog zakona u saborsku proceduru ići odmah. Čini se kako su tijekom razgovora zadovoljni i u *Mostu* i u HDZ-u.

»Dogovorili smo da je sedam *Mostovih* zahtjeva realno ostvarivo na početku saziva idućeg Hrvatskog sabora, a dio njih će sigurno biti dio programa nove hrvatske Vlade s jasno definiranim 'hodogramom', koji će biti realiziran«, izjavio je novinarima Plenković, dok je lider *Mosta* Petrov uvjeren kako će se »unutar idućih 30 dana konstituirati Hrvatski sabor, izglasati zakoni, a za ono za što smatramo da treba duže vremena će se postići jasan sporazum između HDZ-a i *Mosta* koji će biti objelodanjen u javnosti«.

Dok HDZ i *Most* pregovaraju, potencijalni manji koalicijski partneri pomalo otkrivaju karte. **Milan Bandić** za Plenkovića kaže da je novo lice i da pregovori neće biti dugi kao nakon proteklih izbora te da će njegova stanka donijeti odluku brzo. HDZ neće moći računati na tri mandata Istarskog demokratskog sabora, dok u Hrvatskom demokratskom saboru Slavonije i Baranje, iako su dobili samo jedan mandat, kažu da su otvo-

Hasanbegović smatra da Pupovac ima legitimno pravo

isticati svoje političke zahtjeve, kao što ih je legitimno i ne

prihvatiti. »Pupovac je potpredsjednik SDSS-a, a nije pred-

sjednik HDZ-a ili *Mosta*«, poručio je.

parlamentarnu većinu te četverogodišnju vladu. Čelnik *Mosta* **Božo Petrov** rekao je kako se dvije stranke u potpunosti slažu da treba napraviti kvalitetan program buduće Vlade i odrediti ciljeve za iduće četiri godine. Rad na prijedlozima nastavili su stručni timovi. Iako je Plenković glede razgovora poručio da HDZ brzo želi stabilnost institucija te

Hrvatskoj narodnoj banci, lokalnoj i područnoj samoupravi te ukidanje poreza na tvrtke koje bi se odnosilo na mala i srednja poduzeća. Prema pisanju hrvatskih medija, neslužbeno se doznaje kako *Most* zahtijeva i ostanak svojih ministara u Vladi te mjesto predsjednika Sabora.

Nakon druge runde pregovora HDZ-a i *Mosta* o poslije

reni za suradnju s vladajućima, ali da im je važno da dio novca ide za projekte u Slavoniji.

HDZ S MANJINAMA O VLADI

Nakon sastanka prošloga tjedna s predstavnicima manjinskih zajednica koji će se naći u klupama Hrvatskog sabora, šef HDZ-a i vjerojatno budući premijer Plenković, izjavio je da ih svih osam želi u novoj Vladi.

Očekivalo se da će ovi pregovori biti napeti, s obzirom na to da je potpredsjednik Samostalne

»Ono što bih htio istaknuti je da za razliku od prije deset mjeseci, nas osam zastupnika je radilo u potpunoj autonomiji i izrazito cijenim što se to poštuje i što zastupnici su međusobno stvorili solidarnost da mogu nastupati zajedno i dijeliti zajedničku odgovornost i zajedno nastupati kada su posredi razgovori s Plenkovićem i suradnicima«. Hrvatski mediji su prenijeli da je Pupovac rekao kako je spreman da bude potpredsjednik Vlade, ali ne one u kojoj bi sjedio Hasanbegović, dok je Plenković izjavio da će o

postupku tijekom njegove ministarske dužnosti.

KANDIDATI ZA PREDSEDNIKA SDP-A

Nakon što je šef SDP-a Zoran Milanović izjavio da se neće više kandidirati za predsjednika stranke, prvi je svoju kandidaturu za čelno mjesto u SDP-u potvrdio potpredsjednik te stranke Picula. Kao ciljeve stranke naveo je vraćanje povjerenja vlastitog biračkog tijela.

»Da bi to mogli moramo redefinirati cijeli niz politika,

razgovarati. Treća stvar je obrazovanje«, rekao je Picula za HRT.

I Ostojić, bivši ministar unutarnjih poslova, najavio je da će se kandidirati za čelno mjesto SDP-a. U intervjuu također za HRT rekao je da je spreman za najteže bitke. »Osoba koja je ginula za ovu stranku, pa čak i doslovno, ima pravo biti kandidat. Hoće li me članstvo poduprijeti, to će oni odlučiti«, rekao je Ostojić, dragovoljac Domovinskog rata i istaknuo da su u statutu SDP-a utvrđeni demokratski standardi kada se odgovara za izborni neuspjeh. Tako najkasnije u roku od 150 dana od svih izbora svako rukovodstvo koje je vodilo izbornu

»Veselim se suradnji s *Mostom*. Mislim da imamo kvalitetan ulog povjerenja i partnerstva u radu buduće stabilne četverogodišnje vlade«, rekao je Plenković.

srpske demokratska stranke **Milorad Pupovac** najavio da je srpskoj manjini, koja ima tri zagaranirana zastupnika u Saboru, **Zlatko Hasanbegović** neprihvatljiv kao ministar u novoj vladi.

»Hasanbegović je antipod Plenkoviću. On je ono po čemu je Hrvatska bila negativno slikana u Europskoj uniji i svijetu. Ono po čemu je ružičasto slikano – to je Plenković. Mi ne možemo podržati nekog tko će zastupati revizionističke stavove. Sigurno nećemo podržati vladu u kojoj sjedi Hasanbegović«, rekao je Pupovac dodajući da su njegovi interesi usmjereni na program i ideje.

imenima, odnosno konkretno o angažmanu spornog ministra Hasanbegovića, »bit riječi kada se dođe u fazu odlučivanja o ministrima«.

Ministar kulture Hasanbegović izjavio je da potpredsjednik SDSS-a Pupovac neće kadrovirati sastav buduće hrvatske Vlade, već će predsjednik HDZ-a Plenković imati čvrstu parlamentarnu većinu s, ili bez, tri zastupnika SDSS-a. Upitan kako komentira Pupovčevu optužbu da zastupa revizionističke stavove, ministar Hasanbegović kazao je kako su to već otrcane klevete koje su potpuno neutemeljene u bilo kojem njegovu stavu, izjavi ili

moramo otvoriti raspravu unutar stranke kako bi prema građanima Hrvatske izgledali što uvjerljivije. Posebno ću naglašavati za mene nekoliko važnih područja. Jedno je izrada programa kojima bi se štitili oni koji u tržišnoj utakmici na neki način ostaju marginalizirani ili otpadaju. Hrvatska je prostor u kojim imamo gubitnike dviju tranzicija – jedne iz 90-ih, a znamo kakav je politički koncept tada bio, ali imamo i gubitnike iz tranzicije kada se Hrvatska prilagođavala Europskoj uniji. Od nečeg se mora i živjeti. Socijalno-tržišno gospodarstvo jedna je od poluga razvoja, o gospodarstvu se mora puno više

kampanju ide na test. »Mi ne možemo dopustiti da koalicija HDZ-a i *Mosta* radi što želi, trebamo stvoriti snagu kao oporba, biti stožerna stranka ljevice«, rekao je Ostojić.

Za predsjednika stranke odlučio se kandidirati i predsjednik Županijske organizacije SDP-a Osječko-baranjske županije Domagoj Hajduković.

»Moj plan je vratiti povjerenje ljevice i izgraditi uključiv SDP u kojem su ljudi na prvom mjestu. SDP u kojem su različita mišljenja poželjna i tražena, a podjele među ljudima nisu«, napisao je Hajduković na Facebooku i dodao da stranku vidi kao »živi organizam« u kojoj su ideali koji su nekad okupljali na tisuće mladih zaista važni i u kojem sukobljavanje razmišljanja i ideja jedino gura stranku naprijed, a ne nazad.

Z. Sarić

NEDIM SEJDINOVIĆ, PREDSJEDNIK NDNV-A

The Best Off prijetnje smrću

Novinarske asocijacije iz regije Zapadnog Balkana – Udruženje novinara Makedonije, Udruženje/udruga BH novinari, Hrvatsko novinarsko društvo, Udruženje novinara Kosova, Sindikat medija Crne Gore i Nezavisno udruženje novinara Srbije – najoštrije osuđuju brutalne prijetnje smrću **Nedimu Sejdinoviću**, predsjedniku Nezavisnog društva novinara Vojvodine i **Dinku Gruhonjiću**, programskom direktoru NDNV-a.

Prijetnje Sejdinoviću i Gruhonjiću, kao i članovima njihovih obitelji upućene su anonimnim pismom, pristiglim na adresu NDNV-a u Novom Sadu, u kojem se predsjednik Sejdinović poziva da podnese ostavku, a u protivnom će on i Gruhonjić »plivati Dunavom«. Povod za ovaj razgovor sa Sejdinovićem je užas, ali i užas je nezaobilazni dio novinarskog posla.

Je li vas iznenadila ova nova prijetnja pismom nakon ranijih prijetnji i izazvala ponovno mučni osjećaj, hoću pitati, jeste li mislili da će se ludilo prijetnji prekinuti?

Dugo već NDNV dobija prijetnje putem društvenih mreža. Na meti smo, prije svega, bivši predsjednik udruženja Dinko Gruhonjić i ja. Mnoge od prijetnji su zaista, zaista strašne, a svakako su najgore one u kojima se spominju članovi obitelji, djeca... Posljednjih par godina one su učestale, a prava eksplozija prijetnji i uvreda uslijedila je proteklih desetak dana,

nakon jedne moje izjave o Srbiji devedesetih i užasnom imidžu koji je imala u tom periodu. Rekao sam otprilike da je Srbija, ne bez razloga, bila izopćena iz civiliziranog svijeta i da se njena percepcija od strane demokratskih zemalja i građana, devedesetih, može mjeriti s današnjim pogledom na Islamsku državu. Izgleda da sam pogodio slabu točku nacionalista i pokrenula se prava poplava najstrašnijih uvreda i prijetnji koje svakodnevno dobijam putem društvenih mreža i uopće interneta, a među njima i nekoliko desetina otvorenih prijetnji smrću. Sve sam, uključujući i pismo koje je stiglo poštom, prijavio nadležnim tijelima i već sam dao iskaze tim povodom. Interesantno je da je bilo toliko prijetnji smrću da nije bilo realno da se sve procesuiraju, ako bude bilo što procesuirano, nego sam morao, da se sarkastično izrazim, izabrati *The Best Off*.

Koliko god te prijetnje bile strašne, mnogo je više jeziva činjenica da živimo u zemlji u kojoj ljudi prijetnje smrću otvoreno, pod punim imenom i pre-

zimenom i što očigledno razumijevaju da je to društveno prihvatljivo ponašanje. Nažalost, mnogo je onih kojima se prijeti. Ponovno su iscrtane mete na leđima »izdajnika«, »stranih plaćenika« i »inovjernika«, a samo je pitanje danas kada će neko biti nezadovoljan efektima prijetnji i uvreda i ispaliti pravi metak. Živimo u vremenu bijesa i mržnje, a ljudima su potrebni krivci, kao da se svi raduju javnom linču. Vlast snosi ubedljivo najveću odgovornost za stvaranje ovakve atmosfere, jer je, kroz dugogodišnju prijavu medijsku i političku kampanju, za sve probleme našeg društva i države, unaprijed, optužila druge – opoziciju, nevladine organizacije, nezavisne intelektualce, sve one koje misle drugačije... Time za sebe beskrupulozno ostvaruje dvije pogodnosti: pronašla je krivce za vlastite promašaje i ukida bilo kakvu kritiku. S obzirom na to tko je na vlasti, to nije čudno, oni su se isto tako ponašali i devedesetih. Posljedice mogu biti katastrofalne i najvjerojatnije će takve i biti.

Kako prolaze dani, što bi rekli svakodnevni život, čovjeku kome prijetje mučenjem i ubojstvom? Je li to vid psihičke torture?

Znate, kada se bavite novinarskim poslom, odnosno poslom društvenog kritičara, onda preuzimate rizik. Ali, ako ste svakodnevno izloženi prijetnjama, uvredama, mržnjom, to svakako ostavlja snažne posljedice, a bivate prilično obeshabreni kada shvatite da država ne radi svoj posao pa čak s razlogom posumnjate da upravo oni koji bi trebalo da vas štite – na neki način stoje iza užasne presije. Ako su međutim mislili da ćemo ušutjeti, da

ćemo se predati, da ćemo pod pritiskom posustati i odustati, grdno se varaju. Znamo dobro da je upravo javnost, govor, slobodno mišljenje – jedino što nam je preostalo, jedina naša obrana. Ako budemo šutjeli, lovit će nas po ulicama. I to zaista nije hiperbola. Mnogi koji su se ušutjeli i pokušavaju biti »ispod radara«, trebaju znati da time ne pomažu ni sebi ni drugima, već da samo sudjeluju u uništavanju društva.

Policija može i treba raditi svoj posao, ali kako se suprotstaviti tome? Kada Vi i ja pričamo o ovoj strahoti, to su riječi, pokušavamo razmišljati i nešto razumno reći, ali ti koji prijetite, njima nije do riječi, nego do noža. A valjda je uvijek i bilo tako?

Znate, da država hoće, ona bi vrlo lako mogla spriječiti ovakve stvari. Neki od počinitelja, kako sam rekao, prijetje ne skrivajući svoj identitet, sa svojih Facebook profila, na kojima se počesto fotografiraju i sa svojom djecom. Sve je to jezivo. Ne samo mi, nego mnogi drugi koji su na meti napada, redovito su prijavljivali ove slučajeve policiji, ali država je sve to ignorirala. Točnije, kada su na meti prijetnji bili predstavnici državne vlasti, policija i pravosuđe su bili nevjerovatno efikasni, a kada se prijeti kritičarima vlasti, država jednostavno šuti... Šutnja je znak odobravanja, uvijek je tako bilo... Dakle, nisu glavni krivci ti ljudi koji prijetje. Mada ih je kod nas zbog užasnog ratnog i nacionalističkog naslijeđa mnogo, takvi ljudi postoje u svakom društvu. Ohrabre se onda kada shvate da je otvorena sezona lova. A kanda je ne samo otvorena, nego je u punom zamahu.

Zvonko Sarić

NOVINA U NASTAVI NA HRVATSKOM JEZIKU

Tamburaški odjel u sonćanskoj školi

Dva tjedna nakon početka redovite školske godine u OŠ *Ivan Goran Kovačić* u Sonti službeno je počelo s radom Izdvojeno odjeljenje tržačkog pododsjeka, glazbalo tambura Glazbene škole *Stevan Hristić* iz Apatina. Nastava će se odvijati na hrvatskom jeziku. Poslije dosta dugog administriranja dvije navedene škole su 31. kolovoza dobile verifikaciju za ovo odjeljenje i pristupile tehničkim pripremama za početak nastave, a realizacija ovog više godina pripremanog projekta službeno je započela 13. rujna.

ZAJEDNIČKI NAPORI

U pozdravnoj riječi učenicima i roditeljima ravnatelj dviju škola, **Zvonko Tadijan** i **Ferenc Kovač** izrazili su optimizam glede buduće suradnje i zadovoljstvo početkom rada odjeljenja.

»Tambura se u ovoj školi izučavala i prije četiri desetljeća, ali u vidu sekcije. Sada smo sve to institucionalno uredili kroz glazbenu školu iz Apatina, što je veliki kvalitativni pomak i djeca će nam biti kvalitetno i sustavno obučena za sviranje tambure. Veliku potporu ovom projektu dalo je Hrvatsko nacionalno vijeće. U ovoj školi od 2003. godine u kontinuitetu izučavamo izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a i u ovom odjeljenju nastava će se odvijati na hrvatskom jeziku«, rekao je među ostalim Tadijan.

Ferenc Kovač je predstavio kadrove koji će raditi u ovom odjeljenju. Sate tambure vodit će profesorica **Emilija Pušić** iz Rume, a nastavu solfedža nastavnica škole *Stevan Hristić*, profesorica **Ivana Butković** iz Sombora. Nazočne je pozdra-

vila i dužnosnica HNV-a **Jasna Vojnić**.

»Hrvatsko nacionalno vijeće je od prvog trenutka podržalo ovaj projekt, tako što smo inicirali mnoge razgovore u nadležnim institucijama. U jednom

rekla je, među ostalim, Vojnić. Nakon predstavljanja i kratkog upoznavanja s programom rada roditelji su ispunjavanjem propisanih obrazaca potvrdili upis djece u školu tambure. U isto vrijeme profesorice Pušić i

Zvonko Tadijan i Ferenc Kovač

trenutku čak smo na tu temu imali i kratak razgovor s premijerom **Vučićem**. Istina, na administriranje na relacijama Subotica – Beograd – Novi Sad, pa sve do dolaska neophodne papirologije u Sontu i Apatin, potrošeno je dosta vremena. Nadam se da ćemo uspjeti za ovo odjeljenje osigurati i dona-

Butković dogovorile su raspored rada sa svojim novim učenicima i održale zajednički uvodni sat.

SAMO BENEFITI

Ferenc Kovač, ravnatelj GŠ *Stevan Hristić* Apatin kaže kako »svaki početak ima svoja iznenađenja, no, mi smo spre-

upisani u prvi razred i od danas će se početi opismenjavati na tom glazbalu. Ovi učenici ulaze u sustav po nastavnom planu i programu glazbene škole. U prvom ciklusu će učiti glavni predmet, tamburu i izučavat će solfedžo. U drugom ciklusu dobijaju još neke od predmeta, poput grupnog muziciranja i teorije glazbe, školovanje traje ukupno šest godina. Kako će se nastava odvijati na hrvatskom jeziku, to je za nas novi izazov i nova kvaliteta. Kadar koji će raditi mora se uklopiti u ovu sredinu. Naravno, glede predmeta tambura nema nikakvih problema, nastava se izvodi najviše praktično, ali u solfedžu terminologiju moramo prilagoditi i tu, ukoliko se pojave problemi, očekujemo i pomoć od HNV-a. Otvaranje ovoga odjela nosi nam samo benefite, a eventualne probleme ćemo otklanjati u hodu. Ovim potezom smo za korak unaprijedili razvojni plan škole, a dali smo i znatan doprinos očuvanju kulturne tradicije sviranja tambure u Sonti.«

Roditelj jednog od učenika, **Oliver Čoban** iz Sonte kaže: »Prezadovoljan sam zbog pokretanja ove inicijative i s oduševljenjem sam upisao sina u glazbeno odjeljenje. Sonta je oduvijek bila selo glazbenika, poglavito tamburaša. I sam sviram u TS KPZH *Šokadija*, a svirao sam i u drugim sastavima, glazba je jednostavno u meni, u obiteljskim genima. Ovakav način učenja je, za razliku od učenja sviranja tambure u KUD-ovima, veliki napredak, jer će učenici dobiti cjelovito teorijsko i praktično glazbeno obrazovanje od potvrđenih stručnjaka. Mislim da će se u doglednoj budućnosti, zahvaljujući školi tambure, znatno podići razina kvalitete svirke sonćanskih tamburaša.«

Ivan Andrašić

Nastava na hrvatskom

cije u vidu glazbala, ali ćemo pružiti i neophodnu pomoć u apliciranju na natječaje u vidu zajedničkih projekata sa srodnim institucijama u Hrvatskoj»,

mni: »Prostor za nastavu osiguran je u suradnji sa školom u Sonti, a nastava će se odvijati na hrvatskom jeziku. Imamo 17 prijavljenih učenika, koji su

USVOJENI TRADICIONALNI GRB I ZASTAVA VOJVODINE

Simboli političke ideje

Odlukom dvotrećinske većine zastupnika Skupštine Vojvodine 15. rujna Vojvodina je dobila nove, tkz. tradicionalne simbole, grb i zastavu Pokrajine, koji će se ubuduće isticati pored već postojeće zastave i grba Vojvodine. Na taj način Vojvodina sada ima dva grba i dvije zastave, aktualne i tradicionalne.

Novi, tradicionalni grb predstavlja grb Kneževine Srbije koji je korišten na skupštini južnougarskih Srba u Sremskim Karlovcima 1848. kao grb Srpske Vojvodine koji je predstavljao Srbe u Ugarskoj, dok je za tradicionalnu zastavu uzeta srpska crveno-plavo-bijela trobojka s istim grbom iz 1848. godine.

Za ovu odluku na Skupštini Vojvodine glasovali su zastu-

pnici koalicije Srpske napredne stranke (SNS), Srpske radikalne stranke (SRS), koalicije Socijalističke partije i zastupnici Saveza vojvođanskih Mađara (SVM). Protiv su bili zastupnici Lige socijaldemokrata Vojvodine (LSV), a suzdržani zastupnici Demokratske stranke (DS) i Pokreta *Dosta je bilo* (DJB).

Zastupnica Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, **Vesna Prčić** glasovala je suzdržano, čime je pokazala svoje neslaganje s ponuđenim rješenjem. »Vojvodina je postala jedina regija u EU koja u uporabi ima istodobno 2 simbola, koji će se paralelno isticati na pločama, žigovima, a pri tome je potpuno izgubila autentičnost, samosvojnost i sve ono što je

SIMBOLI AP VOJVODINE

Zastava AP Vojvodine

Tradicionalna zastava AP Vojvodine

Grb AP Vojvodine

Tradicionalni grb AP Vojvodine

Vojvodina je postala jedina regija u EU koja u uporabi ima istodobno 2 simbola * Oni nisu tradicionalni simboli današnje Vojvodine niti svih građana Vojvodine. To su simboli ideje Srpske Vojvodine

isticano godinama unazad kao prednost i istinska vrijednost Vojvodine«, naglašava Prčić.

IZVRŠENA OBVEZA

Pravno-formalni osnov za grb i zastavu postoji u Statutu AP Vojvodine iz 2014. godine te su temeljem njega donijeti i tradicionalni simboli, odnosno grb i zastava koji su usvojeni na nedavno održanoj Skupštini. U ime predlagača, profesor Pravnog fakulteta **Slobodan Orlović** rekao je da donošenjem ove odluke Skupština Vojvodine izvršava obvezu koju je sama sebi pripisala prije dvije godine. Također, predsjednik pokrajinske vlade **Igor Mirović** tvrdi da to što je ova tema među prvim na dnevnom redu nakon što je Srpska napredna stranka na ovogodišnjim izborima dobila većinu, nema ideološku pozadinu, već je riječ o poštivanju Statuta Vojvodine.

Povijesni, odnosno povijesno-heraldički aspekt znatno je složeniji od prethodno navedenog i kod njega se razilazi struka i politika. Profesor Filozofskog fakulteta **Nenad Lemajić** ističe da je neopravdano govoriti o povijesnim i tradicionalnim simbolima Vojvodine jer ona, izuzimajući kratak period tijekom revolucije 1848./1849. godine, a i tada nepriznata, nije ni postojala. Postojala je ideja o srpskom vojvodstvu kao politički program srpskog stanovništva Ugarske da bi Vojvodina u sadašnjem obliku nastala tek 1945. godine.

»Ako razmišljamo o tradicionalnim simbolima Vojvodine možemo ih definirati prije kao simbole jedne političke ideje, a nikako teritorija koji nikada nije bio definiran niti je postojao. U tom smislu mogu se kao tradicionalni simboli uzeti simboli koji

su korišteni 1848., ali oni nisu tradicionalni simboli današnje Vojvodine niti svih građana Vojvodine. To su simboli ideje Srpske Vojvodine!« naglašava Lemajić.

NEPRIMJERENO

Da se tradicionalnim ne može smatrati pojava prekratkog trajanja, lišena kontinuiteta kako u kontekstu Srpske Vojvodine tako i tijekom kasnije slaže se i Srpsko heraldičko društvo *Beli orao*. Oni ističu i da nema dovoljno znanstvenog osnova da varijanta grba iz juna

Novaković. »Ovo je pokušaj da se proizvede povijest tamo gdje je nema«, rekao je Novaković.

Vesna Prčić također naglašava da se nikako ne radi o simbolu, grbu koji se može smatrati tradicijskim jer nije bio dovoljno dugo u uporabi te po svojoj naravi ne predstavlja Vojvodinu »imajući u vidu da se veže za srpsko Vojvodstvo koje je nakon brojnih zahtjeva i bezuspješne dugogodišnje borbe, austrougarska carica odobrila Srbima na teritoriju koji se samo djelomice poklapa s teritorijem današnje Vojvodine«.

Posljednji, ali ne manje bitan

STANOVNICI NEUPUČENI

O svome glasovanju u ime DSHV-a na Skupštini Vojvodine Prčić govori: »S obzirom na sve aspekte koje je zastupnička grupa DS – Demokratski savez Hrvata u Vojvodini imala u pripremi sjednice ali i na samom skupštinskom zasjedanju, ne sporeći niti jednom riječju pravno-formalni osnov, nego isključivo ponuđeno rješenje tradicijskog grba, glasovala sam suzdržano i tako pokazala svoje neslaganje s ponuđenim rješenjem. Suzdržana sam bila i glede pitanja primjene, s obzirom na to da se treba početi s primjenom u kratkom vremenskom roku, pri čemu bilo kakva sredstva za tu namjenu nisu planirana proračunom, a brojna su tijela, ustanove i organizacije koje obvezuje ovako usvojena odluka«, kaže Prčić te dodaje: »Zanimljiv je stav da bi se grb koji je usvojen tijekom 2009. godine i bio u uporabi prije 15. rujna 2016., nazvan protokolarnim, prije mogao smatrati tradicijskim u odnosu na ovaj koji je kao takav usvojen. Ipak, postavlja se pitanje kako će to utjecati na svakodnevni život bilo kog stanovnika Vojvodine i tu svi zanjeme. Trenutačno, sigurno je natpolovična većina stanovnika koji ne znaju niti za protokolarni grb i kako on izgleda, a kamoli što označava, gdje se ističe i slično te ostaje uvjerenje da će čak i uporabom usvojenog tradicijskog grba, kojom će se najviše baviti tijela pokrajinske administracije na inzistiranje vladajuće političke stranke, stanovnici Vojvodine i nadalje ostati neupućeni.«

Odluka o tradicijskom simbolu već je na snazi, s obavezom primjene uprkos prijedlogu oporbe da se primjena, odnosno isticanje odloži na period od godinu dana.

J. Dulić Bako

Iako je ovom odlukom dovedena u pitanje multikulturalnost i multietničnost Vojvodine, ne smije se zanemariti statistika – Vojvodina predstavlja vrlo heterogeno područje, s obzirom na to da trećinu stanovništva čine nacionalne manjine. Osim Srba, koji su većinsko stanovništvo, u Vojvodini živi još 25 etničkih zajednica koje skupa čine 33,2 posto stanovništva (Hrvati su četvrta po brojnosti etnička zajednica).

1848. bude smatrana tradicionalnim grbom Vojvodine pa čak niti povijesnim grbom samih Srba u Vojvodini te da je neprimjereno tražiti obvezu i službenu uporabu takvih znamenja. Upozoravaju i da se istovremenom obveznom uporabom aktualnih i tradicionalnih simbola u svakodnevnoj heraldičkoj i veksilološkoj praksi stvara nered koji može imati odraza i u širim okvirima zajednice.

Da predloženi simboli nemaju uporište u povijesti i heraldici naglasio je i zastupnik Demokratske stranke **Borislav**

je politički aspekt ove odluke koji je kako kaže Prčić najjasniji jer »Srpska napredna stranka inzistira na podsjećanju na ideju srpske Vojvodine, gdje se usvajanjem ovakvog oblika grba ističe većinski srpski narod, a potpuno derogira multikulturalnost i multietničnost Vojvodine, pri čemu se niječu i prava Hrvata u Vojvodini. Tako instituti višejezičnosti, višekulturalnosti čak i multietničnosti kao vrijednosti na koje se poziva i sam Statut, postaju žrtvom demokratskog načina odlučivanja, odnosno odluke većine.«

ZABORAVLJENE PISME, ZABORAVLJENI LJUDI – DRUGI PUT:

Otkrivanje novog svijeta

Ekipa Hrvatske televizije upravo nastavlja snimanje dokumentarnog filma o subotičkim tamburašima, a Hrvatska riječ (u kojoj su također snimljeni pojedini kadrovi) поближе otkriva o čemu je, zapravo, riječ

Tko je god od sudionika budućeg dokumentarnog serijala Hrvatske televizije Zaboravljene pisme, zaboravljeni ljudi čuo s koliko je ozbiljnosti **Charlie Chaplin** pristupao humoru, u nekom trenutku snimanja – sjetio ga se.

Nisu, naravno, ponavljajući kadrova i scena ili odabir najboljih dijaloga ništa novo u svijetu filma, ali jesu svima koji su izvan njega. I upravo ta ponavljanja – garnirana studioznim pripremama kamere, svjetla i tona – dodatno pojačavaju dojam ozbiljnosti projekta kojim je zamišljen prikaz

tamburaške glazbe u Subotici i njezinoj okolini od dvadesetih godina prošloga stoljeća do današnjih dana.

Sama priča zamišljena je ovako: uoči održavanja Festivala bunjevački pisama dolje potpisani novinar od urednice je dobio zadatak da napiše kraći tekst o tamburašima u Subotici. Po starom pravilu po kom je često bitnije tko zna nego li sam znati on traži pomoć prijatelja koji će ga uputiti u njemu nepoznati svijet. Slijedeći upute, novinar – u budućem dokumentarcu narator – kreće do svojih sugovornika koji će ga ne samo

upućivati na druge nego ga i sve više uvlačiti u vremenske i stručne dubine svijeta koji kao da odavno čeka jače svjetlo koje će obasjati njegov život. Poput geometrijske progresije pred naratorom se za razmjerno kratko vrijeme – a u stvarnosti će to tijekom snimanja trajati od konca ožujka i početka travnja, te od 16. do 28. rujna 2016. – nižu i isprepliću priče, slike i tonovi o nekadašnjoj i današnjoj tamburaškoj glazbi u Subotici, te mu se i odmotavanje tog zanimljivog klupka na koncu čini kao priča bez kraja...

S OVOG I ONOG SVIJETA

Akteri ove glazbeno-povijesno-sociološke priče dolaze nam i s ovog i Onog svijeta, pri čemu je ključni lik pokojni **Pere Tumbas Hajo**. Gotovo da u budućem dokumentarcu nema sugovornika koji se – kroz osobne kontakte ili na temelju priča drugih – ne spominje najpoznatijeg tamburaša među bunjevačkim Hrvatima, bilo da je riječ o njegovom muziciranju, podučavanju ili skladanju. O Hajo će nam tako govoriti i **Stipan Prčić Baća** iz Tavankuta i njegov učenik dr. **Josip Stantić** i utemeljitelj

Tajnica režije Žaklina Komljen i Vojislav Temunović

Ljudevit Fištrić i Dušan Vugrinec

Aleksej Gotthardi Pavlovsky, Mate Letica i Branko Ištvančić s tamburašima

Subotičkog tamburaškog orkestra **Stipan Jaramazović** i glazbeni pedagozi **Mira i Vojislav Temunović** i **Stevan Nikolić**, koji se za ovu priliku vraća iz svijeta romskih tamburaških orkestara... Oni i mnogi drugi pričať će, naravno, i o vremenima svatovske i kavanske tamburaške glazbe, o uzdizanju tambure na institucionalnu razinu, pa i o njezinoj »sakralizaciji« za polnoćku u subotičkim crkvama, kao što će prićati i o tematskim i tehničkim specifićnostima ovdašnje tamburaške glazbe u odnosu na druge regije, o njezinoj nekadašnjoj i današnjoj ulozi u javnom kontekstu, pa i kao o instrumentu koji je na svoj naćin ugrađen u nacionalni identitet.

EKIPA

U svemu tome profesionalno i s nemalom dozom pedagoškog strpljenja sudjeluje i devetoćlana ekipa Hrvatske televizije. Svojim nenametljivim, ali u svakoj prilici dobrim ukusom doziranim humorom snimatelj **Dušan Vugrinec** vjerojatno će kod dijela ćlanova Festivalskog orkestra zaraditi nadimak koji je nehotice namijenio drugoj osobi – Gospodićna Bajs. Osim što mjeri kolićčinu svjetla u zraku **Ljudevit Fištrić**, familijarno Lujo, se uvijek pojavi i kao asistent redatelja, sugerirajući akteru što (i kako) u tom trenutku treba raditi. Za **Mladena Šiklića**, kog ekipa zove Šikla, nije potrebno reći da je perfekcionista – o tome će posvjedoćiti svi koji u trenutku snimanja ometaju savršen zvuk: i avion negdje u Maćarskoj, i pijetao u Tavankutu i zategnuta žica mikrofona ispod košulje. Tajnica režije **Žaklina Komljen** svima (nam) služi kao vremeplov: iz svake repeticije tu je da podsjeti i ponudi najbolju varijantu. Iako se na filmu neće vidjeti, producent **Mate Letica** u njemu ima i alfa i omega ulogu: on drži bućdelar. Osim što u slobodno vrijeme snimanja brinu o opremi, vozaćima **Ivici Kobešćaku**, **Zoranu Rajiću**, kao i ranije **Dragi Sakomanu** prilikom sljedećeg dolaska u Suboticu navigator vjerojatno više neće trebati. A da nije rođen u Tavankutu i da mu nije tolike ljubavi prema zavićaju redatelj **Branko Ištvančić** sigurno bi se umjesto dokumentarca *Zaboravljene pisme*, *zaboravljeni ljudi* sjetio nekog drugog *Pećarmana* ili *Plašitelja vrana*. Na sve to – kada sve bude isprićano, snimljeno, montirano i spremno za prikazivanje – urednik redakcije za popularnu i tradicijsku kulturu na Hrvatskoj televiziji **Aleksej Gotthardi Pavlovsky** reći će samo: »Nu, tak«.

Vjerojatno sljedeće godine.

Z. R.

BOJANA POLJAKOVIĆ POPOVIĆ, ETNOLOGINJA POSUDIONICE I RADIONICE NARODNIH NOŠNJI U ZAGREBU

Više stručnjaka koji se bave baštinom vojvođanskih Hrvata

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Tridesetogodišnja etnologinja **Bojana Poljaković Popović**, koja živi i radi u Zagrebu, »naše je gore list«. Rođena i odrasla u Subotici, u hrvatskoj je prijestolnici ostala nakon studija Etnologije i kulturne antropologije i Portugalskog jezika i književnost na tamošnjem Filozofskom fakultetu. Od 2014. radi u Posudionici i radionici narodnih nošnji u Zagrebu, gdje je početkom ove godine primljena na mjesto višeg stručnog suradnika za kulturne i edukativne programe. U svojim se etnološkim radovima bavila

temama vezanim za tradicijsku baštinu bunjevačkih i šokačkih Hrvata iz Bačke. Među ostalim, recenzentica je knjige *Garavi salaši: cio život za godinu dana Katarine Firanj* iz Sombora.

HR: Kao studentica i diplomirana etnologinja bavili ste se temama vezanim za tradicijsku baštinu Hrvata u Bačkoj. Planirate li istraživati još neke druge vama »zavičajne« teme?

U principu, većinu svojih studentskih radova sam zasnivala na temama bunjevačkih Hrvata iz jednostavnog razloga:

vrijeme koje sam mogla posvetiti istraživanju sam provodila u Subotici, tijekom praznika, i bilo mi je takoreći zgodno. Istraživala sam običaj *polivača*, zatim uskršne običaje Bunjevaca i Šokaca u Monoštoru, *božićnjak*, dužijancu i njezin predstavljajući element te tradicijsku prehranu bačkih Hrvata kao svoj diplomski rad. Voljela bih svakako detaljnije se posvetiti temi tradicijske prehrane bunjevačkih Hrvata, no nije lako to sad uskladiti s poslom koji me odveo u drugi smjer.

U posljednjih nekoliko godina značajan je porast stručnjaka koji se bave baštinom Hrvata u Vojvodini * Voljela bih detaljnije se posvetiti temi tradicijske prehrane bunjevačkih Hrvata, no nije lako to sad uskladiti s poslom koji me odveo u drugi smjer * U zbirci Posudionice čuvaju se i narodne nošnje Hrvata iz Vojvodine

HR: Što vas je privuklo etnologiji, zašto ste upisali taj smjer?

Iskreno – folklor! Od osme godine sam se bavila folklorom i zaista sam mislila da se na studiju etnologije procuvavaju običaji, ples, narodne nošnje i slično. Većina ljudi ima tu predodžbu o studiju etnologije, no realnost je zaista drugačija. Budući da je studij etnologije isključivo dvopredmetan, oni koji upišu etnologiju upišu je, najčešće, uz neki smjer koji im je primaran. Meni je etnologija bila primarna, a portugalski sam upisala jer sam

morala još nešto. Drugi važan čimbenik za upis etnologije je to što je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta stipendiralo Hrvate iz dijaspe koji su studirali kroatistiku, povijest i etnologiju, a Ministarstvo vanjskih poslova ostale studente iz dijaspe s drugih fakulteta. Njihova je stipendija bila retroaktivna, dok smo mi dobivali na mjesečnoj bazi što je, meni, uveliko olakšalo boravak u Zagrebu.

HR: Kažite nam više o ustanovi u kojoj radite, o Posudionici i radionici narodnih nošnji u Zagrebu? Čuvaju li se tamo i nošnje Hrvata iz Vojvodine, jesu li oni uključeni u vaše projekte?

Posudionica i radionica narodnih nošnji osnovana je davne 1948. godine kada se dogodio procvat osnivanja kulturno-umjetničkih društava i javila se potreba za prikupljanjem i iznajmljivanjem narodnih nošnji. Od tada se Posudionica proširila te se danas bavimo, osim iznajmljivanja i rekonstrukcijom i restauracijom nošnji te organizacijom raznih kulturnih programa: izložbi, koncerata, revija, seminara, radionica i slično.

U našoj zbirci, koja broji preko 29.000 predmeta, čuvamo i narodne nošnje Hrvata iz dijaspe pa tako i Hrvata iz Vojvodine i to iz Monoštora, Berega, Plavne, Bođana, Vajske, Bača, Sonte, Kukujevaca, Hrtkovaca, Starčeva i Tavankuta. Na prvom Seminaru o primjeni narodnih nošnji na folklornoj sceni, 2011., predstavili smo bunjevačku narodnu nošnju, a demonstrator s terena je bio **Ivica Dulić** iz Tavankuta. Na drugom ili trećem Seminaru, demonstrator za nošnje Šokaca u Monošturu i Beregu bila je **Tamara Lerić** iz Monoštora. Na izložbi *Tradicijsko ruho Hrvata u Vojvodini*, otvorenoj povodom 60. obljetnice Hrvatske matice iseljenika 2011., surađivali smo s Gradskim muzejom Subotica, obitelji **Piuković** i **Vojnić Purčar** iz Subotice i obitelji **Čoban** iz Bača. Znači

da, uključujemo u naše projekte Hrvate iz Vojvodine koliko god je to moguće. Što potvrđuje i sudjelovanje **Nade Sudarević** iz Subotice na reviji *Obnavljam baštinu*. Ona je također sudjelovala i na ovogodišnjoj ljetnoj radionici *Hrvatska etnoriznica*, tamo naučila tehniku *zlatovez na skroz* i odmah primijenila na nošnju s kojom se prijavila.

HR: Koliko je etnološka baština Hrvata u Vojvodini istražena, ima li dovoljno literature i stručnjaka koji su se bavili ili bave ovom tematikom?

U posljednjih nekoliko godina značajan je porast stručnjaka koji se bave baštinom Hrvata u Vojvodini iako su se i prije bavili tim temama. No i dalje je nedovoljan broj kako bi se zahvatili svi aspekti bogate kulturne baštine te svakako nedostaje stručne literature za pojedine teme o tradicijskog kulturi Hrvata u Vojvodini, pogotovo o Hrvatima u Srijemu.

HR: Kolika je važnost udruga kulture u očuvanju etnološke baštine – nošnje, plesovi, običaji...? Jeste li surađivali s nekom od njih, kakva su vam iskustva na tom planu?

Važnost je neprocjenjiva. Zahvaljujući udrugama i pojedincima opstaje tradicijska kultura. Suradivala sam sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata te zahvaljujući njima i s raznim hrvatskim kulturno-umjetničkim društvima u Bačkoj. Drago mi je da u društvima postoje pojedinci, entuzijasti, koji zaista shvaćaju nužnost očuvanja tradicijske kulturne baštine.

HR: Postoji li u Hrvatskoj interes za etnološku baštinu vojvođanskih Hrvata? Posljednjih godina primjerice, Filozofski fakultet u Zagrebu i ZKVH zajednički su objavili dvije kapitalne knjige s tom tematikom. Koncem 2014. u Etnografskom muzeju u Zagrebu priređena je izložba *Slike od slame i božićnjaci bačkih Hrvata Bunjevaca*,

u čemu ste i Vi sudjelovali... Radi li se na nekim sličnim projektima?

Čast mi je što sam imala prilike raditi na pojedinim programima i projektima koji su se ticali baštine Hrvata u Vojvodini, prije svega bunjevačkih Hrvata u Bačkoj. Slamarke su daleko poznate, tako da ne čudi veliki interes za izložbu kojom smo predstavili jedan od mnogih segmenata kulturnog i tradicijskog života Hrvata Bunjevaca. Također u Etnografskom muzeju u Zagrebu, 1998. godine bila je postavljena izložba *Iz baštine bačkih Hrvata Bunjevaca* koja potvrđuje da interes za ovakve teme nije novijeg datuma. Što se tiče istraživanja, koliko sam upoznata, radi se na istraživanju baštine Hrvata Šokaca u Beregu i Monošturu te u okolini Bača ako se ne varam, tako da sve ide svojim tokom. Pomalo, ali ide. Za to je svakako jedna od zaslužnih profesorica **Milana Černelić** s Filozofskog fakulteta u Zagrebu koja organizira terenska istraživanja za studente na kolegiju Prakse terenskih istraživanja u suradnji s ZKVH-om.

HR: Koliko su mladi zainteresirani za tradicijsku baštinu, je li im ona atraktivna u ovoj digitalnoj eri?

Ne mogu govoriti općenito, ali što zbog posla kojim se bavim što zbog vlastitih interesa mogu reći da su mladi s kojima se susrećemo itekako zainteresirani za tradicijsku baštinu i svjesni su, upravo zbog digitalizacije i globalizacije, važnosti očuvanja baštine. To potvrđuje veliki broj mladih ljudi koji se bave izradom narodne nošnje, na primjer ili mladih koji se prijavljuju na radionicu *Hrvatska etnoriznica*.

HR: Kao etnologinja, spajanja tradicijskog i suvremenog, čega ima u dizajnu odjeće, glazbi te drugim vrstama stvaralaštva?

Mislim da bi svi trebali biti svjesni da kultura i tradicija nisu nešto što je zarobljeno u prostoru i vremenu. Da je tako,

nikad ne bismo imali toliko inačica narodnih nošnji i slično. Kultura je živa i ona se mijenja i prilagođava vremenu te smatram da je pozitivno što umjetnici inspiraciju nalaze u tradiciji. Netko tradiciju prilagodi sebi i svom viđenju svijeta, dok je drugi prezentiraju u onom izvornom obliku i sve je to u redu, po meni. Recimo, članica sam ženske vokalne skupine *Zwizde* koje njeguju tradicijsku šokačku baštinu i pjevamo tradicijske šokačke pjesme. Ne radimo obrade, već pjevamo prema zapisima s terena. Većinom su u grupi cure Šokice iz Slavonije, ali mi vjerujemo da razbijamo uvriježeno mišljenje da tradicijske pjesme pjevaju »samo stare babe«. To je samo jedan od primjera.

HR: Predsjednica ste neformalne udruge Hrvatska mladež Bačke i Srijema. Koliko su Hrvati iz Vojvodine koji žive u Hrvatskoj povezani, koliko se često i gdje okupljate...?

Jesam, ja sam treća osoba na »čelu« tog malog društva. Hrvatska mladež Bačke i Srijema okuplja ljude koji su u 2000-tim upisali fakultet u Zagrebu i ostali nakon studija u njemu. Okupljamo se u prostorijama Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata koji dijele prostor s još dvije udruge: Udrugom za potporu Bačkim Hrvatima i Zajednicom protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Tako da se radi o više generacija Hrvata iz Vojvodine koji su iz raznih razloga došli u Zagreb. Dok smo još bili friško završeni studenti okupljali smo se više; imali smo dramsku sekciju, slamarsku, išli smo jednom godišnje na izlet, imali smo mise zahvalnice, radionicu *božićnjaka* i ukrasa od slame i okupljali se recimo jednom u dva mjeseca. Zbog raznoraznih privatnih obveza teško nam je okupiti se u većem broju, no početkom godine smo uspjeli organizirati prelo u Zagrebu i nadam se da će nam to biti i ubuduće praksa – makar jednom godišnje da se okupimo.

TONI MANHART, OPERATIVAC SPORTSKOG MARKETINGA

Posao koji pruža puno prostora za kreaciju

Tvrtka Vox Zagreb, u kojoj je zaposlen, prati najveća sportska događanja u Hrvatskoj

Nakon završetka akademskih studija elektornike i telekomunikacija na VTŠ u svom rodnom gradu Subotici, mladi inženjer **Toni Manhart** zaputio se prema Zagrebu u namjeri dodatnog stručnog usavršavanja u oblasti kojom se htio profesionalno baviti. Završio je dodatni semestar na Jazz akademiji, smjer tonskog snimanja i reprodukcije, a usput je kao volonter nekoliko mjeseci radio u Hrvatskom narodnom kazalištu.

»Želio sam se usavršiti u radu sa zvukom i ozvučenjem, pa sam uspješno kombinirao stručnu edukaciju i praktičan rad, što mi je uveliko pomoglo u današnjem angažmanu na polju sportskog marketinga u tvrtki *Vox Zagreb*, otkriva nam Toni na početku priče o svojoj profesiji.

ISKUSTVO IZ HNK

Vrijeme koje je proveo kao volonter u Hrvatskom narodnom kazalištu, kako sam kaže, mnogo mu je pomoglo u razvijanju profesionalne vještine i donijelo mnogo nezaboravnih iskustava na radnom planu.

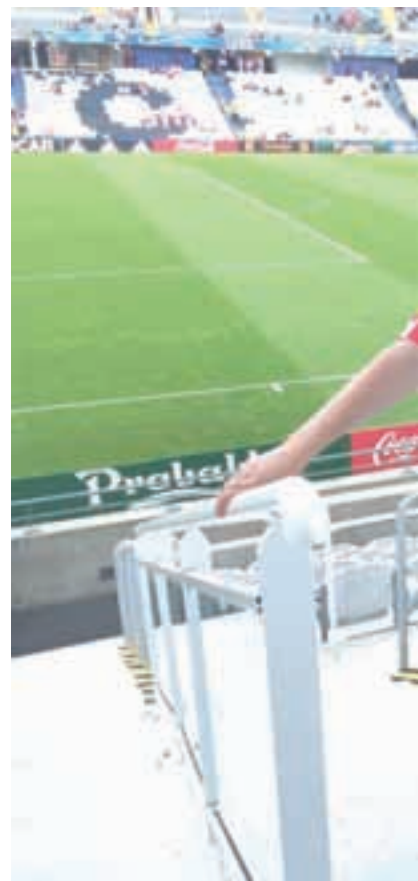
»Tih pola godine koliko sam proveo u HNK-u mi je bilo baš lijepo. Rad u tzv. back stageu (pozadina pozornice), koji šira javnost koja dođe vidjeti predstavu nema prilike vidjeti, bio je izuzetno edukativan i zabavan. Radio sam na realizaciji nekoliko predstava, primjerice baleta *Ana Karenjina*, predstavu *Gospoda Glembajevi* i još nekoliko projekata. Moja zadaća je bila vezana uz artikulaciju zvuka potrebitog za određenu predstavu. Konkretno, to je bilo ozvučenje živoga orkestra koji daje glazbenu podlogu, puštanje

pojedinih specijalnih zvučnih efekata poput pratećih tonova groma ili, na primjer, zvona, te sve druge aktivnosti koje iziskuje rad za mix pultom. Ponavljam, doista mi je bilo lijepo raditi u okruženju jedne uigrane tehničke momčadi koja se brine da na predstavama u najvećem i najpoznatijem hrvatskom kazalištu sve bude odrađena na najvišoj tehničkoj razini.«

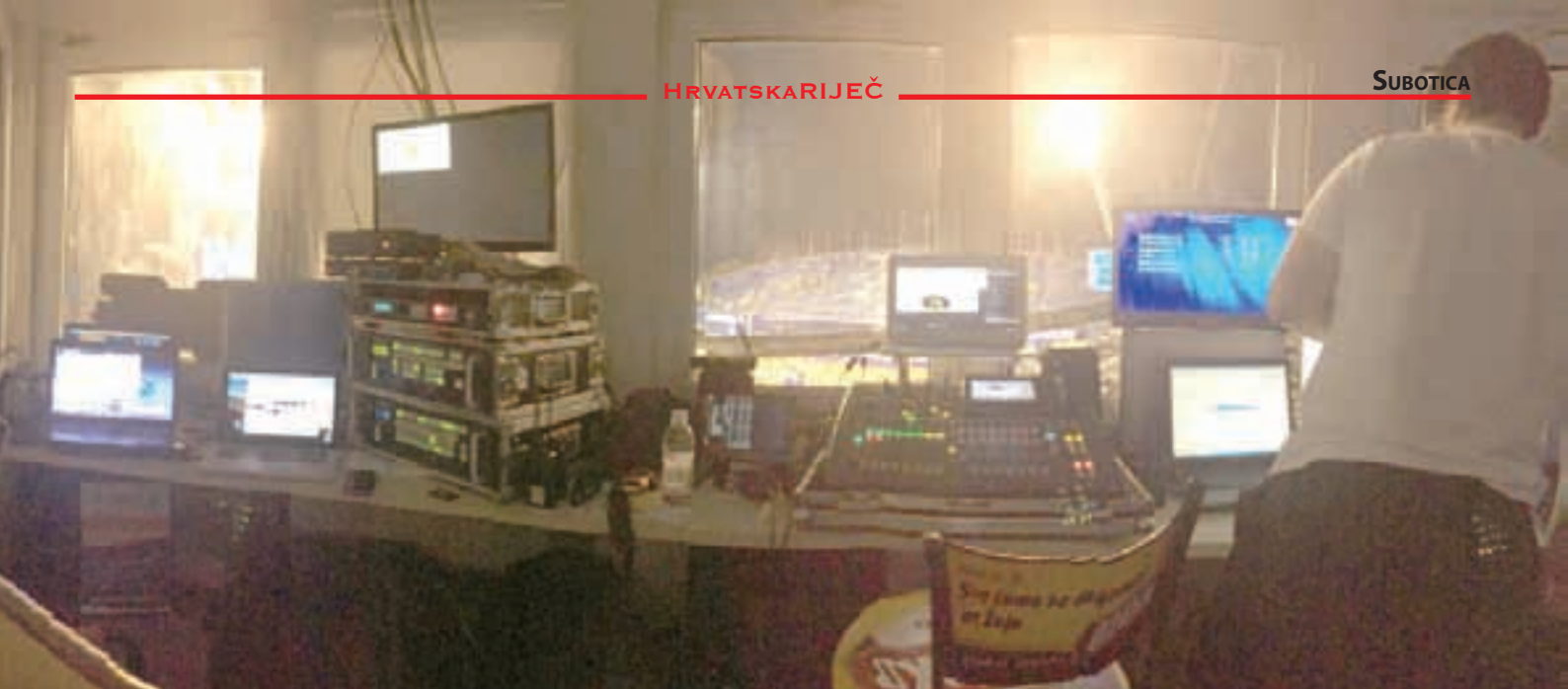
VOX ZAGREB

Nije dugo trebalo da Tonijev kvalitetan rad i stručnost u obavljanju tehničkih poslova vezanih uz zvuk i ozvučenje budu prepoznati u daljnjem razvijanju njegove profesionalne karijere.

»S obzirom na to da sam odlučio trajnije ostati u Zagrebu, jer mi se svidjela životna okolica i mogućnosti buduće perspektive, na preporuku kolega

iz HNK-a upoznao sam ljude iz sportskog marketinga. U tvrtki *Vox Zagreb*, gdje sam danas zaposlen, dobio sam angažman kao glavni tehničar za održavanje opreme i glavni audio tehničar.«

Što konkretnije podrazumijeva njegovu poslovnu djelatnost, pojašnjava nam naš sugovornik:

»*Vox Zagreb* omogućava drugim kompanijama kao sponzorima da sudjeluju u oglašavanju na velikim sport-

skim događajima u nogometu, košarci, vaterpolu kao i u drugim sportovima. Konkretno, u pitanju su veliki LED ekrani koji se nalaze uz rub sportskih borilišta (terena), a moja zadaća je da oni izgledaju i funkcioniraju savršeno. Plus, uz svaki susret koji radimo dolazi i naše ozvučenje i tu sam, uz suradnju sa službenim spikerom, angažiran da brinem o čistoći i kvaliteti zvuka kako tijekom trajanja susreta tako i poslije za vrijeme uobičajenih tiskovnih konferen-

cija. Tijekom susreta se nalazim na tribinama, u sektoru namijenjenom press djelatnicima i s te pozicije koordiniram sve potrebite akcije.«

Zanimljivo je istaknuti kako ste nedavno radili nogometni susret kvalifikacija za SP u Rusiji 2018. koji je Hrvatska, zbog kazne, igrala pred praznim tribinama, a Vi ste bili jedan od malobrojnih koji su mogli uživo pratiti tijekom događanja na terenu.

»Bio sam jedan od sedamdesetak ljudi koji su mogli prisustvovati ovom susretu. Bio je to velik privilegij za mene, jer je krovna nogometna organizacija izričito stroga kada su ovakve kazne u pitanju, pa čak ni najveći sponzori nisu imali mogućnost ulaska na stadion. Mi smo uradili naš dio posla, kako to već ide prema uobičajenom protokolu, ali je nažalost bez navijača na tribinama izostao ambijent koji dolikuje jednoj tako važnoj utakmici.«

EP U FRANCUSKOJ

S obzirom na to da tvrtka u kojoj je zaposlen redovito prati nastupe hrvatske nogometne reprezentacije, Toni je ljetos, tijekom Europskog prvenstva, mjesec dana radno proveo u Francuskoj. I kako sam kaže, bio je to angažman prepun nezaboravnih dojmova:

»Otišli smo u Francusku tjedan dana prije dolaska reprezentacije, kako bismo sve pripremili

za tzv. media prostor u kojem su poslije naše kolege iz medijskih kuća radili svoj svakodnevni posao. Uspio sam otići na dvije utakmice, kada je Hrvatska igrala u Lensu i Saint Etienne, dok smo stalno bili smješteni u gradu Deauville, gdje je bila baza nogometne reprezentacije. Što se tiče samoga posla sve je bilo savršeno, na najvišoj razini koja dolikuje velikim natjecanjima, počevši od mjera sigurnosti do svih tehničkih aspekata kvalitetnog praćenja svih važnijih događanja.«

Na koncu razgovora, upitali smo Tonija vidi li i dalje sebe u svijetu sportskog marketinga.

»Ovaj posao ima zbilja velike mogućnosti daljnjeg širenja, jer uvijek ima nešto novo i kako tehnika napreduje tako se i sport trenutačno prilagođava. Primjerice, koliko se promijenio način jednog nogometnog treninga, jer danas uz pomoć suvremenih gadgeta (specijaliziranih sprava koje se stave na leđa ili ruku) moguće je bilježenje svih performansi pojedinog igrača i kasnija detaljna analiza. Naravno, vidim sebe i dalje u ovom poslu koji mi pruža mnogo kreacije, ali često traži puni dnevni angažman i nemam baš puno slobodnog vremena. No, zato uvijek kada nađem malo više slobodnog vremena volim doći do Subotice i biti s obitelji i prijateljima.

Dražen Prčić

Jeste li zadovoljni i što biste mijenjali u tjedniku *Hrvatska riječ*?

IVAN ŠIMUNOVIĆ,
Vajska

O »malima«

Hrvatsku riječ redovito pratim od prvoga broja. Vrijeme na poslu često popunjavam čitanjem pa tako moj omiljeni tjednik prostudiram od korica do korica. Sadržinom sam i zadovoljan i nisam. Volim čitati reportaže o običnim ljudima, kakve su, recimo, objavljivane u serijalu *Širom Vojvodine*. Još su mi draže reportaže s naših manifestacija, ali mislim da naše udruge tim pisanjem nisu ravnomjerno obuhvaćene. Znam za mnoga događanja o kojima ni slova nisam pročitao u *Hrvatskoj riječi*, ne znam zbog čega. Volio bih više toga pročitati i o životu i radu Hrvata u drugim dijelovima Vojvodine pa i Srbije. Mislim da kod njih ima znatno više problema u svakidašnjem životu, nego što ih ima u subotičkom regionu. Poučen životnim iskustvom često mislim da se ni dopisnici, radi osobne sigurnosti ne usude pisati o svemu što se među nama događa, a vjerujem da se većina onih kojima se nešto loše dogodi zbog straha od neke vrste odmazde, ne žele eksponirati u medijima. Mislim da bi takve teme morali obraditiiskusni novinari, s pravom mjerom, kako to ne bi zvučalo senzacionalistički, a predstavljalo bi kvalitetnu informaciju. Isto tako volio bih pročitati više napisa o takozvanim malim udrugama, poput naše *Zore* i *Dukata*. Mi smo ljudi koji rade više srcem nego znanjem pa možda bismo bili i ponosni da se piše o tom radu. Znam da ne možemo biti u svakom broju, al' povremeni napisi bi nam puno značili. Nadam se da ćemo se nakon ovih primjedbi malo češće radovati zbog pisanja o nama.

I. A.

VESNA ČUVARDIĆ,
Sombor

Novine za udruge

Prvo htjela bih vam čestitati jubilarni 700. broj *Hrvatske riječi*. Znači nam puno što i mi Hrvati imamo svoj tjednik i mogu vam reći da s ponosom petkom na kiosku tražim uz *Somborske novine* i *Hrvatsku riječ*. U Somboru je *Hrvatska riječ* dostupna, jer se prodaje na nekoliko mjesta u gradu. Da nije *Hrvatske riječi* mnogo toga što se događa i radi u našoj zajednici i udrugama ostalo bi nezabilježeno, jer ostali mediji vrlo rijetko izvještavaju o nama, kao uostalom i o drugim manjinskim zajednicama. Zato želim da ustrajete. Što se tiče sadržaja nemam nekih većih primjedbi. Svakako bih voljela da je više tekstova i tema vezanih za Sombor. Ono što redovito pročitam osim tekstova koji se odnose na rad naše udruge HKUD *Vladimir Nazor* je i dodatak za djecu *Hrcko*, jer tu stvarno ima zanimljivih stvari za djecu. Ne znam koliko djeca i mladi čitaju *Hrvatsku riječ* i podlistke za djecu i mladež, ali mislim da su zanimljivi i privlačni. Žao mi je što konkretno naša udruga *Vladimir Nazor* više ne dobiva *Hrvatsku riječ*. Mi smo pretplatu otkazali zbog financijskih problema, ali mislim da bi sve naše udruge, bez obzira plaćaju li ili ne trebale dobivati redovito *Hrvatsku riječ*. Udruge su mjesto okupljanja naših ljudi, a upravo zbog njih i postoji ovaj tjednik. Kada je u Hrvatski dom stizala *Hrvatska riječ* rado se čitala, a događalo se da se nosila i doma kako bi se na miru pročitala. Sada toga više nema. Mislim da bi dobar potez bio da do svih naših udruga stignu naše novine.

Z. V.

LUKA DULIĆ,
Đurđin

Više poljoprivrede

U našoj obitelji se *Hrvatska riječ* redovito kupuje od prvoga broja, a možemo se pohvaliti i s lijepim brojem sačuvanih novina. Od početka sam imao ideju čuvati svaki novi broj, jer se za svaki ponaosob može reći da predstavlja komadić arhivirane baštine našeg naroda. Drago mi je što imam mogućnost imati to u svojoj kući! Lijepo je uzeti neki stari broj i prisjetiti se tad aktualnih tema naše zajednice, kada sam i sam bio dosta uključen u zbivanja, prisjetiti se tog početnog elana...

Hrvatsku riječ cijelu prelistam, ali ne čitam sve. Volim se kroz naslove ili istaknute dijelove teksta informirati o svakoj temi koja je napisana, a s više pažnje čitam aktualije s početka novina. Najviše volim čitati tekstove vezane za poljoprivredu, jer sam i sam poljoprivrednik. Još ranije sam se pobunio jer je u novinama falilo takvih tekstova i moram primijetiti da je sada situacija puno bolja. Nisam siguran jel' ima baš u svakom broju neki tekst na tu tematiku, ali bi bilo dobro da ima. To je nešto što zanima veliki udio vaših čitatelja jer puno ljudi iz naše zajednice živi od poljoprivrede. Bilo je baš dobrih i korisnih tekstova za nas poljoprivrednike i tad sam reklamirao *Hrvatsku riječ*. Kroz razgovor s ljudima sam spominjao napisane teme i ljudi su bili zainteresirani za tekst. Par puta su me čak upitali gdje mogu nabaviti novinu.

Drago mi je kad vidim i svoju djecu u novinama – njihove uspjehe i nastupe...

Važna je ovo novina za naš narod. Preko nje će nas pamtit...

J. D. B.

**RAZGOVOR POVODOM DOBIVANJA
NAGRADE NA HOSANAFESTU:**
**DALIBORKA MALENIĆ,
PROFESORICA FLAUTE IZ SOMBORA**

Snagu crpim u vjeri

Na nedavno održanom Festivalu hrvatskih duhovnih pjesama, *HosanaFestu*, **Daliborka Malenić** iz Sombora osvojila je nagradu bivših štićenika *Hosane*. Ovu mladu Somborku čekaju master studije na odsjeku za flautu Fakulteta muzičke umjetnosti u Beogradu, učenica je srednje glazbene škole na odsjeku solo pjevanja, iza sebe ima nekoliko nagrada na glazbenim natjecanjima, nastupa na koncertima kao članica dua *Agape*...

Ovo je bilo Vaše prvo sudjelovanje na HosanaFestu. Kao autorica teksta i glazbe otpjevali ste pjesmu *Samo jedan je put* koju je nagradio žiri sastavljen od bivših ovisnika, štićenika Zajednice Hosana. Čini se da je ova pjesma o jedinom ispravnom putu zapravo i pjesma onih koji su prošli razne stranputice do tog pravog puta.

Sudjelovanje na *HosanaFestu* bilo je skroz neplanirano. Jednostavno došla je inspiracija i napisala sam glazbu i tekst za pjesmu *Samo jedan je put*. Poslije nekoliko tjedana vlč. **Marinko Stantić** me je spojio s **Viktorom Keslerom**, koji je uradio aranžman i snimili smo pjesmu. A što se tiče pjesme i nagrade htjela bih ispričati nešto o tome. Prije početka festivala s prijateljicom sam molila krunicu i nakon toga smo ušle u dvoranu i vidjele sa strane nagrade. Među njima i kip Gospe. Rekla sam prijateljici kako bi bilo lijepo dobiti baš tu nagradu. Kada su rekli da sam dobila nagradu i to baš Gospu koju sam poželjela to je bilo potpuno iznenađenje. Kip Gospe napravili su štićenici *Hosane*. Kada sam kasnije razgovarala s voditeljem zajednice vlč. Marinkom rekao mi je da je pjesma *Samo jedan je put* dirnula štićenika zajedni-

ce, jer su svi oni prošli različitim putevima u životu da bi konačno našli onaj pravi put, a to je onaj koji nas vodi k Isusu.

Zagovornik sam, makar bila fanatik, da postoji samo jedan put i to bez kompromisa. Vjera se mora živjeti u svakodnevici, moramo biti sol zamlje da bi mogli živjeti.

Na HosanaFestu ste bili predstavnica somborskog Karmela.

Da, ja sam u Karmelu. Meni je Karmel srce života. Rođena sam na blagdan Male Terezije, jedne od naučiteljica Crkve, a ujedno i Karmelske duhovnosti. Definitivo mi je Karmelska pobožnost najbliža.

Ovaj razgovor vodimo nekoliko dana prije Vašeg povratka u Beograd. Gdje nastavljate studij na glazbenoj akademiji? Kada je počela Vaša glazbena priča?

Diplomirala sam ove godine flautu kod profesora **Ljubiše Jovanovića** i čeka me prijamni za master studije. Paralelno sa studijama učenica sam i srednje glazbene škole na odsjeku solo pjevanja.

Početak je bio u Somboru u Nižoj glazbenoj školi **Petar Konjović** kod **Anice Sokolai**. Iskreno tada nisam razmišljala o tome da će glazba biti nešto čime ću se intenzivno i isključivo baviti. Poslije osnovne škole upisala sam gimnaziju u Somboru, ali dogodila se neka iskra i vidjela sam svoj put – bila je to glazba. Na iznenađenje svih i šok roditelja napustila sam gimnaziju u kojoj sam bila odličan đak, otišla sam u Novi Sad iako su bile male šanse da me prime, ali položila sam prijamni i postala učenica Srednje glazbene škole **Isidor Bajić**.

Kada sam upisivala akademiju na odsjeku flaute primana su samo dva studenta, nije bilo lako upisati studij, bila je to velika borba, puno odricanja, danonoćnog rada, ali sam uspjela.

Master studije traju godinu dana. Gdje sebe vidite nakon njihovog završetka?

Moji planovi i prioriteti mijenjali su se kako sam upoznavała Boga. To nije nikakvo laganje ili gluma. Život s Bogom zahtijeva određene stvari. Ako bih težila nekoj karijeri to bi značilo da bih se odrekla obitelji, a ja to ne želim. Znam, neki će reći: »Daliborka ti si toliko uložila u to, osvojila si šest nagrada na domaćim i inozemnim natjecanjima, bez problema bi te primili na doktorski studij...«

Ne kažem da jednog dana neću i to postići. Ali, ako je Bog na prvom mjestu sve je onda na pravom mjestu i trenutačno mi je plan okončanje master studija, udaja i obitelj.

Spomenuli ste nagrade koje ste osvajali na republičkim i međunarodnim natjecanjima. Koliko znam prvu nagradu osvojili ste već nekoliko mjeseci nakon upisa u srednju glazbenu školu u Novom Sadu.

Da, nekoliko mjeseci nakon što sam upisala školu **Isidor Bajić** sudjelovala sam na prvom natjecanju što je specifično, jer obično se s prvim natjecanjima kreće još u nižoj glazbenoj školi. Kada su mi rekli da sam pobijedila nisam mogla vjerovati. Kasnije je sve bilo lakše i na svim narednim natjecanjima na kojima sam sudjelovala sam bila prvakinja. Opet kažem, kada u svom srcu spoznaš čime se trebaš baviti, kada to molitvama pratiš i osjetiš da je to pravi put, dobiješ vjetar u leđa.

Ipak, potrebno je za ovo mnogo napornog rada i odricanja, jer znate kako kažu, ako ne vježbaš jedan dan to znaš ti, ako ne vježbaš dva dana zna tvoj profesor, a ako ne vježbaš tri dana to zna cijeli svijet. Snagu crpim u vjeri. Bog me uvijek vraća k sebi.

Z. V.

ISPRIKA

U prošlom broju *Hrvatske riječi*, u rubrici *Pitanje tjedna* (str. 18), umjesto fotografije Zorana Đanića iz Sonte greškom smo objavili fotografiju Ivana Šimunovića iz Vajske. Ispričavamo se spomenutim osobama i čitateljstvu.

Uredništvo HR

Ista ulica, drugo vrijeme

Kroz četiri minula desetljeća, od kada potječe stara fotografija, i kočije i nekada popularni *fićo* (na snimci parkiran iza zaprege) nestali su sa subotičkih ulica. I trg je promijenio ime, sada se zove Trg Jakaba i Komora, ali je ostala ista i, usporedbom fotografija, prepoznatljiva kapija zgrade pokraj koje je fotoobjektivom nekada zabilježen jedan tren života grada. Na lokaciji uz Mliječnu i Voćnu tržnicu.

I fijakeri i *fiće* nekada su bili popularno i rašireno prijevozno sredstvo, ali u različito vrijeme. Dok su fijakeri polako nestajali s gradskih ulica do sedamdesetih godina (kod željezničke stanice bili su i do polovice osamdesetih), na ulicama je bilo sve više automobila. *Subotičke novine* 1958. godine najavljuju popularnost »privatnih automobila«, malih, nazvanih »narodni«, odnosno model »Fiat 600« u prvo vrijeme, koga je nekoliko godina kasnije smijenio još popularniji *fićo* (»Zastava 750«), u proizvodnji sve do 1985. godine. Danas se na ulicama još može vidjeti po koji.

Iste novine 1972. godine temu posvećuju odlasku fijakerista sa subotičkih ulica. Posljednja tri dnevno ne prevezu ni deset putnika, dok je dva i pol desetljeća ranije bilo 56 prijevoznika. Vožnja kočijama nije zadržana ni kao gradska turistička atrakcija.

NEKAD
i
SAD

K. K.

Migracije i ograde

Tko danas dnevno prati vijesti na svim TV programima će slušati razne probleme u svezi sa suvremenim migracijama, a to je tema i aktualnog zasjedanja UN. Druga vijest, koju često čujemo tiče se gospodarstva, gdje je glavna tema otvaranje novih radnih mjesta. U svezi ovog pitanja dopiru do nas upozorenja kako, ne samo kod nas nego i u susjednim zemljama, sve više nedostaje kvalificirane radne snage.

Primjera radi u Mađarskoj već sada nedostaje 50 tisuća radnika, u Hrvatskoj nedostaju kvalificirani radnici npr. u brodogradilištima, kod nas najviše nedostaju građevinski radnici u niskoj ili visokogradnji. Ovaj problem u zemljama EU je već dugi niz godina prisutan i sve je izraženiji. Političarima se kao »priječki lijek« skoro automatski nametalo rješenje: evo ovih mladih migranata s ratom obuhvaćenih područja željnih rada i boljeg života, oni će nadomjestiti nedostajuću radnu snagu, zato ih trebamo pozvati da dođu i time ćemo ubiti »dvije muhe jednim udarcem«, dokazaćemo našu humanost spram stradalnika, a i pridonijemo da naši kapitalisti i dalje imaju visoke profite.

PRAVCI MIGRACIJA

Početkom prošle godine ove migracije su počele poprimati obim jedne nove seobe naroda. Ustanovljeno je da postoje dva pravca migracije, jedan kopneni preko Turske i Balkanskog poluotoka, a drugi, vođeni, kojim migranti krhkim brodovima preko Sredozemnog mora stižu do Italije i Grčke, uglavnom iz Afrike. Izgleda da je susjedna Mađarska prva poduzela ozbiljne korake, da kako-tako zau-

stavi i uspori migrantski val, podižući žičanu ogradu, prvo duž granice sa Srbijom, zatim i na granicama s Hrvatskom i Slovenijom uz podršku tzv. Višegradskih zemalja. U zapadnom dijelu EU ovaj potez su žestoko kritizirali kao nedemokratski, suprotan slobodnom protoku ljudi, maltene kao »fašistički potez«. Mađarska se branila, da joj je zadatak zaštita Šengenskih granica. U međuvrijeme desio se *Brexit*, krvavi teroristički napadi u Parizu i Bruxellesu, a u Njemačkoj,

koja je primila skoro milijun migranata, vodeća partija CDU doživljava katastrofalne rezultate na nedavnim pokrajinskim izborima. Slijedom mađarskog primjera, podignute su ograde duž grčke granice u Makedoniji, dok su isto to učinili Bugari prema Turskoj. U SAD-u također postoji nepotpuni zid prema Meksiku.

MALI POVJESNI PREGLED

Prvobitne ljudske skupine su bili nomadi, migrirali su s jednog mjesta na drugi, u potrazi za hranom, ili boljim uvjetima za život. Ovo u suštini arheptipsko ponašanje egzistira sve do današnjih dana. U potrazi

za boljim životom ljudi se sele iz sela u gradove, iz siromašnijih država u razvijenije, ratom obuhvaćenih područja u mirnije predele. Ne trebamo se duboko vratiti u prošlost, da pronademo slične primjere migracije i u vlastitoj bivšoj zemlji, u SFRJ. Ako posmatramo povijest naše Pokrajine, skoro da nema povijesnog razdoblja kada nisu bili prisutni migracijski procesi. Karpatski bazen, a time i Vojvodina bili su stalne mete naroda s istoka. Sarmati, Huni, Longobardi, Gepidi, Avari su

zidovi su nestali, ali jesu li nestali zidovi u glavama ljudi?!

JE LI MOGUĆA INTEGRACIJA?

Prostori Europe i Sjeverne Amerike danas su najbogatija područja na kugli Zemaljskoj, pa je sasvim razumljivo da mladi nestrpljiviji ljudi, sa svih merijidana teže svoju sreću potražiti tu. Budimo realni, to bogatstvo je nastalo i eksploatacijom nerazvijenih država, koji danas smatraju da im zbog toga pripada pomoć. Ovi useljenici djelomično se odriču svoje ranije domovine, možemo reći da se žele dragovoljno integrirati, prihvatiti izvjesnu asimilaciju, ali to ne ide baš bez problema i vidimo da je u velikim američkim, engleskim gradovima vrlo prisutna prostorna segregacija. Postoji segregacija po boji kože, vjeroispovesti, po nacionalnom podreću, po socijalnom statusu itd. EU u ovom trenutku doživljava svoju najveću krizu. Čini se kao da je Europa upala u vlastitu klopku, da je na djelu svojevrsna »kvaka 22«. Postoje mišljenja da danas većina migranata dolazi u Europu s isprikom »bijega od rata«, ne da radi, nego da iskoristi maksimum socijalnih davanja koja slijedi izbjeglicama (hrana, smještaj, džeparac), rješavanje njihovog statusa može trajati godinama, a dotle će »životariti« i na koncu se vratiti odakle su došli. Politička procjena u EU je bila, da se migranti u kratkom roku, jeftino mogu obrazovati, integrirati, upotrijebiti kao radna snaga i kao nadomestak pada broja domicilnog stanovništva. Čini se ipak kako je to bila loša procjena i da oni dolaze da iskoriste bogatu imperiju koja je prije toga koristila njih a bez želje da joj se prilagode.

KAZALIŠNA SCENA NA JEZICIMA NACIONALNIH ZAJEDNICA: SADAŠNJI TRENUTAK I PERSPEKTIVE

Novca tek za jednu premijeru

Profesionalna kazališta u Vojvodini ima mađarska, slovačka, rusinska i rumunjska nacionalna zajednica * Hrvatska zajednica i dalje je bez svog teatra

Kazalište se može definirati kao scenska umjetnost zasnovana na komunikaciji između glumaca i gledatelja. A ti gledatelji najbolje neku predstavu mogu razumjeti i doživjeti ako je gledaju na svom materinskom jeziku. Zato kao što su kazališta uopćeno potrebna tako su potrebna i kazališta nacionalnih zajednica. Formalno gledano ta potreba zadovoljena je kada su prije 13 godina osnovana kazališta nekoliko nacionalnih zajednica. Forma je zadovoljena, ali u stvarnosti ta kazališta su bez profesionalnih glumaca i bez izvjesnosti financiranja pa pogled upućen s te scene u budućnost nije ni malo ružičast.

KORAK UNAZAD

U ovoj priči izuzeta su mađarska kazališta kojih ima nekoliko i čija je tradicija mnogo duža od već pomenutih 13 godina. Kod rusinskih i slovačkih kazališta, s jedne strane, i rumunjskog, s druge, dvije različite priče. Slovačko i rusinsko kazalište funkcioniraju kao samostalna kazališta izdvojena od drugih kazališta, dok je rumunjsko iako samostalno, u okviru vršačkog teatra te stoga može računati i na logističku potporu pratećih teatarskih službi. »Profesionalno kazalište na rumunjskom jeziku postojalo je od kraja 40-tih godina prošlog stoljeća, i prvih nekoliko godina 50-tih. Svoje kazalište ponovno

smo dobili 2003. godine. Naš osnivač je na papiru općina, sada grad, Vršac. Funkcioniramo pri Narodnom kazalištu *Sterija*, ali ni poslije 13 godina nemamo ni jednog zaposlenog glumca. To znači da za naše predstave angažiramo vanjske suradnike, ali koristimo scenu i sve što je potrebno za jednu predstavu iz kazališta. Kao i druga kazališta slična našem, prinuđeni smo za predstave angažirati glumce amatere, biramo one najbolje.

Srećom vremenom smo dobili i glumce koji su završili akademiju. Dragocjena nam je i pomoć koju imamo od glumaca iz Rumunjske, koji ne samo da su dali značajan doprinos u našim predstavama već su na neki način bili i, a i danas su, naši učitelji«, kaže koordinatorka scene na rumunjskom **Otilia Peskariu**.

Jedini financijer rumunjske kazališne scene je Pokrajinsko

tajništvo za kulturu, informiranje i nacionalne zajednice, ali te financije su sve »tanje«. »Do 2013. godine financirali su godišnje po dva projekta, odnosno dvije predstave. Sada je to samo jedna predstava i što se tiče ove godine sredstva su nam u umanjenom iznosu odobrena, ali ne znamo kada ćemo ih i dobiti«, kaže Peskariu.

Već prijelomne 2003. godine profesionano kazalište dobili su i Slovaci i to u Bačkom Petrovcu,

predstava živi, da je ima tko vidjeti. Na našim premijerama dvorana je obično puna, a to je 200, 250 gledatelja. Na reprizama 50 do 70. Trudimo se da imamo što više gostovanja, kako bi došli do što većeg broja gledatelja i izigrali predstave. Ta gostovanja često nisu dio odobrenih projekata, pa se dovijamo na razne načine«, kaže **Janja Urbanček Fejzulahi**, v. d. ravnateljice slovačkog kazališta.

Naša sugovornica pominje i jednu prijašnju ideju, a to je osnivanje, pri novosadskoj akademiji, grupe za školovanje glumaca na slovačkom jeziku. Ideja je propala iz najmanje dva razloga. Prvi je slaba zainteresiranost budućih akademaca, a druga je pitanje da li bi kazalište moglo financijski izdržati stalni, profesionalni glumački ansambl.

Slične probleme s novcem i nedostatkom profesionalnih glumaca imaju i u rusinskom profesionalnom kazalištu, ali i još jedan problem više – nemaju svog osnivača. »Kada je 2003. godine odlučeno ili preporučano da se osnuju kazališta na jezicima nacionalnih zajednica bilo je zamišljeno da osnivači budu lokalne samouprave. Rumunji su to riješili tako što su u Vršcu u okviru gradskog kazališta osnovali scenu na rumunjskom, Slovaci su većina u općini Bački Petrovac i bez problema je prihvaćena inicijativa za osnutak kazališta. Mi nismo većina u našoj općini tako da u našem slučaju ta preporuka nije realizi-

gdje je općina kao osnivač osnovala Slovačko-vojvođansko kazalište. Ali ni ovo profesionalno kazalište nema stalni glumački ansambl, niti glumce profesionalce pa su nositelji repertoara glumci amatere. »Naš glavni financijer je Pokrajinsko tajništvo za kulturu, informiranje i nacionalne zajednice, pomogne malo općina, malo nacionalno vijeće. Obično godišnje uspijemo održati jednu ili dvije premijere. Važno je da

rana pa je Pokrajina, da kažem naložila, Nacionalnom vijeću Rusina da bude osnivač kazališta, ali financiranje kazališta nije definirano. Sredstva smo po projektima dobivali od Pokrajinskog tajništva za kulturu koje je toleriralo da se dio tog novca troši i za materijalne troškove. Prije nekoliko godina prekinuli su s tom praksom i praktično naša ustanova nema ni jednog zaposlenog, već se po potrebi, za bijedne honorare, angažiraju vanjski suradnici. Prije nekoliko godina dobivali smo 3,4 milijuna dinara godišnje za dvije predstave, poslije je to smanjeno na jedan projekt. Ove godine dobit ćemo samo 550.000 dinara, što je za 1,2 milijuna manje nego li lane«, kaže **Tanja Avra Plančak**, v. d. ravnateljica Rusinskog narodnog kazališta *Petri Riznić Đađa* iz Ruskog Krstura.

POGLED U BUDUĆNOST

»Kakve su nam perspektive? Nikakve. U ovoj zemlji je sve manje novca za kulturu, a i kada to malo dobijete prvo morate platiti PDV, obaveze su sve veće, novca sve manje. I što onda očekivati?« pita **Janja Urbanček Fejzulahu**.

»Kvalitetne predstave i kvalitetni glumci to je ono što je bio naš imperativ. Na naše predstave u Vršcu ne dolaze samo Rumunji već i ostali gledatelji, jer su predstave titlované. To je nama bila potvrda da ne radimo uzalud, da je jedna ovakva scena na rumunjskom potreba. A pogled u budućnost? Novac ne garantira kvalitet, ali vam omogućava da birate što kvalitetnije suradnike. Suradnike koji će raditi kao da su dobili deset puta više novca, suradnike koji su bili spremni na to da se predstave igraju sve dok ih gledatelji hoće, čak iako je to izvan potpisanih ugovora. Za dalje bit će jako teško, jer ovisite od nečije volje. Ovisite od toga hoće li netko prepoznati potrebu za ovakvim kazalištima. Kada su nam prepolovili broj predstava osjećali smo se kao da smo dobili šamar, kada su nam i za taj jedan projekt umanjili sredstva bilo je kao da su nam udarili deset šamara. Koji je sljedeći korak?« pita se urednica profesionalnog kazališta na rumunjskom.

»Trudimo se održati ovo kazalište, ali ako to ne bude moguće vjerojatno će se profesionalni teatar kao ustanova ugastiti i ostat će samo amatersko kaza-

lište«, sumorna su predviđanja Tanje Arva Plančak iz rusinskog kazališta.

HRVATI BEZ TEATRA

Kada su 2003. godine osnivanja profesionalna kazališta nacionalnih zajednica Hrvata u toj priči nije bilo. Moglo bi se to dovesti u vezu s tim što su Hrvatski jezik i pismo kao jedan od šest službenih jezika u Vojvodini uvedeni tek 2009. godine. Ali ta priča teško da »pije vodu«, imajući u vidu da su neke hrvatske kulturne ustanove i institucije osnovane i prije toga. HNV je osnovan 2002. godine, školovanje na hrvatskom jeziku počelo je iste te godine, a godinu dana kasnije, dakle već spominjane 2003. osnovan je tjednik na hrvatskom jeziku. Od 1945. godine, kada je osnovano Hrvatsko narodno kazalište u Subotici pa do 1958. godine kada je ukinuta Hrvatska drama u sklopu subotičkog kazališta, ostalo je za sada jedino razdoblje u kome su vojvođanski Hrvati imali svoje profesionalno kazalište. »Treba li nam profesionalno kazalište? Treba nam isto kao što nam treba katedra za hrvatski jezik, kao što su potrebne knjige, nakladnička djelatnost. Treba nam jedna autentična hrvatska kazališna scena koja će promovirati djela nastala na ovom području, ali i ona nastala u matičnoj književnosti. Dakle ne treba biti dvojbe. Treba nam Hrvatska scena iz još jednog razloga – jer se govor na sceni 'dobro prima' kod gledatelja i slušatelja. Da bi i dobili to hrvatsko kazalište prvo treba naći novac, zatim odškolovati generaciju glumaca, režisera, scenografa... To je užasno skupo i to se ne radi od danas do sutra. Potrebno je vremena da se mladi ljudi koji imaju sklonost ka kazalištu prevedu u kazališne profesionalce. Te studije su četiri i pol godine, potrebno je zatim neko vrijeme provesti u kazalištima u Zagrebu, Osijeku ili drugdje, a to sve traje«, kaže književnik **Milovan Miković**. Na naš upit od koga bi trebala krenuti inicijativa za osnutak profesionalnog kazališta Miković odgovara da bi inicijativa trebala krenuti iz same hrvatske zajednice. »S pravom očekujem da hrvatska zajednica dobije svoj profesionalni teatar. Kada bi nam se to uskratilo to bi bila diskriminacija u odnosu na druge zajednice koje imaju svoja profesionalna kazališta«, smatra Miković.

Zlata Vasiljević

TJEDAN U BAČKOJ

Velike riječi, a djela?

Sombor, proljeće 2009. godine: »Pristan u Beždanu strateško je opredjeljenje Sombora. Naravno da je u interesu građana Sombora i našeg gospodarstva da brodovi koji ulaze u našu zemlju tu i zastanu, da im se omogući da dobiju sve usluge koje su im neophodne. To otvara i nove turističke potencijale, a gospodarski razvoj u dobroj mjeri ovisi i od toga. Nadamo se da ćemo uz sufinanciranje pokrajine ili republike uspjeti projekt izgradnje pristana privesti kraju«, kazao je gradonačelnik Sombora **Dušan Jović**. Sombor, zima 2013. godine: »Planiramo velika ulaganja od preko 300 milijuna dinara u vodoopskrbu, planiramo nove sportske objekte, uređenje pijace u centru grada. Sombor jeste spreman za ozbiljne investicije i ono što mi radimo unazad nekoliko godina je ulaganje u projektnu dokumentaciju«, kazao je gradonačelnik Sombora **Nemanja Delić**. Sombor, proljeće 2014. godine: »Bit ćemo modernizirana lokalna samouprava, kako bi postala efikasan servis građana. Izvršit ćemo financijsku reviziju u javnim poduzećima i lokalnoj samoupravi, kako bismo najzad počeli trošiti manje nego što zarađujemo. Preispitat ćemo ugovore potpisane s gradom i raskinuti one koji su štetni. Dat ćemo sve od sebe da zaustavimo korupciju. Treba raditi na partnerskim odnosima s našim građanima. Sukladno tome otvorit ćemo ured, gdje će svi koji su u sustavu upravljanja gradom imati obvezu saslušati glas javnosti i prihvatiti svaku dobru inicijativu«, riječi su gradonačelnika Sombora **Saše Todorovića**. Sombor, jesen 2016. godine: »U cilju reformi javnog sektora oformljena je radna grupa za analizu opravdanosti postojanja javnih poduzeća čiji je osnivač Grad Sombor. Planirane aktivnosti na cesti Sombor – Baja su u fazi pripreme projekte dokumentacije i očekujem da će se sredstva za to osigurati kako iz republičkog tako i iz europskih fondova. Za četiri godine moguće je proširiti vodoprivrednu mrežu, izvršiti energetska sanaciju nekoliko većih gradskih objekata, oformiti i djeklimično opremiti industrijsku zonu, poboljšati prometnu infrastrukturu«, riječi su gradonačelnice Sombora **Dušanke Golubović**. Ovo je samo dio onoga što su u posljednjih desetak godina Somborcima govorili, poručivali i obećavali čelnici grada. Što je od toga realizirano znaju najbolje isti ti Somborci. Pristan više nitko ni ne spominje. Ozbiljnim investicijama ni traga. Ni traga financijskoj reviziji u javnim poduzećima. Ni traga još mnogo čemu obećanom. A ono što je obećala aktualna gradonačelnica? O tome ćemo tek suditi...

Z. Vasiljević

HRVATSKI JEZIK S ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE U ŠKOLAMA U SRIJEMU

Volja postoji ali djece je sve manje

Općenito, broj učenika pada, ne zato što netko ne želi pohađati nastavu hrvatskog jezika, već zato što je djece sve manje. Više osmaka ode nego što dođe prvaka

Trend opadanja broja đaka prvašića, nažalost prisutan je i ove školske godine u gotovo svim osnovnim školama u Srijemu. Smanjen broj đaka razlog je i manjeg broja učenika koji u srijemskomitrovačkim školama i u područnom odjeljenju osnovne škole *Sremski front* u Sotu fakultativno pohađaju i nastavu hrvatski jezik a elementima nacionalne kulture. U pet srijemskomitrovačkih osnovnih škola učenici od 2009. godine pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. U Sotu je nastava na hrvatskom jeziku uvedena nešto kasnije i tu mogućnost učenici mogu koristiti već četiri godine. Samo primjera radi 2014. godine u Srijemskoj Mitrovici za nastavu na hrvatskom jeziku prijavilo se 94 učenika, dok ih je iste godine u Sotu bilo pet. Danas je situacija nešto drugačija: u Srijemskoj Mitrovici ih je 59, a u Sotu samo tri prvašića.

DJECE SVE MANJE

Kako u razgovoru ističe nastavnik hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u Srijemskoj Mitrovici **Dario Španović**, nastava hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u Srijemskoj Mitrovici započela je redovito po programu 1. rujna i, kao i prethodnih godina, nastava se održava u svih pet srijemskomitrovačkih osnovnih škola:

»Također, započinjemo ponovno održavanje nastave za srednjoškolce koja se održava u *Hrvatskom domu*. Općenito, broj učenika pada, ne zato što netko ne želi pohađati nastavu hrvatskog jezika, već zato što je djece sve manje. Više osmaka ode nego što dođe prvaka. Ove godine će se nastava održavati za 59 učenika, premda po anketi ima 64 prijavljena učenika. Iz tog razloga što se nastava svakog dana održava u jednoj osnovnoj školi, imamo slučajeve gdje se dijete izjasnilo za nastavu hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, ali osmaku koji tog dana ima sedam sati ne možemo održati i taj osmi sat. Ili pak učeniku trećeg razreda koji ima pet sati, bilo bi puno da ima i šesti tako

da trenutačno ne vidim neko rješenje i to je problem koji nam se javlja od 2009. godine, od samog uvođenja hrvatskog jezika u osnovne škole. Međutim, uvijek nekoliko djece može pohađati izvanškolske

aktivnosti vezane za hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture kao što je, primjerice, posjet Muzeju, drugim hrvatskim kulturnim udrugama u Srijemu i Vojvodini«, ističe Španović.

BATROVCI I STARA BINGULA

Batrovci, mjesto u šidskoj, i Stara Bingula, mjesto u srijemskomitrovačkoj općini, također su sela gdje su ispunjeni zakonski uvjeti za uvođenje hrvatskog jezika u službenu uporabu, a samim tim i za izučavanje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Što se tiče Batrovaca, odluka na razini Skupštine općine Šid je donijeta, ali još nije poduzeta inicijativa. Slična situacija je i u mjestu Stara Bingula. S obzirom na to da se radi o mjestima gdje je također problem s brojem djece u školama, očito da osnovni razlog leži u tome, a ne u nezainteresiranosti djece za izučavanjem nastavnog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

A što se tiče izvanškolskih aktivnosti, đacima iz Srijemske Mitrovice one ne manjkaju:

»Smatram da je jako bitno da djeca i osobno vide nošnje, običaje, plesove, nego da samo o njima uče. Na taj način se mnogo bolje upoznaju s kulturom naše zajednice i bolje je upamte nego kada to vide samo na slikama i tijekom nastave.«

SLIČAN PROBLEM I U SOTU

Problem s manjim brojem djece prisutan je i u šidskoj općini. Kako navodi profesorica hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u Sotu **Ana Hodak** sve je manji broj đaka:

»To se nažalost odražava i na broj učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Već četvrtu godinu zaredom učenici se upisuju i pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Sotu. Kada završe četvrti razred ne, mogu dalje izučavati taj predmet jer u Šidu još uvijek ne postoji ta mogućnost. Stalno se rade ankete s učenicima, ali na žalost nema dovoljnog broja đaka da bi se hrvatski jezik uveo i u višim odjelima«, navodi Ana:

»Svake godine je manji broj prvaka u školi, pa je samim tim i sve manji broj prvaka koji izučavaju nastavu na hrvatskom jeziku. Ove godine ih je samo troje.«

Ostalih problema s izvođenjem nastave kako kaže profesorica Hodak kaže, nemaju. U izvođenju nastave učenici koriste udžbenike koje im je prošle godine poslalo Hrvatsko nacionalno vijeće, a nastavu u Sotu pohađaju jedanput tjedno:

»Ti sati obuhvaćaju hrvatski jezik, prirodu i društvo, izučavanje kulture i

povijesti, muzičku kulturu, dakle više predmeta skupljenih u jedan. Iako ih je manji broj, učenici se rado uključuju i zainteresirani su za izučavanje svih oblasti tog predmeta.«

POTPORA ŠKOLE

U Osnovnoj školi *Jovan Popović* u Srijemskoj Mitrovici najveći je broj učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Osim hrvatskog, u ovoj školi učenici imaju mogućnost pohađati nastavu na ukrajinskom i rusinskom jeziku:

»Mislim da čak polovina učenika od ukupnog broja djece na teritoriju grada idu u ovu školu i pohađaju taj nastavni predmet. Ja sam izuzetno zadovoljan Dariovim radom unutar škole, jer slušajući djecu, to funkcionira dosta dobro. Posebno mi je drago što je Dario veoma aktivan i surađuje s hrvatskom zajednicom, a i učenici koji pohađaju hrvatski jezik često odlaze na ekskurzije kako po Srbiji tako i po Hrvatskoj i to je jako dobro za njih«, navodi direktor OŠ *Jovan Popović Slobodan Stojiljković*.

Kako ističe, nada se da će se takva praksa nastaviti i ubuduće unatoč činjenici da je iz godine u godinu broj djece sve manji. Ali, usprkos tome, uvijek postoji dovoljan broj djece koji se rado upisuju na nastavu na hrvatskom jeziku:

»Naša pedagoška služba svake godine daje anketne listiće učenicima i oni se opredjeljuju žele li pohađati nastavu na određenim jezicima. Putem anketnih listića odabiru rusinski, ukrajinski ili hrvatski nakon čega se stvaraju grupe djece koju nastavnici dalje preuzimaju i rade s njima.«

S. Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Semafor i klizalište

U skladu s izmjenama u strukturi lokalnih vlasti u Srijemu, a nakon održanih lokalnih izbora, posljednjih dana svjedoci smo promjene strukture ljudi u nadzornim i upravnim odborima javnih poduzeća i ustanova. Nadoknade su ostale iste, samo su se imena promijenila. Točnije, došli su oni koji podržavaju aktualnu vlast i njihovi koalicioni partneri. Osim njih, došli su i novi pomoćnici predsjednika općina, savjetnici... Neki su unaprijeđeni, a neki su u zavisnosti od zasluga, dobili neke druge, manje plaćene nadležnosti. Elem, i nije to neka novina. Tako je gotovo uvijek nakon izbora kada dolazi nova vlast. Poanta priče je u nečemu drugom a to je, da se o tome tko je gdje i na kom poslu, malo zna. Često mi novinari budemo iznenađeni kada nas upute na nekog za koga nismo znali da je nadležan za određenu oblast. Da ne bude zabune, nismo mi novinari neinformirani, samo izgleda da ponekad PR služba ne odradi svoj posao kako treba, ukoliko uopće i rade ono što im je dato u nadležnost. I mi budemo obilježeni kao neinformirani. A u skladu s promjenama ne mogu da ne spomenem i neke druge novine koje sam saznala bez PR službe. Ako zanemarimo migrantsku krizu i incidentne situacije s migrantima, koje su za sada utihnule, ono čime se Šid može pohvaliti jesu novo postavljeni semafori. Dugo smo mi stanovnici ovog srijemskog grada muku mučili sa semaforom na jednom od najfrekventnijih raskrižja gdje se križaju dvije državne ceste, jer se često kvario i prometni policajci su morali regulirati promet. Nedavno su jedan od brojnih kvarova semafora pokušali popraviti »umrežavanjem«, kako su prenijeli neki mediji, točnije spajanjem kablova jednog semafora za drugi. Sve do prošlog tjedna, kada smo konačno dobili nove. Za neko normalno vrijeme to i ne bi trebala biti neka vijest, ali za Šid u kojem se godinama ništa ne radi (osim što se saniraju udarne rupe na cestama i to uglavnom prije izbora), to je investicija stoljeća. Ako ništa drugo, onda barem semafori jer kako kažu čelnici – sigurnost građana im je na prvom mjestu. Drugo, Šid će uskoro imati, dugo očekivano klizalište. Dugi niz godina mališani slušaju razna obećanja o kulturnim i zabavnim sadržajima tijekom zime – o klizalištu. Iz općine čvrsto obećavaju da će uskoro ono biti otvoreno. I na koncu, ne mogu ne spomenuti da će se ove godine stipendirati samo najuspješniji učenici i studenti s prosjekom 4,5 i preko 8. Dobijati će kako kaže predsjednik Općine Šid **Predrag Vuković** i veći iznos nego što je do sada bio, ali po zaslugi. Pa nek netko kaže da se u Srijemu ponekad ne događaju i lijepe stvari.

S. D.

VINKOVAČKE JESENI 2016.

HKC Srijem – Hrvatski dom Srijemska Mitrovica

Hrvatski folklor za brojne posjetitelje

Oko četiri tisuće članova iz 75 kulturno-umjetnička društva i folklornih skupina iz Hrvatske i inozemstva koja njeguju hrvatski izvorni folklor prošlo

je u nedjelju (18. rujna), u pjesmi i plesu, ulicama i trgovima Vinkovaca u svečanom mimohodu sudionika i reviji konjskih zaprega 51. *Vinkovačkih jeseni*.

Riječ je o središnjoj i najposjećenijoj priredbi *Vinkovačkih jeseni* koju je ove godine, po procjeni organizatora, promatralo više desetaka tisuća posjetitelja, objavila je Hina. Dok su prolazili

u mimohodu, članovi KUD-ova i folklornih skupina, kroz pjesmu i ples, prikazali su napjeve i običaje krajeva iz kojih dolaze.

U reviji konjskih zaprega, koja je također bila sudionikom

HKPD Matija Gubec Tavankut

mimohoda, prošle su 24 svečano ukrašene konjske zaprege, te 50-tak konjanika na konjima. Mimohod je završio velikim šokačkim kolom svih sudionika.

51. Vinkovačke jeseni održane su od 9. do 18. rujna pod geslom *Večer oproštajna*.

Među sudionicima ovogodišnjih *Vinkovačkih jeseni* i ove je godine bilo hrvatskih udruga iz Vojvodine. U mimohodu i na bini predstavio se *HKC Srijem – Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice, a na štandovima u okviru *Jeseni* predstavljeno je i stvaralaštvo slamarki HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta.

Kristina Kovačić Raguz iz *Gupca* sudjelovala je reviji tradicijskih frizura kao autorica.

Mimohod su promatrali uzvanici predvođeni vinkovačkim gradonačelnikom i predsjednikom Organizacijskog odbora 51. Vinkovačkih jeseni **Mladenom Karličem**, a među uzvanicima bio je i ministar znanosti, obrazovanja i sporta u tehničkoj Vladi **Predrag Šustar**. Visoki pokrovitelj manifestacije bila je predsjednica Republike Hrvatske **Kolinda Grabar-Kitarović**.

Tekst: D. B. P. / Fotografije: Ivan Ivković Ivandekić; Petar Klačnj

Rešetarački susret pjesnika

REŠETARI – Pjesnička manifestacija XIX. *Rešetarački susret pjesnika*, koja okuplja hrvatske pjesnike iz cijelog svijeta, održana je od 16. do 18. rujna u Rešetarima. Već tradicionalno, na susretu pjesnika promoviraju se zbornici u kojima su pjesme mladih pjesnika i pjesnika koji dolaze iz disapore. U Zborniku *Između kamena i svitanja* objavljene su 193 pjesme, od 230 poslanih na natječaj, autora iz Kanade, SAD, Novog Zelanda, Australije, Južnoafričke Republike i gotovo svih europskih zemalja. Među objavljenim pjesmama su i pjesme autora iz Srbije i to iz Subotice, Beograda, Novog Sada, Sombora, Sonte, Plavne i Bođana. Ovogodišnjem susretu u Rešetarima nazočili su članovi HKUD-a *Vladimir Nazor* iz Sombora **Kata** i **Antun Kovač** i članovi HKUPD *Stanislav Preprek* iz Novog Sada **Ana Marija Kaluđerović** i **Dražen Ilić**. U Zborniku mladih pjesnika iz dijaspore *Potpisi djetinjstva* zastupljeno je pedesetak mladih autora.

Z. V.

Likovna kolonija u somborskoj župi

SOMBOR – U župi Presvetog Trojstva u Somboru 17. rujna održana je XI. po redu likovna kolonija. Okupili su se slikari iz Subotice,

Zrenjanina, Orfija (Mađarska) i Sombora u prelijepom ambijentu župske kuće, razigrali svoju maštu, te u različitim tehnikama načinili slike koje će krasiti prostore ovog vjerskog i kulturnog spomenika. Nakon radnog dijela našli su vremena da posjete kapelu Snježne Gospe u naselju Čičovi i bili su gosti somborskih slikara **Jovanke** i **Jenea Višinka**.

C. M.

Cro Art na koloniji u Belišću

BELIŠĆE – Proteklog vikenda održana je likovna kolonija *Panon Belišće 2016*. Ovo je bio šesti saziv te manifestacije, a okupila je slikare iz triju susjednih država – Hrvatske, Mađarske i Srbije, što je i jedan od ciljeva kolonije.

Sudjelovalo je 30-ak slikara, među kojima i članovi HLU *Cro Art* – **Nela Horvat**, **Josip Kler** i **Ivan Šrajber**. Kolonija je organizirana kao sastavni dio kulturno-turističke manifestacije *Belišćanska zlatna jesen*.

Likovna kolonija Sonta 2016.

SONTA – Jubilara, deseta međunarodna likovna kolonija *Sonta 2016.*, u organizaciji KPZH *Šokadija*, bit će održana sutra (subota,

24. rujna) u vikend naselju *Staklara* na obali Dunava. U radu kolonije sudjelovat će slikari iz Srbije, Hrvatske i Mađarske.

85. Grožđebal u Sonti

SONTA – Predstojećeg vikenda, od 23. do 25. rujna, u Sonti će u organizaciji OKUD-a *Ivo Lola Ribar* biti održan *Grožđebal 2016.*, trodnevna međunarodna manifestacija s tradicijom dugom 85 godina. U petak će se u velikoj sali Doma kulture održati koncert folklornih dječjih skupina i kazališna predstava *Slijepi putnik* CEKOS-a Sonta. U subotu u 19 sati, u prostorijama knjižnice i čitaonice zakazano je otvaranje izložbe narodnih nošnji i rukotvorina, a u 20 sati program Ravangradski spomenar u izvedbi Somborskih tamburaša i nastup plesne grupe *Venera* iz Vukovara. Centralna svečanost održat će se u nedjelju, uz poslijepodnevni defile, simboličko vjenčanje kneza i kneginje na ljetnoj pozornici Doma kulture te misa zahvalnica i blagoslov zvona od grožđa u crkvi sv. Lovre. U večernjem programu u velikoj sali Doma kulture nastupit će domaćin i organizator OKUD *Ivo Lola Ribar*, KPZH *Šokadija*, GKUD *Ravangrad Sombor* i KUD *Nikola Šubić Zrinski* iz Petrijevaca (Hrvatska).

I. A.

Nada Sudarević na reviji Obnavljamo baštinu

SUBOTICA – **Nada Sudarević** iz Subotice sudjelovat će na reviji rekonstruiranih narodnih nošnji *Obnavljamo baštinu* koja će biti održana sutra (subota, 24. rujna) u Trnjanima kod Slavanskog Broda. Revijom se žele predstaviti rekonstruirane, novo izrađene narodne nošnje i time potaknuti tradicijsko tekstilno rukotvorstvo i izrada narodnih nošnji.

Nada Sudarević će se predstaviti s dvije ženske nošnje bunjevačkih Hrvatica iz Subotice i okolice. Nošnje će na reviji nositi **Katarina Piuković** i **Julijana Kujundžić**. Organizatori manifestacije su Posudionica i radionica narodnih nošnji iz Zagreba i KUD *Lovor* iz Trnjana.

Miholjdanski susreti u Beregu

BEREG – Udruga žena *Brežanke* iz Berega organizira u nedjelju, 25. rujna, IX. *Miholjdanske susrete*, međunarodni susret udruga žena. Osim udruga iz Sombora i okolice sudjelovat će i gošće iz Mađarske i Hrvatske. Početak je u 15 sati u Domu kulture.

Z. V.

Deveta ovčica na festivalu u Subotici

SUBOTICA – Međunarodni festival kazališta za djecu u Subotici, njegovo dvadeset i treće izdanje, bit će održano od 25. do 30. rujna. Među ostalim, na festivalu će u srijedu 28. rujna gostovati Dječje kazalište Branka Mihaljevića iz Osijeka s predstavom *Deveta ovčica* autorice **Silvije Šesto**, u režiji **Ljudmile Fedorove**. Riječ je o predstavi koja na neobično zanimljiv i smiješan način priča o odrastanju. Predstava će biti igrana u Dječjem kazalištu s početkom u 19 sati.

NAJVEĆA KNJIŽEVNA MANIFESTACIJA

Dani Balinta Vujkova u Subotici

Najveća književna manifestacija vojvođanskih Hrvata – *Dani Balinta Vujkova* bit će održani petnaesti puta, od 6. do 8. listopada u Subotici, a ponudit će bogat i raznovrstan program.

Prvoga dana manifestacije u HKC *Bunjevačko kolo* (od 13 sati) bit će priređen program za djecu pod nazivom *Narodna književnost u školi*. Djeca će imati prilike pogledati legendarnu predstavu *Zeko, Zriko i Janje* Dječjeg kazališta Branka Mihaljevića iz Osijeka, a bit će predstavljene i dvije knjige – *Šta na srcu to na jeziku* **Balinta Vujkova** i *Svi na noge, svi u trk* **Ivana Balenovića** i **Marinka Lebovića**.

Istoga dana navečer, od 19 sati, u Hrvatskoj čitaonici bit će održan *Književni salon* na temu *Suvremena hrvatska duhovna lirika u Vojvodini*.

U petak 7. listopada u čitaonici Gradske knjižnice, od 10 sati, bit će održano savjetovanje na temu *Književnost za djecu na manjinskim jezicima u Vojvodini* uz sudjelovanje predstavnika nacionalnih manjina. U pratećem programu bit će priređena izložba knjiga za djecu na manjinskim jezicima i izložba knjiške produkcije Hrvata u Vojvodini 2015./2016. U 14 sati je polaganje vijenca na bistu Balinta Vujkova u parku iza Gradske kuće.

Istoga dana navečer, od 19 sati, publiku očekuje *Multimedijalna večer* u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Tada će biti dodijeljene tri nagrade: Nagrada za životno djelo na području književnosti (ovogodišnja dobitnica je književnica **Ljubica Kolarić-Dumić**), Nagrada *Emerik Pavić* za najbolju knjigu u 2015. godini te trijevalna nagrada *Tomo Vereš* za najbolju knjigu u području znanosti i publicistike u razdoblju od 2012. do 2015. U programu sudjeluje Pjevački zbor *Odjek* Zajednice Hrvata *Ilija Okrugić* iz Zemuna.

U subotu, 8. listopada, u Art kinu *Lifka* bit će prikazan film *Vlak u snijegu* snimljen prema romanu za djecu **Mate Lovraka**. Početak je u 10 sati, a ulaz na projekciju je slobodan.

Organizator *Dana Balinta Vujkova* je Hrvatska čitaonica iz Subotice, a suorganizator Gradska knjižnica Subotica. Potporu i logistiku pruža Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

D. B. P.

Čuvari i zapisivači

Tradicijsku kulturu, prema definiciji iz *Hrvatske enciklopedije*, čine sadržaji i očuvanja (materijalni, društveni, umjetnički, simbolički) utemeljeni na tradiciji neke zajednice. Članovi takve zajednice bili su u trajnim međusobnim interakcijama, a vještine, znanja, norme i vrijednote preuzimali su pretežito usmeno, u gledanjem ili na neki drugi neškoloovani način. Članove tih zajednica većinom je povezivala i svijest o istovjetnom podrijetlu ili pripadnosti, a sredstvima vlastite tradicijske kulture izražavali su svoj osebnostni (kulturni i socijalni) identitet prema drugim kulturama i zajednicama, navodi se u definiciji.

Tradicijska kultura ima svoje posebno mjesto u nacionalno-manjinskim zajednicama. To potvrđuju i brojni amaterski KUD-ovi koji djeluju u ovom području, ali i pojedinci entuzijasti. »Važnost (udruga) je neprocjenjiva. Zahvaljujući udrugama i pojedincima opstaje tradicijska kultura... Drago mi je da u društvima postoje pojedinci, entuzijasti, koji zaista shvaćaju nužnost očuvanja tradicijske kulturne baštine«, kaže u intervjuu za ovojednji broj našeg lista etnologinja **Bojana Poljaković Popović**.

Kako bismo znali odakle smo došli, nije loše poznavati i tradicijsku kulturu zajednice kojoj pripadamo (ovo naravno ne važi za izrazite individualiste). Ta tradicija, posredstvom društvenih i tehnoloških promjena, polako nestaje. Poput govora šokačkih Hrvata u Monoštoru, kako je ocijenjeno na prošlotjednoj promociji knjige *Bile riči* **Marije Šeremešić** u tom podunavskom selu. No s druge strane, dosta se toga istražuje, a još važnije i zapisuje, što je garancija očuvanja. Posljednjih se godina povećava broj stručnih osoba mlađe generacije, u prvom redu etnologa, koji se bave temama vezanim za tradicijsku kulturu vojvođanskih Hrvata, u prvom redu onih autohtonih skupina koje žive u Bačkoj. Tomu je svakako pridonijela i potpora iz matice, odnosno s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. (Ima naravno još institucija, udruga i pojedinaca u Hrvatskoj kojima je stalo do svojih sunarodnjaka s druge strane Dunava. I njihove kulturne baštine.)

Sve u svemu, iako nema puno čuvara, koji tu tradiciju čuvaju, raste broj zapisivača, koji ju istražuju.

D. B. P.

NOVI PROJEKT ZKVH-A

Digitalizacija kulturne baštine

Sredstva za realizaciju projekta, od čega je najveći dio otišao na kupnju skenera, osigurana su na natječaju Ministarstva kulture i informiranja * Krajnji cilj projekta – digitalizirana baština na internetskoj stranici ZKVH-a

Katarina Čeliković i Ivan Beneš skeniraju kalendar *Subotičke Danice*

Nakon otvorenja Zavičajne knjižnice *Biblioteca Croatica*, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata kreće u još jedan kapitalni projekt. Riječ je o projektu digitalizacije hrvatske kulturne baštine u Vojvodini.

Digitalizacija arhivske, knjižnične i muzejske građe Hrvata u Vojvodini i izgradnja digitalne zbirke je razvojni projekt koji će, kako ističu u Zavodu, omogućiti veću dostupnost građe za buduća istraživanja i objavljivanje tako stečenih znanja o hrvatskoj zajednici u Vojvodini. Hrvatska nacionalna zajednica nema dostupnu stariju pisanu

ostavštinu koja je od velike važnosti za znanstvena istraživanja ali i zaštitu kulturne povijesti i baštine.

»Ovo je dugotrajni projekt kojim će biti obuhvaćena građa svih Hrvata u Vojvodini. Ta je građa nedostupna široj javnosti i u veoma je lošem stanju, a nala-

zi se rasuta po mnogim crkvenim i privatnim pismohranama i arhivima. Mi smo u Zavodu sačinili radnu verziju strategije za digitalizaciju kulturno-povijesne baštine. Dostupnost građe bit će u funkciji očuvanja pisane ostavštine ali i izgradnje i jačanja nacionalnog identiteta

hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji. Napomenula bih i to da ovim novim projektom ulazimo u prakse razvijenijih kulturnih prostora«, kaže **Katarina Čeliković** iz ZKVH-a koja je ujedno i voditeljica projekta digitalizacije.

KUPNJA SKENERA I PRVI KORACI

Sredstva za realizaciju projekta *Digitalizacija hrvatske kulturne baštine u Vojvodini* osigurana su na natječaju Ministarstva kulture i informiranja Republike Srbije, gdje je ZKVH dobio 1.045.000 dinara. Najveći dio

POZIV ZA SURADNJU

»Pozivamo pojedince i ustanove koji imaju građu od posebnog značaja za Hrvate u Vojvodini da nam je ustupe za digitalizaciju, da ona tako postane dostupna javnosti. Od toga ćemo svi imati koristi«, poručuje Katarina Čeliković iz ZKVH-a dodajući kako su im se neki pojedinci, koji u privatnim zbirkama imaju staru periodiku i stare fotografije, već javili za suradnju.

od tih sredstava izdvojen je za kupnju profesionalnog skenera ATIZ BookDrive. Sljedeći korak je traženje važne arhivske, knjižnične i muzejske građe i popisivanje mjesta u kojima se nalazi (arhivi, knjižnice, muzeji i sl.).

»Dio građe je raritetan i veoma osjetljiv zbog starosti. Ta se građa nalazi prije svega u knjižnici Franjevačkog samostana u Subotici, Knjižnici Ivana

Kujundžića pri Katoličkom društvu *Ivan Antunović*, ponešto već i kod nas u Zavodu, kao i u privatnim knjižnicama. Sada radimo na popisu te građe i nastojat ćemo pokriti sve zavičajne prostore Hrvata na području Vojvodine. U cilju traženja građe, ući ćemo i u aktivnu partnersku suradnju s knjižnicama na području Vojvodine«, objašnjava Čeliković.

SUSTAVNI PRISTUP

Dosadašnji koraci u digitalizaciji ove građe bili su individualni, a rađeni su povodom nekog značajnijeg događaja. Sada se toj zadaći, kako ističe Čeliković, prilazi strateški i sustavno.

»Prošle godine, u povodu 200. obljetnice rođenja biskupa **Ivana Antunovića**, vlč. **Josip Štefković** iskenirao je *Bunjevačke i šokačke novine*, koje su izlazile od 1870. do 1872. godine, mi smo u Zavodu, zahvaljujući pomoći Zavoda za kulturu vojvođanskih Mađara i Gradske knjižnice Subotica, skenirali nešto starije, raritetne građe i slično. Sada kreću prvi sustavni koraci, prvo sekniranje koje radimo jest skeniranje kalendara *Subotička Danica*, koji je počeo izlaziti 1884., a građu smo posudili iz Knjižnice Ivana Kujundžića. Ta bi građa već do kraja godine mogla biti prezenti-

rana na internetskim stranicama Zavoda. Plan je započeti i digitalizaciju monografskih publikacija, tu ćemo se prvo usredotočiti na knjige pisaca *budimskog kruga*, u prvom redu franjeva **Emerika Pavića** čija je 300. obljetnica rođenja ove godine«, kaže Katarina Čeliković.

Projekt digitalizacije hrvatske kulturne baštine u Vojvodini je dugoročan, a njegov krajnji cilj jest digitalizirana građa dostupna svima na portalu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata – www.zkvh.org.rs.

Na poslovima digitalizacije angažiran je **Ivan Beneš**, informatičar i stručni suradnik ZKVH-a, koji je za potrebe realizacije ovog projekta prošao obuku na Prirodno-matematičkom fakultetu u Beogradu, u sklopu programa pod nazivom *Serbia-forum.org*.

D. Bašić Palković

GOSTUJUĆA IZLOŽBA IZ HRVATSKE U MUZEJU VOJVODINE

Priča o tržnicama u Rijeci i Puli

U izložbenom prostoru Muzeja Vojvodine u Novom Sadu do 30. rujna može se pogledati izložba *Tržnica – trbuh grada*. U pitanju je gostujuća izložba nastala u suradnji dvije ustanove kulture iz Hrvatske – Etnografskog muzeja Istre i Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka. Istražujući tržnice u Rijeci i Puli, cilj izložbe bio je istaknuti specifični značaj tih tržnica, ali ukazati i na univerzalnu temu odnosa kupaca i prodavaca koja je karakteristična za sve tržnice.

»Gradske tržnice svjedoci su ekonomskog i društvenog razvoja grada, pokazatelji prilika u kojima žive njegovi stanovnici. U vremenu sve snažnije globalizacije, gradske tržnice predstavljaju svojevrsne muzeje na otvorenom, muzeje identiteta u kojima

je prezentirana lokalna tradicija. Iako nam se ponekad čini da tamo *samo* nabavljamo namirnice, zapravo na tržnicama otkrivamo identitet grada i njegovih stanovnika. Namirnice koje tamo kupujemo govore o vrlo važnom

aspektu nematerijalne kulture – ishrani, stilske odlike arhitekture tržnog prostora svjedoče o kulturnim utjecajima, multikulturalni karakter dokumentira migracijski karakter lokalnog stanovništva. Značaj tržnice ogleda se

ne samo u ponudi proizvoda koji su dostupni kupcima već predstavlja i mjesto koje čuva *duh* grada i njegovu nematerijalnu tradiciju«, navodi se u pratećem tekstu izložbe.

Autorice izložbe su **Tanja Kocković Zaborski** i **Ivana Šarić Žic**.

U sklopu izložbe, u nedjelju 18. rujna priređena je igraonica *Moja pijaca – tri dinara jaje, tako se prodaje* namijenjena djeci uzrasta od 5 do 10 godina.

U okviru suradnje spomenutih muzeja iz Srbije i Hrvatske, prošle je godine u Puli i Rijeci gostovala izložba Muzeja Vojvodine *Ala smo se naodmarali...* koja je prikazala kako su se vojvođanski turisti nekada odmarali po banjama, planinama i primorju.

D. B. P.

PROMOCIJA KNJIGE *BILE RIČI* U MONOŠTORU

Spomenik govoru koji umire

»Šokački divanit sve manje znamo. Čak i naglašavamo riječi drugačije. Sve to me je potaknulo da prikupim i sačuvam naše stare riječi«, rekla je autorica knjige Marija Šeremešić

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i KUDH *Bodrog* iz Monoštora organizirali su u petak, 16. rujna, u Monošturu promociju knjige **Marije Šeremešić** *Bile riči – rječnik govora Monoštora*. O knjizi su govorile urednica knjige **Katarina Čeliković** i autorica.

»Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata traži i nalazi putove za očuvanje hrvatskoga jezika, ali i mjesnih hrvatskih govora objavom rječnika. Prvi takav rječnik bio je rječnik **Ilije Žarkovića** u kome su zapisane riječi govora golubinačkog kraja u Srijemu. Ta knjiga objavljena je 2009. godine. Na tom tragu je i rječnik *Bile riči*, autorice Marije Šeremešić, kojim se nadomješta praznina u zapisivanju šokačkih govora te je ovo prvi šokački rječnik u Podunavlju. Ako je netko pomislio da je lako sakupiti riječi mogu ga odmah razuvjeriti, jer to nije ni malo lak

posao. Napraviti popis riječi i poredati ih po abecednom redu tek je pola posla. Onda slijedi sistematska obrada riječi, kada joj morate dati pravo značenje i odrediti položaj unutar rječnika«, kazala je Čeliković i podsjetila da monoštorski govor pripada slavonskom dijalektu, štokavskog narječja koje se prostire u Slavoniji i Baranji i zapadnoj Bačkoj.

RIČ PO RIČ

»Autorica rječnika obogatila je dijalektološku građu na jedan iznimno kvalitetan način, učinila je mnogo više od toga, jer rječnik je objavljen u vrijeme snažne globalizacije koja utječe i na jezik. Bez zapisivanja i objave neće nestati samo jezik već i mi kao narod. Zato i nije čudno što se radujemo ovakvim knjigama koje postaju čuvari nas samih i našeg identiteta«, kaza-

la je Čeliković koja je još jednom pohvalila rad i trud Marije Šeremešić.

»Generacije koje sad *divanu*, ne *divanu* onako kako se *kadgod divanilo*. Čuje se. Učimo druge jezike, koristimo strane riječi u svom svakidašnjem govoru, a šokački *divanit* sve manje znamo. Čak i naglašavamo riječi drugačije. Sve to mene je potaknulo da prikupim i sačuvam naše stare riječi. Išla sam po selu, prikupljala riječi, zapisivala i tako *rič po rič* i nakupilo se dosta *riči*. Toliko da smo priredili jedan rječnik. Uz pomoć Zavoda i profesorice **Ljiljane Kolenić** počelo je polako uobličavanje ovog rječnika. Sačuvali smo mnogo toga, ali uvijek promakne neka riječ i puno riječi ima koje nisu u ovom rječniku. Tu su, samo ih treba pronaći i zapisati«, kazala je autorica koja je u svom rječniku zabilježila oko 2.700 riječi monoštorskog

govora 50-tih godina prošlog stoljeća.

Promocija u Monošturu druga je po redu promocija ovog rječnika, a prva je održana u Somboru ovog ljeta.

REKLI SU O RJEČNIKU

Željko Šeremešić, predsjednik KUD-a Hrvata *Bodrog*: »Ova knjiga za mene znači početak istraživačkog rada na bilježenju naših riječi, originalnih šokačkih *riči*. *Riči* koje su se nekada koristile u našem govoru naći ćemo u ovom rječniku. Ali mislim da je to samo početak, jer sigurno ima još mnogi *riči* koje treba zabilježiti i sačuvati.«

Ivan Prišing, suradnik na prikupljanju riječi: »Tijekom mog djetinjstva u Monošturu u školi se govorilo srpsko-hrvatski, ali smo van škole pričali našom šokačkom ikavicom. Zato je meni u sjećanju ostalo

mnogi riječi i kada smo počeli njihovo prikupljanje one su prosto dolazile u sjećanje. Ovo je jedan veliki pothvat, ovo je jedan dokument o životu u selu i tradiciji koja je na ovakav način sačuvana za buduće generacija.«

Eva Balatinac, autorica emisije *Govor moga kraja* na Radio Baranji: »Ovo je stvarno nešto predivno i hvala autorici. Dosta djevojaka iz Monoštorca udavalo se u općinu Draž pa možemo reći da se dio monoštorskog govora primio i kod nas i možda smo i mi nešto u svom govoru mijenjali pod utjecajem naših baka.«

Z. V.

Autorica Marija Šeremešić potpisuje primjerke knjiga

AKCIJA MLADIH MONOŠTORACA

Uređenje stare školske zgrade

Grupa mladih Monoštoraca pokrenula je akciju uređenja stare zgrade Osnovne škole 22. oktobar, koja se godinama ne koristi pa je dvorište zaraslo u korov, a zgrada je zapuštena i devastirana zbog nebrige, ali i onih koji su je godinama uništavali. Akciju je pokrenula neformalna skupina mladih, a među najaktivnijim pojedincima

bili su **Martin i Marko Nađ, Nikola Mrgić, Aleksandar Forgić i Tijana Francuz**. Oni su pozvali sve Monoštorce da se odazovu ovoj akciji i pomognu uljepšavanju jednog dijela njihovog sela.

Nije ih omelo ni to što je samo tjedan prije, iako su znali za njihovu inicijativu, Savjet MZ, umjesto da im da pot-

poru, u suradnji s komunalnim poduzećem organizirao svoju (političku) akciju krčenja korova i odvoženja smeća iz dvorišta škole.

Monoštorci su se ipak odazvali pozivu i u subotu, 17. rujna, očistili su dvorište i hodnike škole, ulični dio zgrade, postavljene su klupe, pokupljeni su šut i staklo, obojena ulazna

vrata, zakovani prozori i vrata s dvorišne strane i zatvoren je ulaz u prostorije i nekadašnje učionice u koje je opasno ulaziti. Tijekom akcije, održana je i interaktivna radionica s djecom, koju su vodili članovi kampa *Zelena priča* iz Sombora. Svoj doprinos ovoj akciji dali su i članovi mjesnog KUDH-a *Bodrog*.

Z. V.

SUSRETI DUHOVNE OBNOVE UDRUGE SNAGA ZA ŽIVOT U SUBOTICI

Naviještanje Božje riječi

U crkvi sv. Roka u Subotici, 17. rujna održan je četvrti po redu susret duhovne obnove koji su predvodili **Dražen i Kristina Bušić** iz Zagreba. Ovaj susret pod naslovom *Blagoslovi za brak i obitelj* bio je posvećen kršćanskom obiteljskom životu. Voditelji susreta govorili su o odlikama kršćanskog braka, zaručničkom životu, dobrim temeljima za ulazak u brak, kriterijima za opstojnost braka te odnosima roditelja i djece.

EVANGELIZACIJSKI SUSRET

O susretima duhovne obnove te o radu udruge *Snaga za život* Dražen Bušić rekao nam je sljedeće: »Ovo je bio četvrti po redu evangelizacijski susret u organizaciji župe sv. Roka i zajednice *Proroci*. Sve je krenulo nakon Škole karizmi koju smo vodili za zajednicu *Proroci* u listopadu 2015. godine. Ujedno, ovo je posljednji susret ove vrste u Subotici. Ovakve i slične susrete održavamo već 17 godina u Hrvatskoj te za Hrvate

izvan domovine u Njemačkoj, Švicarskoj, Sloveniji, Austriji, Crnoj Gori, BiH te Vojvodini. Do sada smo posjetili preko 110 župa i održali više tisuća susreta. U Zagrebu vodimo udruhu *Snaga za život* u sklopu koje imamo savjetovalište za brak i obitelj te sva ostala duhovna i egzistencijalna pitanja.«

Inicijatori duhovnih susreta bili su članovi molitvene zajednice *Proroci* iz Subotice. O tome kako je do suradnje došlo te što za njih ovi susreti znače u ime *Proroka* govori **Vladimir Lišić**: »Mi smo se s njima povezali vidjevši neke njihove snimke na internetu. Zvali smo ih i imali smo duhovnu obnovu za članove molitvene zajednice, nakon čega je Dražen preporučio da ove godine jednom mjesečno govori o pojedinim temama u kontekstu evangelizacijskih susreta. Mi smo suradnju prihvatili i ovo je bila četvrta posjeta Subotici. Teme susreta bile su *Ozdravljenje kroz Božju riječ*, *Bdijte i molite da ne padnete u napast* i *Svi se napuniše duha svetoga* koja je bila uoči

Duhova. Ljudi dolaze na susrete. Istina, nekima je teško izdvojiti vrijeme jer susreti dugo traju, nekim je teško pratiti, ali postoji jedna konstantna grupa koja redovito dolazi. Trudimo se da susreti budu i evangelizacijskog karaktera, da se navijesti Božja riječ te da bude i poučno i da ljudi nešto novo mogu naučiti o vjeri i odnosu s Gospodinom. Svaki susret završava se sa svetom misom i na kraju ponekad bude zagovornih molitvi.«

RIJEČ SVEĆENIKA

Susreti su se održavali u crkvi sv. Roka. Svoje dojmove o susretima duhovne obnove iznio je mons. dr. **Andrija Anišić**: »Duhovne obnove ovakvog ili bilo kojeg drugog tipa su uvijek dobre, jer su uvijek prilika da vjernici prodube svoju vjeru, napune svoje duhovne *akumulatore*, jer kršćanstvo se ne sastoji i ne iscrpljuje samo u molitvi, sudjelovanju u svetoj misi, ispovijedi i pričesti. Sve je to zapravo sredstvo da bismo ostvarili ono najvažnije u kršćanstvu, tj. da

živimo po Kristovu evanđelju u svojoj svakidašnjici. Kršćanstvo naime, može biti religija – ako samo vjerujemo u Boga, u Isusa Krista. No kršćanstvo je puno više od toga. Kršćanstvo je način života, života koji se posve razlikuje od načina života u svijetu pa i u načinu života koje nude druge religije. U duhovnim obnovama kršćani se podsjećaju i uče kako treba živjeti po evanđelju. Zato su one važne i potrebne. U našoj župi vjernici župe sv. Roka, a i vjernici grada Subotice imali su prilike u posljednje vrijeme svaki mjesec sudjelovati u jednoj takvoj obnovi, a nadamo se da ćemo sa zajednicom *Proroci* uspjeti dogovoriti da se takve duhovne obnove nastave i narednih mjeseci. Problem mnogih kršćana je manjak vjere i što svoje kršćanstvo žive formalno, bez vjere, bez da u svakidašnjici prakticiraju svoju vjeru, odnosno život po evanđelju. Za više od trideset godina svog svećeničkog života bezbroj puta sam ponovio da je način života kojemu nas je Isusu učio najbolji način života, način života koji čovjeku donosi istinsku sreću i ovdje na zemlji i u vječnosti. To je smisao ovakvih okupljanja koje smo sa zajednicom *Proroci* pokrenuli u našoj župi ali i za sve vjernike našega grada i šire.

POTREBA ZA OHRABRENJEM

Susreti su bili dobro posjećeni što govori o potrebi ljudi za ohrabrenjem u ovim kriznim vremenima. Jedan od vjernika koji je redovito dolazio na susrete je i **Marko Peić** koji nam je iznio svoje dojmove: »Čuo sam za prvi seminar koji se održavao na temu *Ozdravljenja vjere*. Imam nekih zdravstvenih

problema koje sam pokušavao riješiti što nekim medicinskim terapijama, što različitim alternativnim metodama, poput bioenergije, istočnjačkim medicinama, viskom, radiostezijom. Svi ti ljudi su mi samo odnijeli pare i uništavali mi dušu nečistim silama. Ostao sam na tome da ću se pokušati liječiti uz pomoć vjere i Duha svetoga da mi ukaže na prave ljude i pravi lijek. Za Dražena sam se opredijelio jer uz ljude koji su jake vjere raste i moja vjera. Shvatio sam da su i moje molitve ranije bile infantilne jer sam molio iz interesa. Dražen je molio za mene, što je meni puno značilo i srce mi je bilo puno.»

Aleksandra Prčić

Duhovni vikend u Vajskoj

Prošloga vikenda, 17. i 18. rujna u župi svetog Jurja u Vajskoj mladi iz VIS-a *Ritam vjere* iz Subotice i Đurđina okupili su mlade i djecu ove župe te su kroz igru i druženje s prijateljima produbili i učvrstili poljuljanu vjeru u selu.

Mladi iz Subotice prošli su Salezijansku obuku za rad s mladima. Tako su već u subotu okupili 25 djece i mladih iz Vajske od 3 do 25 godine. Družili su se i igrali cijelo popodne nakon kojega su sudjelovali na svetoj misi, a nakon sv. mise predvodili su cjelovečernje klanjanje pred izloženim Presvetim sakramentom. Sutradan su u Bođanima i u Vajskoj sudjelovali s pjevanjem na sv. misama. Župnik iz Vajske, **Vinko Cvijin**, se na kraju vidno oduševljen zahvalio mladima riječima pune hvale što su odvojili svoje vrijeme za ovaj susret i s nadom da će se ponovno sresti i družiti.

P. P.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Čovjekov život ispunjen je težnjom da, dok je ovdje na zemlji, živi što lagodnije, da može sebi priuštiti različite luksuze. Osigurati sebi i svojoj obitelji život u blagostanju ljudima postaje temeljni cilj kojeg žele ostvariti. No, Isus svojim naukom usmjerava ljude k sasvim drugačijem cilju te pojašnjava da pokretač ljudskog djelovanja ne bi smjelo biti nikakvo blagostanje na zemlji, već svoje djelovanje treba usmjeriti prema nebu. Zorni prikaz ovog svog nauka dao je u čuvenoj prispodobu o bogatašu i Lazaru (usp. Lk 16,19-31).

BOGATAŠEV GRIJEH

Nakon što je svojim učenicima ispričao prispodobu o nepoštenom upravitelju (usp. Lk 16, 1-13), Isus priča drugu prispodobu u kojoj još jasnije naglašava čovjekovu potrebu mijenjanja, obraćenja, ispravljanja nepravednih odnosa među ljudima. Glavni likovi prispodobe su bogataš koji uživa u izobilju i siromašni Lazar koji se želio nasititi barem mrvicama što su padale s bogataševa stola. Ovakvim odnosom ova dva lika Isus želi istaknuti opasnosti bogatstva koje vrebaju čovjeka. Prije svega varljiva je utjeha i radost koju bogataš pronalazi u svome bogatstvu, jer sve dobro što mu ono pruža završava odlaskom s ovoga svijeta. Tako je bogataš, nakon što je stekao veliko imanje, završio u paklu gdje mu ono što je imao

Bogataš siromah

na zemlji nije bilo od koristi. Sudbina ovog čovjeka potvrđuje Isusove riječi: »Ali jao vama, bogataši: imate svoju utjehu! Jao vama koji ste sada siti: gladovati ćete!« (Lk 6,25)

Bogataš je živio samo za ovaj svijet, njegovo djelovanje bilo je usmjereno samo na ovozemaljske vrijednosti, zaradu i uživanje. Stoga je njegov život s tjelesnom smrću završio u propasti. Ništa u svom životu nije činio čime bi zavrijedio vječnost, iako je imao priliku. Ta prilika bio je siromah sav u čirevima pred njegovim vratima. No, on je nije prepoznao, jer mu je bogatstvo zamutilo pogled na istinske vrijednosti. Tako se na njemu ispunjavaju Isusove riječi: »Kako li je teško imućnima u kraljevstvo Božje! Lakše je devi kroz uši iglene nego bogatašu u kraljevstvo Božje.« (Lk 18,24-25)

Bogatstvo na različite načine može čovjeka udaljiti od Boga. Može u njemu proizvesti pohlep za sve većim posjedom, zavist što drugi stječu više i bolje. A zbog svega toga čovjek se može odlučiti na različite nepoštene načine stjecanja i povećavanja svoga bogatstva. Ništa od toga Isus ne spominje da je sagriješio bogataš iz prispodobe, ali ipak je završio u paklu. To se dogodilo jer nije imao osjećaj za siromaha, prezreo ga je, nije imao osjećaj za njegovu bijedu. Družio se, jeo i pio samo sa sebi ravnima, a siromaha pored svojih vrata je ignorirao. Vidio je čovjeka u potrebi, mogao mu je pomoći, a nije želio to učiniti. Lazar nije bio dostojan sjediti za stolom bogataša, koji se gostio s onima koji su mu mogli uzvratiti. Ovakav poredak na zemlji rezultirao je suprotnim pretkom na nebu: bogataš se našao u vječnim mukama, a Lazar u raju.

POMOĆI SIROMAŠNIMA

Isusovu poruku ne smijemo pogrešno shvatiti. On nije imao ništa protiv bogataša. Evanđelja svjedoče da je često odlazio u njihove kuće i sjedao s njima za stol. Pošteno stečeno bogatstvo u Isusovim očima nije zlo. On nas samo želi upozoriti da bogatstvo nije svrha samom sebi, a Bog ga čovjeku ne daje bez razloga. Posjedovati mnogo znači i imati veliku odgovornost, tj. dobivamo da bi dijelili, a ne sebično uživali.

Ova Isusova poruka trebala bi posebno snažno odjekivati danas, kada u svijetu ima mnogo bogatih, a još više siromašnih. Bogati se sve češće bogate na nepravedan način, i ne samo da ne pomažu siromašne, već su krivi za njihovo siromaštvo. U takvom nepravednom društvu, jedni poput Lazara pate, vape za pomoć, a drugi ignoriraju njihove vapaje. Baš zato snažnije nego ikada danas bi u svijetu trebale među bogatima odjekivati riječi: »Sinko! Sjeti se da si za života primio dobra svoja, a tako i Lazar zla. Sada se on ovdje tješi, a ti se mučiš.« (Lk 16,25)

No, kršćani, iako možda nisu bogati, nisu oslobođeni odgovornosti za uspostavljanje pravednijeg društva. Iako nemaju veliko bogatstvo, Bog je mnogima dao da ne oskudijevaju na ovom svijetu, zato se trebaju propitati nije li im ono što posjeduju zatvorilo oči te ne primjećuju siromahe oko sebe. Nepravednost u društvu u kojem živimo učinila je mnoge naše susjede i prijatelje siromašnima. Puno je načina da im pomognemo, a Isus nas ovom prispodobom podsjeća da je to naša kršćanska dužnost.

MINI INTERVJU: VESNA JUNG, DECOUPAGE TEHNIKA UKRAŠAVANJA

Sve što mašta dopusti

Vesna Jung iz Subotice od malena je voljela raditi razne ručne radove (heklanje, pletenje, šivenje, vez), crtati na uskršna jaja, praviti Božićne ukrase i sve drugo, kako kaže, gdje se mogla prepustiti mašti na volju.

Decoupage, tj. salveta tehniku je počela raditi prije nekoliko godina. »Na svakom koraku sam sretala razne ukrašene *decoupage* tehnikom predmete koji su mi privlačili pažnju. Postali su moj izazov i počela sam. Svidjelo mi se jer se ovom tehnikom može ispoljiti osobna kreativnost«, priča nam Vesna.

Gdje ste naučili *decoupage* tehniku?

Ukrašavati predmete sa salvetama, tj. *decoupage* tehnikom učila sam preko interneta i od drugih osoba koje imaju isti hobi.

Koje materijale koristite? Gdje ih nabavljate?

U početku je to bio jeftin i improvizirani hobi – osvježanje starih predmeta uz malo ulaganja. Ali što više upoznajete *decoupage* dajete više mašti na volju tako da se i potreba za repro materijalom povećava. Osnovno je predmet na kojem se radi, salvete, ljepilo, četkice, boje lakovi, razni šabloni, šljokice i sve što mašta dozvoli.

Gdje dobijate ideje za radove?

Ideje se uglavnom rađaju u mojoj glavi. Kad pogledam u neki predmet stvori se vizija i jedva čekam početi s radom. *Decoupage* podrazumijeva kroz kreativnu tehniku ukrašavati predmete, pustiti mašti na volju i uživati u radu.

Pravite stvari samo za osobnu uporabu ili ih i prodajete?

Često se ljudi odlučuju kupiti za sebe ili na dar predmete ukrašene *decoupage* tehnikom zbog svoje unikatnosti. A meni posebno zadovoljstvo predstavlja podariti dragim osobama ono što sam sama stvorila. *Decoupage* je ljubav u koju vrijedi ulagati!

J. Dulić Bako

IGRA

Oduzimanje polja

Za igru su potrebni: kreda ili komadić cigle, lopta, kamenčić ili grančica

KRUG

Nacrta se veliki krug (što pravilniji). To je najlakše učiniti tako da se jednom nogom stane u centar kruga i onda se, ne mičući tu nogu s mjesta, rastegne što više i nacrtat krug, ili da jedan igrač primi drugoga za jednu

ruku, a on drugom crta, dok ga prijatelj polako vrti u krug – tzv. živi šestar.

Krug se zatim podijeli na onoliko jednakih dijelova (kriški), koliko ima igrača. U sredini se nacrtat manji koncentrični krug kojem je promjer otprilike veličine stopala najvećeg djeteta. Svatko odabere svoju krišku kruga i označi je inicijalima ili nekim svojim simbolom.

IGRANJE

Prvi igrač (koji se odabere brojalicom i sl.), započinje igru tako da uzme u ruku neki manji predmet (kamenčić ili grančicu), stane u centar kruga (ne smije prelaziti manju kružnicu), zavrti se oko sebe i nasumice baci predmet iz ruke. Ostali igrači za to vrijeme stoje svatko u svojem polju. Kad se predmet zaustavi, igrač u čije je polje pao, ga treba što brže uzeti i reći – stop. Ostali igrači za to vrijeme trče što dalje od kruga, a na zvuk stop stanu tamo gdje su se zatekli. Igrač u čije je polje predmet pao, uzima loptu i iz svog polja gađa igrača po izboru. Ako ga pogodi, oduzima mu dio njegovog polja, a ako promaši, igrač kojega se gađalo oduzima dio polja njemu. Prilikom bacanja lopte i oduzimanja dijelova polja, igrač smije stajati isključivo u svojem polju (poljima).

Pobjednik je igrač koji oduzme sva polja drugima ili tko ima najviše osvojenog prostora, ukoliko se igra mora prekinuti prije službenog kraja (na primjer zbog škole, ručka, mraka).

TV PREPORUKA

PETAK, 23. RUJNA, HRT1 22.00

Hrvatska za pet

HRVATSKA ZA 5, nova informativno-dokumentarna emisija autora **Branimira Bilića**, uživo predstavlja najbolje pojedince, skupine, tvrtke i kreativne ideje iz područja kulture, znanosti, obrazovanja, kreativnoga poduzetništva, humanitarnoga i volonterskoga rada, ekologije i duhovnosti.

Emisija otvara prostor kreativnim, poduzetnim i vrijednim ljudima, promiče kvalitetu i natjecanje u dobru, naglašava pozitivne primjere ljudi koji radom, znanjem i dobrotom čine dobro vlastitoj lokalnoj, nacionalnoj i svjetskoj zajednici.

Prva emisija, pod naslovom *Oni se brinu za bolesnu i napuštenu djecu*, posvećena je dobrim ljudima koji svoj cijeli život, srcem i dušom, 24 sata na dan, skrbu za bolesnu i napuštenu djecu.

Gošće i gosti su hrabri ljudi iz specijalne Dječje bolnice *Gornja Bistra*, s intenzivne njege Dječje bolnice *Klaićeva* u Zagrebu i SOS Dječjeg sela *Lekenik*.

Reportaže iz tih ustanova pripremili su **Martina Klaić**, **Ruža Ištuk** i **Dinko Kreštalica**.

Program uživo goste, publiku i građane interaktivno i putem društvenih mreža poziva na činjenje dobra, davanje i humanost, kako bi se zaštitila često bespomoćna, bolesna i napuštena djeca.

Redatelj: **Željko Musić**

Autor, urednik i voditelj: **Branimir Bilić**

KNJIGA

MIRO GAVRAN

Kafkin prijatelj

Gavranov roman donosi snažnu emocionalnu priču o prijateljstvu između dvaju pisaca - **Franza Kafke** i **Maxa Broda** - te o ženama koje su ih sudbinski odredile. Ljubav i literatura neprestano se isprepliću u životima senzibilnih heroja. Roman je smješten u Prag u razdoblju 1903. do 1924., a zatim tijekom 1953. u Tel Aviv. Prva desetljeća 20. stoljeća autor je iznimno uvjerljivo opisao - pred čitateljima je nostalgичan i prikaz Srednje Europe kakva odavno više ne postoji. Biografije poznatih pisaca, u Gavranovoj interpretaciji, zadobile su posve drugačija značenja. *Kafkin prijatelj* roman je neobične strukture i neobičnog literarnog postupka, koji vješto zadržava pozornost čitatelja, jer na podlozi dramatičnih zbivanja, intimne sudbine mladih junaka doimlju se i bolnima i začudnima.

PJESMA ZA DUŠU:

Konje bile, konje vrane
Miroslav Škoro

Još po danu nekako i mogu
bis sakriti bez zamirke Bogu
al' po noći kada sve utiša
od sićanja san na oči neće

Ref.

Ej, kakve sam konje im'o
konje bile, konje vrane
konje bile, konje vrane
i žerave razigrane

Upalite onaj fenjer stari
neka svitli dok zora ne svane
neka u njem' gore uspomene
na ljubavi na minule dane

Ref.

Sve sam prodo, rastepo imanje
što ga za me stari dido smogo
da bi mogo platit lumpovanje
nebi l' srcu pijan pomoć mogo

Ref.

Ej, kakva sam kola im'o
za momačke lude dane
ostala mi kraj salaša
ispod duda kraj putaša
ostala mi kraj salaša
pale na njih suve grane

Ej, kakve sam konje im'o

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (26.)

Piše: Milovan Miković

ZNAČAJAN I TRAJAN TRAG

Gostovanje **Tomislava Tanhofera** s teatrom Dunavske banovine, u Subotici od 4. ožujka do 30. travnja 1939. godine, započinje baš kada je na poticaj mjesnih kulturnih društava u gradu povedena svojevrsna kampanja »za stvaranje stalnog Amaterskog pozorišta sa najnužnijim profesionalcima«, budući da još od prije »Subotica već ima svoju uređenu pozorišnu zgradu i oseća se potreba za stalnim pozorištem«. [R. M. Vesnić, Pozorište u Vojvodini, II, 56.]

Prema sudu znalaca, ovom su prigodom gostujući umjetnici, pružili domaćoj publici možda svoja najuvjerljivija scenska ostvarenja, od kojih Tanhofer potpisuje čak deset režija, a također je tumač i deset uloga! Navedimo u ovoj prigodi samo njegove režije: *Ožalošćena porodica*, *Evica u gradu*, *Posljednji ples*, nadalje predstavu *Što je istina?* **Luigija Pirandella**, pasiju *Igra o mucu Isusovoj*, zatim *Sumnjivo lice* i *Braču Karamazove*, te predstavu *Na leđima ježa* i komad *Umjetnici* **Lászlóa Fodora**. Od uloga koje je ostvario u režiji drugih redatelja, neizostavno valja izdvojiti: *Rastanak na mostu*, *Mizantropa* i predstavu *Priznanje*.

POHVALA REŽIJE I GLUME

Kazališni kroničar lista *Napló* ističe i pohvaljuje kako Tanhoferov redateljski, tako i njegov glumački uradak. Primjerice u **Hercegovoj** predstavi *Posljednji ples*, koja je nedugo poslije premijere u Budimpešti doživjela zapažen uspjeh i kod subotičke publike. Dočim je svoju redateljsku zadaću Tanhofer brižljivo ostvario i u predstavi *Umjetnici* **Lászlóa Fodora**, kako smatra kritičar, gdje je s uspjehom riješio složene scene dramskog zapleta, čime je postigao osobitu dinamičnost izvedbe. Time je ovo djelo bogato zbivanjima i puno obrta, dobilo svoje

Ansambl Narodnog pozorišta Dunavske banovine, pred kazališnom zgradom u Subotici, 1937. godine

potpuno scensko uprizorenje baš kroz uspješnu režiju. Također, braćni par Tomislav i supruga mu **Iva Tanhofer**, i glumački ga u cijelosti nose, unutar zadanih uloga, oslanjajući se na svoje bogato scensko iskustvo. Pri tom je, po sudu kritičara *Naplóa*, ipak nešto više došla do izražaja gospođa Tanhofer. Igra o mucu Isusovoj pasionska predstava pripremana u Subotici i namijenjena tamošnjoj publici, osobito se dojmila kritičara novosadskog lista *Dan* koji će, među ostalim, napisati: »Gospodin T. Tanhofer, koji je ovaj komad i preveo, i kostime skicirao, sproveo je režiju do krajnosti decentno. Maske glumaca, obučenih u odore vanredno upečatljivih boja, bile su tako sjajno pogođene da je izgledalo kao da su likovi apostola oživila sa klasičnih ikona najboljih majstora. Nad celom scenom zračila je vazdušasta figura Isusova koju je odista sjajno kreirao g. Tanhofer«.

SCENSKE IGRE U SJENI RATA

Gostovanje Narodnog pozorišta Dunavske banovine od 4. travnja do 30. svibnja 1940 ujedno je i posljednji boravak ovoga kazališta u Subotici. Ukupno je izvedeno 47 predstava, a ovdajnja je publika vidjela 25 tuzevnih i 22 djela inozemnih pisaca.

Prilagođavajući se sredini u kojoj nastupaju kazalištarci su pored **Sterije, Ignjatovića i Nušića**, pripremili i tri hrvatska dramatičara: **Frojdenrajha, Krležu i Milana Begovića**. No, gledalište je bilo, ipak, nešto slabije popunjeno u odnosu na ranije sezone premda su se na repertoaru našle čak i premijere dva djela suvremene mađarske dramske literature: vesela igra u tri čina **Istvána Bekefi**ja *Gospođa polaže maturu*, kao i **Kosztolányijeva** *Služavka Ana*, u režiji dr. **Pála Sebestyena**, predstave očito pripremane glede onodobnih ne samo subotičkih već i inih prilika i odnosa u ovom podneblju.

Dočim se kritičar lista *Napló*, doima gotovo isključivo zaokupljen ostvarenjima Tomislava Tanhofera: »Dirljiva je njegova gluma u posljednjoj sceni komada kada (ima na umu lik von Waltera) biva svjedokom sinovljeve smrti, jer shvaća da je za nju sam odgovoran«. Kritika također hvali njegovu igru u vodvilju *Gospođa polaže maturu*, ali najviše ocjene ipak dobiva za ulogu u **Begovićevoj** drami *Bez trećeg*: »beogradska glumica **Blaženka Katalinić** i **Tomislav Tanhofer**, s lakoćom su premostili najopasnije prepreke i sve su vrijeme uspjeli održati tempo od kojeg zastaje dah. Prva su dva čina bila Tanhoferova. Igrao je bravurozno.

Oganj se udružio sa znanjem, a sve je to bilo cementirano nečim iskrenim, ljudskom jednostavnošću«.

Zadnji Tanhoferov nastup u Subotici, između dva svjetska rata, započinje 1. ožujka 1941. godine, kada ovdje – samo mjesec dana uoči okupacije – nastupa s ansamblom Hrvatskog narodnog kazališta. Igrao je tom prigodom u dvama predstavama: *Zrinskom* **Tita Strozzi**ja i **Alvarezovom** *Jesenjem sutonu*. Kritičar *Naplóa* za *Zrinskog* veli kako je u svakom pogledu savršena predstava, a takvi su bili i svi izvođači. Izdvaja **Dubravka Dujšina** kao *Zrinskoga*, hvali kristalno jasnu igru stare znanice subotičke publike **Ivice Tanhofer**, a među »glavne snage predstave« ubraja **Tita Strozzi**ja, **Vjekoslava Afrića** i Tomislava Tanhofera. U komediji *Jesenji suton*, pak, ističe **Ljubicu Bočkai** i Tomislava Tanhofera, koji su kod gledalaca »požnjeli veliki i zaslužni uspjeh«.

Dodajmo, na kraju, za svojih gostovanja u Subotici, tijekom deset kazališnih sezona, Tomislav Tanhofer je tumačio četrdesetak uloga, a režirao je 34 kazališna komada, zacijelo ostavljajući trajan i značajan trag i u subotičkom kazalištu, u bogatoj povijesti njegove scenske umjetnosti i kulturi ovoga grada, u cjelini.

Vjenčanje Ane i Đene Rudić Vranić

Obiteljski život Bunjevaca s prelaskom iz devetnaestog u dvadeseto stoljeće karakterizirali su izrazito patrijarhalni odnosi, veliki broj djece i težak fizički rad na poljima i sa stokom koji nikoga nije štedio. Takva je i priča o **Ani i Đeni Rudić Vranić** o čijem vjenčanju svjedoči očuvana fotografija i uokviren vjenčani vijenac koji je Ana nosila na dan vjenčanja.

OBITELJ ANE I ĐENE RUDIĆ VRANIĆ

Fotografija je snimljena na dan vjenčanja Ane i Đene, 5. studenoga 1922. godine, a snimio ju je subotički fotograf **Mirko Timar** u svom studiju. Đeno Rudić Vranić, rođen je 1899. godine, a njegova nevjesta Ana Hegeđuš 1903. godine. Mladenci su se vjenčali u crkvi sv. Roka u Subotici, a priču o njima i obitelji koju su stvorili ispričala nam je jedna od dvanaestero unučadi, **Ljubica Govorković**.

Mladenci su se poznavali iz susjedstva u Malom Bajmaku. Ana je živjela u obiteljskoj kući sa svojom mamom, a Đeno s roditeljima i braćom. Nakon sklapanja braka, zajednički život počeli su u kući Đeninih roditelja. Međutim, život u proširenoj obitelji je za Anu bio veoma težak. Kao mlada snaha u obitelji morala je služiti svima i slušati, a prema njoj su se odnosili bez imalo poštovanja. Mladi par obitelj je smjestila u malenu ostavu i živjeli su veoma skromno. Unuka Ljubica prisjeća se kako joj je majka Ana pričala da je, primjerice, za Uskrs smjela pojesti samo jedno jaje. Đeno je volio Anu i mladenci su se dogovorili kako će umjesto da budu podstanari, preseliti kod Anine majke koja je živjela sama u velikoj kući. Ona ih je prihvatila i

tamo su izrodili djecu, njih ukupno jedanaestero. Prva je bila **Kata**, koja je umrla nakon tri

umrijeti ili ostati živo te ju je majka odlučila odnijeti pod jako žuto svjetlo, što joj je pomoglo

posvetila je crkvi i obitelji. Bila je trećoredica u franjevačkoj crkvi, a umrla je ove godine. Ujaka **Gavru** roditelji su dali na salaš za slugu, ali mu je to bilo jako teško. Došao je mami i rekao kako on to ne može i kako će se prijaviti za portira. Na njegovu sreću, primili su ga u policiju gdje je završio tečajeve i radeći kao policajac doživio mirovinu. Ujak **Šime** završio je Višu školu i bio je direktor *Ogreva*. Teta **Tonka** je radila u *Solidu*, teta **Mariška** i teta **Krista** radile su u *Mladosti*, a teta **Koca** u 8. martu. Moja mama Tilka je radila u tvornici *Jovan Mikić* i kasnije u 29. *Novembru*. Od jedanaestero djece danas su još žive Tonka i Koca.

SRETNOST DJETINJSTVO UZ MAJKU I BAČU

Ljubica se sjeća kako su majka i bača čuvali sve svoje unuke. Nekada ih je u kući bilo dvanaestero, a majka bi tada zadvojila bračni krevet i stavila ih jedan iza drugoga, a ispred kreveta klupe na koje su prebacili opaklije. Tako su sva djeca mogla spavati u krevetu jedno do drugoga kao sardine. Djeca su se u dvorištu igrala, a ljeti su se gostili plodovima velike kruške nacike. Također, sjeća se anegdote kako je namjerila ukrasti malog psa od majke, pa je cijeli dan razmišljala kako ga iznijeti iz dvorišta. Na kraju provukla se s psićem kroz vrata za guske, a majka je za njome vikala da se vrati.

Kada su se djeca razišla, Ana i Đeno su se vratili u majkinu kuću. Đeno je umro od infarkta 1953. godine radeći u polju, a Ana je doživjela starost i umrla 1986. godine u kući u kojoj su ona i suprug proveli mladost i izrodili obitelj.

Aleksandra Prčić

tjedna. Zatim su slijedila druga djeca, od kojih je devetero ostalo živo, tri sina i šest kćeri. Jedna od kćeri je i Ljubicina mama **Tilka** koja se rodila 1933. godine kao sedmo dijete, sa svega jednim kilogramom težine. Kako su roditelji morali puno raditi da bi othranili djecu, majka ju je rodila radeći u risu. Dijete je bilo slabo, nisu znali hoće li

jer se dijete ubrzo počelo mrdati. Kada su odrasli svi su otišli svojim putem i osim dvije kćeri svi su doživjeli starost. Najstarija kćer (druga po rođenju) **Marija** jako se razboljela u 18. godini. Dobila je tuberkulozu i liječila se do svoje tridesete godine. Ona je odlučila ne udavati se jer se bojala da će nekoga zaraziti s tuberkulozom. Svoj život

NOVI KVIZ U SUBOTIČKOJ GRADSKOJ KNJIŽNICI

Čitam sto na sat

S novom školskom počinjemo i s novom čitateljskom godinom. Ne kažem da se preko ljeta ne čita, ali sad je zvanično. Ako ste se i odmarali sada je prilika da se uhvatite knjige u svakom smislu. Knjiga služi ne samo za učenje već i za druženje. I kao i svakog rujna novi kviz na hrvatskom jeziku u Gradskoj knjižnici Subotica. Vjerujem da znate, ali za one koji su zaboravili evo nekoliko informacija.

Gradska knjižnica Subotica se svake godine uključuje u Nacionalni kviz za poticanje čitanja koji organiziraju Knjižnice grada Zagreba s ciljem približavanja knjige mladim čitateljima. Provođi se u okviru Mjeseca hrvatske knjige u knjižnicama za djecu i mladež diljem Hrvatske, a putem knjižnica, škola i kulturnih društava i za hrvatsku djecu u susjednim zemljama. Naslov i tema kviza je *Čitam sto na sat*.

TKO SVE MOŽE SUDJELOVATI?

Svi učenici od V. do VIII. razreda osnovne škole koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku.

ŠTO VAM JE ČINITI?

Potrebno je online riješiti upitnik koji se nalazi na <http://www.knjiznica.hr/kviz/>, a u tu svrhu poslužiti ćete se sljedećim knjigama i online izvorima:

1. **Snježana Babić Višnjić:** *Krugovi na vodi*
2. **Miro Gavran:** *Ljeto za pamćenje*
3. **Nena Lončar:** *Bio sam pas i opet sam*
4. Online enciklopedije i online leksikon Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža: *Hrvatska enciklopedija*, *Proleksis enciklopedija* i *Hrvatski obiteljski leksikon*

KOJI JE ROK ZA SLANJE UPITNIKA?

Upitnike šaljite do 31. 10. 2016.

IMA LI NEKAKVIH NAGRADA?

Ooooo da! Ne zaboravite da samo točno popunjeni upitnici sudjeluju u izvlačenju nagrada.

Za one koji pri ispunjavanju upitnika navedu ime, odnosno da dolaze iz Gradske knjižnice Subotica postoji posebna nagrada, odnosno u Zagrebu izvlače imena 2 dobitnika koji će putovati polovinom studenog na nekoliko dana u Zagreb gdje će biti konačno izvlačenje nagrada i završna priredba. Naravno, da će Gradska knjižnica u Subotici osigurati još nekoliko utješnih nagrada.

Stoga knjige u ruke, uživajte u ovim interesantnim djelima, odgovorite na pitanja i čekajte izvlačenje nagrada!

Možda Vam se posreći!!!

NOVA AKTIVNOST ZA DJECU U ŽUPI SVETOG ROKA

Subotnji oratorij

U župi svetog Roka u Subotici je u subotu, 17. rujna, započeo s radom jedan novi program za djecu nazvan Subotnji oratorij. Subotnji jer će se ubuduće događati svake subote, a oratorij jer se to tako zove.

Ne znate što je oratorij? Nisam ni ja znala, ali sam dobila upute od animatora.

Oratorij je popularnim učinio **Don Bosco**. To je mjesto gdje se moli, igra i uči. Super zar ne?! Oratorij je poseban program preventivnog sustava kojemu je cilj da se djeca i mladi zabavljaju i kroz igru duhovno rastu i izgrađuju te nauče crkvu doživljavati kao drugi dom. Program će se sastojati od radionica, duhovnih, glazbenih, sportskih i mnogih drugih, ali i raznovrsnih igara, pjesama, plesova.

Sad već sigurno djeluje mnogo jasnije, a još kad pogledate fotografije sigurna sam da ćete se i odlučiti doći na ova subotnja druženja. Naravno, trebaš biti iz župe svetog Roka. Godine nisu ograničenje. Ako si osnovac možeš doći i provesti par sata u interesantnim i raznovrsnim aktivnostima. Ako si srednjoškolac ili omladinac do 25 godina možeš doći i pomoći u animiranju, a ako si stariji od navedene dobi, odnosno ako si mama, tata, baka, djed, stric, tetka... možeš potaknuti svoje dijete, unuča, nećaka na ovaj koristan i zanimljiv program.

Jedva čekamo sutrašnji susret.

P.S. Dio ovog oratorija je isproban i na ovogodišnjem Etno kampu i... bio je feeeeenomeeeenanalan!

Velika tvornica riječi na Međunarodnom festivalu kazališta za djecu u Subotici

Predstava *Velika tvornica riječi* u izvođenju dječjeg dramskog odjela HKC *Bunjevačko kolo* bit će održana u srijedu, 28. rujna, u 17 sati na gradskom trgu u Subotici u okviru pratećeg programa XXIII. Međunarodnog festivala kazališta za djecu http://lutfestsubotica.net/prateci_program/trgovi-i-ulice/.

Predstavu po tekstu istoimene slikovnice **Agnés de Lestrade** dramtizirala je **Nevena Mlinko** dodajući pjesme znamenitih hrvatskih književnika **Zvonimira Baloga**, **Zlate Kolarić-Kišur** i **Stanislava Femenića** koje je na melodije suvremenih hitova uglazbio **Darko Temunović**. Zemlju velike tvornice riječi dočarali su scenski **Kristijan Milanković** te kostimografski **Tanja Dulić**.

Nova sezona Čitateljskog kluba *Flâneuri*

Nakon kraće stanke započije nova sezona susretanja ljubitelja knjige i čitanja, članova Čitateljskog kluba *Flâneuri*. Prvi susret bit će u subotu, 24. rujna, u čitaonici Gradske knjižnice Subotica s početkom u 10 sati.

Ukoliko ima još zainteresiranih novih članova, sad je pravo vrijeme da se pridružite ekipi koja se tijekom godine mjesečno jednom okuplja i druži s knjigom ali na nešto drugačiji, suvremeniji, flanerski način. Na kraju godine spavaju u Knjižnici. Inače postoji i dobni uvjet a to je da imate između 14 i 19 godina.

Ukoliko se odlučite doći iz kluba poručuju da će tema rujanskog druženja biti lik i djelo tipa s maske za mob – **William**

Shakespeare (ilustracija ovog članka). Cijela 2016. godina je u njegovom znaku jer se obilježava 400 godina od njegove smrti.

Nema što Shakespeare nije radio i nema što nije radio dobro! On je pisao pjesme, drame, glumio, putovao, prodavao meso – ili nije?! Imate zadaću da doznate što više možete o životu ovoga majstora. Čitajte, istražujte, googlajte, bacite po koji podatak na papir jer je njegov životopis u najmanju ruku misteriozan. U Klubu još dodaju da kada se sutra nađete, skupa ćete o tome porazgovarati i onda se baciti na neke *shakespeareovske* radionice.

Zvuči primamljivo, zar ne?

PETAK
23.9.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Patricijina grčka kuhinja, dokumentarna serija
 09:29 McLeodove kćeri, serija
 10:14 Tajnoviti život jezera: Lencois Maranhenses - Jezera pijeska, dokumentarna serija
 11:12 Riječ i život: I ja ću biti star
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Talijanska mlada
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Normalan život
 15:30 Znanstveni krugovi
 15:57 I moj grad će biti sretan, dokumentarni film
 17:00 Vijesti
 17:20 Moj HRT
 17:50 Manjinski mozaik: Bilo jednom u Češkoj
 18:10 Če sem sem, ma beloga tovara ne zovem moro - dokumentarni film
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:05 Dan ludila, američki film
 22:00 Hrvatska za 5
 22:50 Eurojackpot
 23:00 Dnevnik 3
 23:32 Fargo, serija
 00:26 Leteci mačevi zmajevih vrata, kineski film
 02:21 McLeodove kćeri, serija
 03:05 Kod doktora, talk-show(R)
 03:47 Hrvatska uživo
 04:29 Tema dana
 04:41 Talijanska mlada, telenovela

06:53 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:31 Lovci na zmajevе, crtana serija
 08:55 Prvi koraci, dokumentarna serija
 08:58 Noćne more iz svijeta prirode
 09:27 Školski sat: Daske koje život znače 2
 09:55 Školski sat: Inkubator: Astronom (R)
 10:10 Školski sat: Ton i ton: Melankolija i blještavilo (R)
 10:28 H2O: Uz malo vode!, serija za mlade (R)

10:57 Kućni ljubimci Marca Morronea, dokumentarna serija
 11:22 Don Matteo, serija
 12:28 Kulinarsko putovanje Australijom, dokumentarna serija
 12:54 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
 13:27 Ubojiti reality, američki film
 14:55 Dizajn interijera u rukama amatera, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Školski sat: Daske koje život znače 2
 17:08 Prvi koraci, dokumentarna serija (R)
 17:11 Noćne more iz svijeta prirode (R)
 17:43 Bitange i princeze, humoristična serija
 18:19 Na jezeru, serija
 19:11 Kruške i jabuke
 20:05 Umorstva u Midsomeru
 21:40 Vrijeme na Drugom
 21:46 Vera, serija
 23:21 Tajna Crickley Halla, serija
 00:13 Magazin Noć velikih borbi
 00:38 Noć velikih borbi, snimka
 02:08 Noćni glazbeni program

06:35 RTL Danas
 07:15 Sve u šest, magazin
 07:50 Lego Ninjago
 08:15 TV prodaja
 08:30 Prava žena, serija
 09:30 Bibin svijet, serija
 10:15 TV prodaja
 10:30 'Allo, 'allo!, serija
 11:00 'Allo, 'allo!, serija
 11:35 TV prodaja
 11:50 Legenda o Butchu i Sundanceu, film, vestern
 13:35 Wipeout, game show
 14:30 Ruža vjetrova, serija
 15:30 Prava žena, serija
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Anno magazin, emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Prava žena, serija
 21:00 Plan B, igrani film, romantična komedija
 23:10 Smrtonosna utrka, igrani film, akcijski/ znanstveno-fantastični
 01:15 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
 02:50 RTL Danas,
 03:35 Kraj programa

SUBOTA
24.9.2016.

05:37 TV kalendar
 05:52 Klasika mundi
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:10 Tragovi prošlosti, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna
 10:35 Kućni ljubimci
 11:10 Duhovni izazovi
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:15 Potrošački kod
 13:50 Prizma - multinacionalni magazin
 14:40 Čuvari neba: Priča o uzletištu Biggin Hill, dokumentarna serija
 15:40 Tržnice - trbuh grada: Freiburg, dokumentarna serija

17:00 Vijesti
 17:20 Kulturna baština
 17:40 Lijepom našom: Nova Gradiška (1. dio)
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Loto 7/39
 20:05 Odvjetnik iz Lincolna, američki film
 22:05 Dnevnik 3
 22:40 Bijes pod kontrolom, američki film
 00:25 One Direction - Turneja Where We Are: Uživo na San Siru, snimka koncerta
 01:25 Tragovi prošlosti, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna
 02:45 Reprizni program
 03:48 Čuvari neba: Priča o uzletištu Biggin Hill, dokumentarna serija
 04:33 Tema dana
 04:45 Veterani mira
 05:30 Prizma

06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 09:29 Juhuhu junior
 09:30 Farscape - Bijeg u svemir, serija
 10:25 Pite i pudinzi Paula Hollywooda
 11:25 Vrtlari: Vrt bez troškova
 12:00 Umorstva u Midsomeru
 13:38 Milostiva prije svega, humoristična serija
 14:08 Najljepši vrtovi - pogled iz zraka, serija
 14:53 Kratki dokumentarni film

15:05 Bečko carstvo kobasica, dokumentarni film (R)
 15:35 Automobilizam: Buzetski dani
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:32 Sjedni, odličan! - emisija o obrazovanju
 17:00 Judo Grand Prix 2016., prijenos
 18:20 Rukomet, LP (M): Celje - PPD Zagreb, prijenos
 20:05 Najveće pustolovine u Velikoj Britaniji s Bearom Gryllsom: Wales, dokumentarna serija
 20:55 Vrijeme na Drugom
 21:00 Graham Norton i gosti
 21:55 Ray Donovan, serija
 22:45 Dva i pol muškarca, humoristična serija
 23:10 Kuća laži, serija
 23:40 Dokumentarna serija

04:45 RTL Danas, (R)
 05:30 Jezikova juha
 06:50 Legenda o Tarzanu,
 07:15 Lego Ninjago
 08:15 TV prodaja
 09:00 TV prodaja
 09:20 Naša mala klinika, humoristična serija(R)
 10:20 TV prodaja
 10:35 Ulični Iluzionist
 11:05 Ulični Iluzionist
 11:30 Cosentino, zabavna emisija
 12:30 Povratak kući, igrani film, drama
 14:20 Plan B, igrani film, (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl (R)
 18:30 RTL Danas
 19:15 Galileo, emisija
 20:00 Mačak u cizmama, film, animirana komedija
 21:50 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
 23:35 Smrtonosna utrka, igrani film, akcijski/ znanstveno-fantastični
 01:40 Astro show, emisija uživo
 02:40 RTL Danas, informativna emisija
 03:20 Kraj programa

NEDJELJA
25.9.2016.

06:49 TV kalendar
 07:05 To Sir, With Love - britanski film, Zlatna kinoteka 100'
 08:45 Iza zavjese, politički talk-show

09:35 Biblija
 09:45 Sinj: 300. obljetnica krunjenja slike čudotvorne Gospe Sinjske - misa, prijenos
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Split: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:45 Ovo je opera: Carmen - Georges Bizet
 17:00 Vijesti
 17:15 Kuhajmo kao Heston, dokumentarna serija
 17:40 Volim Hrvatsku
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Loto 6/45
 20:10 Prosjaci i sinovi, serija
 21:05 Radim, dakle jesam - dokumentarni film
 21:40 Dnevnik 3
 22:15 Profesije osobno: Dok zvijezde sjaje, dokumentarna serija
 23:05 Pravilo šutnje, američki film
 01:05 Nedjeljom u dva
 02:05 To Sir, With Love, britanski film - Zlatna kinoteka
 03:45 Ovo je opera: Carmen - Georges Bizet
 04:35 Radim, dakle jesam - dokumentarni film
 05:00 Plodovi zemlje
 05:50 Tema dana
 06:02 Split: More

06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Najveće pustolovine u Velikoj Britaniji s Bearom Gryllsom: Wales, dokumentarna serija
 09:25 Detektiv Murdoch, serija
 10:10 Grantchester, serija
 11:00 Vlastitih ruku djelo, dokumentarna serija
 11:30 Vrtlari: Začini u vrtu
 12:05 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
 13:05 Nećemo reći mladenki, serija
 14:10 Najdraža jela Mary Berry, dokumentarna serija
 14:45 Mama i tata brucosi, američki film
 16:08 Vjetar u kosi, dokumentarna serija
 17:00 Judo Grand Prix 2016., prijenos
 19:02 Festival kajkavske popevke - Krapina, snimka 1. večeri
 20:05 Slučajni suprug, američko-irski film
 21:33 Vrijeme na Drugom
 21:42 Vikinzi, serija

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na Internetno izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUHRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa:
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

22:32 Sestra Jackie, serij
23:02 Kalifornikacija, serija
23:32 Dokumentarna serija -
domaća
00:22 Strana igrana serija -
rerun od jutra
01:12 Noćni glazbeni program

04:35 RTL Danas, (R)
05:20 Jezikova juha
06:40 Jezikova juha
08:00 TV prodaja
08:25 Lego Ninjago
09:25 Sportske igre mladih,
emisija za mlade
09:40 TV prodaja
09:55 Naša mala klinika,
humoristična serija(R)
10:50 TV prodaja
11:05 Oprostaj, film, drama
13:10 Njezina mala tajna,
igrani film, romantična
komedija
14:50 Mačak u čizmama, film,
animirana komedija (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Anno: Ljeta Gospodnjeg
925., povijesni reality
spektakl (R)
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo, zabavno-
obrazovna emisija
20:00 Transporter, film, akcijski
22:00 Državni neprijatelj,
igrani film, akcijski triler
23:45 Smrtonosna utrka, igrani
film, akcijski/
znanstveno-fantastični (R)
02:40 Astro show, emisija uživo
03:40 RTL Danas, (R)
04:25 Kraj programa

PONEDJELJAK 26.9.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Patricijina grčka kuhinja,
dokumentarna serija
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Plodovi zemlje
11:12 Treća dob
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža -
medicina
15:50 Prosjaci i sinovi, serija
17:00 Vijesti
17:20 Crno-bijeli svijet, serija

18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Kulinarstvo
20:05 Dva : jedan u gostima
20:38 Kuća od karata, serija
21:31 Jalova zemlja,
dokumentarni film
22:06 Otvoreno
22:51 Dnevnik 3
23:23 Nasljednici, serija
00:18 McLeodove kćeri, serija
01:03 Patricijina grčka kuhinja,
dokumentarna serija
01:25 Kod doktora, talk-show
02:07 Društvena mreža -
medicina
03:12 Treća dob
03:42 Hrvatska uživo
04:24 Otvoreno
05:04 Domaći dokumentarni
film
05:34 Tema dana
05:46 Talijanska mlada,
telenovela

06:52 Vrijeme na Drugom
07:00 Juhuhu
08:30 Juhuhu junior
09:30 Školski sat: Moj robot i ja
10:00 Školski sat: Gitara
10:15 Školski sat: Prenatalno
učenje jezika, jezični crtić
10:18 Školski sat: Navrh jezika:
Maska
10:30 H2O: Uz malo vode!
11:05 Sjedni, odlični! - emisija
o obrazovanju
11:35 Don Matteo, serija
12:25 Kulinarsko putovanje
Australijom,
dokumentarna serija
12:50 Svijet vrtlara,
dokumentarna serija
13:23 Bon appetit, španjolski
film
15:00 Dizajn interijera
u rukama amatera,
dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:42 Školski sat: Moj robot i ja
17:14 Magazin LP
17:44 Bitange i princeze
18:24 Na jezeru, serija
19:10 Kruške i jabuke
20:05 Supruga i kćeri, serija
20:56 Vrijeme na Drugom
21:00 Tv Bingo
21:45 Stadion - sportska
emisija
23:00 Zakon i red: Odjel za
žrtve, serija
23:45 Simpsoni
00:05 Bon appetit, španjolski
film
01:37 Noćni glazbeni program

05:30 RTL Danas, (R)
06:10 Sve u šest, magazin (R)
06:45 Legenda o Tarzanu
07:30 Prava žena, serija (R)
08:25 Bibin svijet, serija
09:05 Bibin svijet, serija
09:50 TV prodaja
10:05 Bibin svijet, serija
10:45 TV prodaja
11:55 Državni neprijatelj, film,
akcijski triler (R)
13:35 Ruža vjetrova, serija
14:35 Prava žena, serija (R)
15:35 Wipeout, game show (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Anno magazin, emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Prava žena, serija
21:00 Otok Shutter, film, triler
22:15 RTL Direkt
22:50 Otok Shutter, film, triler
00:15 Anno: Ljeta Gospodnjeg
925., povijesni reality
spektakl
01:35 Kriza, serija
02:10 Kriza, serija
02:45 CSI, serija
03:40 Astro show, emisija uživo
04:40 RTL Danas, (R)
05:25 Kraj programa

UTORAK 27.9.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Patricijina grčka kuhinja,
dokumentarna serija
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Tajnoviti život jezera:
Veliko slano jezero -
Mrtvo more Sjeverne
Amerike, dokumentarna
serija
11:17 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:00 Dva : jedan u gostima
16:30 Informativka
17:20 Crno-bijeli svijet, serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Kulinarstvo
20:05 Naknadno
20:40 Kuća od karata, serija
21:35 Global, vanjskopolitički
magazin
22:15 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:35 Tajnoviti život jezera:

Veliko slano jezero - Mrtvo
more Sjeverne Amerike,
dokumentarna serija
00:25 Nasljednici, serija
01:20 McLeodove kćeri, serija
02:05 Patricijina grčka kuhinja,
dokumentarna serija
02:30 Kod doktora, (R)
03:15 Glas domovine
03:40 Hrvatska uživo
04:25 Otvoreno
05:05 Global
05:35 Tema dana
05:47 Talijanska mlada

06:52 Vrijeme na Drugom
07:00 Juhuhu
08:30 Juhuhu junior
09:30 Školski sat: Rijeka Sava
10:00 Školski sat: Cvrčak i
mrav
10:13 Školski sat: Malo o
velikima: Andrija
Mohorovičić
10:30 H2O: Uz malo vode!
11:02 Milostiva prije svega,
humoristična serija
11:32 Don Matteo, serija
12:22 Kulinarsko putovanje
Australijom,
dokumentarna serija
12:47 Svijet vrtlara,
dokumentarna serija
13:19 Almania, njemački film
14:58 Dizajn interijera
u rukama amatera,
dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat: Rijeka Sava
17:15 Bitange i princeze
19:05 Kruške i jabuke
19:55 Tea Mamut
20:05 Muškarac iz snova,
američki film
21:33 Vrijeme na Drugom
21:43 Igra prijestolja, serija
22:43 Zakon i red: Odjel za
žrtve, serija
23:28 Simpsoni
23:48 Almania, njemački film
01:25 Noćni glazbeni program

06:05 RTL Danas, (R)
06:45 Sve u šest, magazin (R)
07:25 Lego Ninjago, (R)
07:50 TV prodaja
08:05 Prava žena, serija (R)
09:05 Bibin svijet, serija
10:00 Anno: Ljeta Gospodnjeg
925., povijesni reality
spektakl (R)
11:35 Madison, igrani film,
sportska drama
13:30 Ruža vjetrova, serija
14:35 Prava žena, serija (R)
15:35 Wipeout, game show (R)

16:30 RTL Vijesti
17:00 Anno magazin, emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Prava žena, serija
21:00 Kuća izazova, film
22:15 RTL Direkt
22:50 Kuća izazova, igrani film,
akcijski
23:30 Anno: Ljeta Gospodnjeg
925., povijesni reality
spektakl
00:55 Kriza, serija
01:30 Kriza, serija
02:05 CSI, serija
03:00 Astro show, emisija uživo
04:00 RTL Danas, (R)
04:45 Kraj programa

SRIJEDA 28.9.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Patricijina grčka kuhinja
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Rijekom Mekong sa Sue
Perkins
11:17 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža -
srijeda
16:00 Naknadno
16:30 Informativka
17:00 Vijesti
17:20 Crno-bijeli svijet, serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 7/39
20:05 Kulinarstvo
20:10 Pola ure kulture
20:45 Kuća od karata, serija
21:40 Labirint
22:00 Otvoreno
22:05 Dnevnik 3
23:40 Rijekom Mekong sa Sue
Perkins, dokumentarna
serija
00:30 Nasljednici, serija
01:25 McLeodove kćeri, serija
02:10 Patricijina grčka kuhinja,
dokumentarna serija
02:35 Kod doktora, talk-
show (R)
03:20 Eko zona
04:30 Otvoreno
05:10 Labirint
05:40 Tema dana
05:52 Talijanska mlada

06:52 Vrijeme na Drugom
07:00 Juhuhu
08:30 Juhuhu junior
09:30 Školski sat: Kako je nastao život?
10:00 Školski sat: Chiac junior: Bez lica!
10:30 H2O: Uz malo vode!
11:05 Milostiva prije svega, humoristična serija
11:35 Don Matteo, serija
12:25 Kulinarsko putovanje Australijom
12:50 Svijet vrtlara
13:25 A Kind of Magic, američki film
15:00 Dizajn interijera u rukama amatera
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat: Kako je nastao život?
17:15 Noćne more iz svijeta prirode
17:45 Bitange i princeze
18:25 Na jezeru, serija
19:10 Kruške i jabuke
20:00 Nogometna LP - emisija
20:35 Nogometna LP - prijenos utakmice
22:35 Nogometna LP - emisija i sažeci
23:20 Vrijeme na Drugom
23:30 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
00:15 Simpsoni
00:35 A Kind of Magic, američki film
02:05 Noćni glazbeni program

06.10 RTL Danas, (R)

06.50 Sve u šest, magazin (R)
07.25 Lego Ninjago, animirana serija (R)
07.55 TV prodaja
08.10 Prava žena, serija (R)
09.10 Bibin svijet, serija
09.55 TV prodaja
10.10 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl (R)
11.30 TV prodaja
11.45 Golf klub 2, igrani film, komedija
13.35 Ruža vjetrova, serija
14.35 Prava žena, serija (R)
15.35 Wipeout, game show (R)
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
17.00 Anno magazin, emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Prava žena, serija
21.00 Proročanstva, igrani film, znanstveno-fantastični
22.15 RTL Direk
22.50 Proročanstva, igrani film, znanstveno-fantastični
00.10 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
01.20 Kriza, serija
01.55 Kriza, serija
02.35 CSI, serija
03.25 Astro show, emisija uživo
04.25 RTL Danas, (R)
05.10 Kraj programa

**ČETVRTAK
29.9.2016.**

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Sicilija s Aldom i Enzom: Siracusa, dokumentarna serija
09:28 McLeodove kćeri, serija
10:13 Rijekom Mekong sa Sue Perkins
11:12 Bila jednom crvena mlina, emisija pučke i predajne kulture
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža - znanstveni četvrtak
16:00 Pola ure kulture
16:30 Jezik za svakoga
17:00 Vijesti
17:20 Crno-bijeli svijet, serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Kulinarstvo
20:10 Baka Bijela, hrvatski igrani film
21:25 Moja Europa, igrani film
22:25 Otvoreno
23:10 Dnevnik 3
23:45 Rijekom Mekong sa Sue Perkins
00:35 Nasljednici, serija
01:30 McLeodove kćeri, serija
02:15 Sicilija s Aldom i Enzom: Siracusa
02:37 Kod doktora, talk-show
04:32 Otvoreno
05:12 Bila jednom crvena

mlina, emisija pučke i predajne kulture
05:42 Tema dana
05:54 Talijanska mlada

06:52 Vrijeme na Drugom
07:00 Juhuhu
08:30 Juhuhu junior
09:30 Školski sat: Šetnja likovnim carstvom
10:14 Školski sat: Bicikl mojih snova, turski dokumentarni film
10:30 H2O: Uz malo vode!
11:05 Milostiva prije svega, humoristična serija
11:35 Don Matteo, serija
12:25 Kulinarsko putovanje Australijom, dokumentarna serija
12:50 Svijet vrtlara
13:23 Entscheidung in den Wolken, njemačko-austrijski film
15:00 Dizajn interijera u rukama amatera, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat: Šetnja likovnim carstvom
17:45 Bitange i princeze
18:25 Na jezeru, serija
19:10 Kruške i jabuke
20:05 U ladanjskoj palači, dokumentarna serija
20:51 Vrijeme na Drugom
21:00 Ljubav i ostale katastrofe, američki film
22:30 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija

23:15 Simpsoni
23:35 Entscheidung in den Wolken, njemačko-austrijski film
01:07 Noćni glazbeni program

06.25 RTL Danas, (R)
07.10 Sve u šest, magazin (R)
07.45 Lego Ninjago, (R)
08.10 TV prodaja
08.25 Prava žena, serija (R)
09.25 Bibin svijet, serija
10.00 TV prodaja
10.15 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl (R)
11.40 TV prodaja
11.55 Bivši dečko, igrani film, romantična komedija
13.35 Ruža vjetrova, serija
14.35 Prava žena, serija (R)
15.35 Wipeout, game show (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Anno magazin, emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Prava žena, serija
21.00 Peti element, igrani film
22.15 RTL Direkt
22.50 Peti element, igrani film
00.10 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
01.30 Kriza, serija
02.05 Kriza, serija
02.40 CSI, serija
03.30 Astro show, emisija uživo
04.30 RTL Danas, (R)
05.15 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetionik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 Mhz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 *Vojvođanski tjedan*
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
• 20.00 *Divni novi svijet*
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

U NEKO LIKO SLIKA

Zaboravljene pisme,
zaboravljeni ljudi

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Čast svakom

Piše: Branko Ivković

Dotrvo i meni koji dinar pa se rešijo kupit novine, kad ono baš me lipo i zdravo obrađovala vist da je, mož slobodno kast, naša snaš Kata Dulić dobila varošku nagradu. E ona se borme stvarno paštrila da nauči ovaj naš svit oko moder-nog voćarenja. Naišla se

s onim njezinim Spačekom furtom furt po šorovima od Tavankuta, Čikerije, Kelebije pa skroz do Ajdukova i Horgoša. Svudank uvijek vedra i nasmijana strpljivo objašnjavala svitu kako ovo, kako ono triba. Kad se riže, kako poliva, koliko čega ide, a borme se tu triba strpit... Nije to svakom lako ni svatit. Imade nas svakaki pa digdi triba po više puta divanit. Što onaj kazo, pet šest puta mi nacrtali i ja sve svatijo. Ako je iko zavridio snaš Kata jeste. Nikad nije pulitizirala, samo je uvijek bila na službi svojim svitu, radnom, paorskom, kako Bog zapovida. No šta divanit, čast svakim, al diko je dobijo istu taku nagradu a nije ni bijo kod nas u varoši. To nije lipo što se ne poštiva adet al nek to drugima ide na brk. Lipo je i što se pisalo i o tamburašima iz Mirgeša, zdravo je lipo i tamo bilo. Svita koliko voliš iz Rvacke, Madžarske... Svirali i pivali – kad sam išo natrag s biciglom sve sam pivo, zamal tute kod raskrižja s malim tavan-kuckim putom nisam pao u vagaš. Sto puta sam divanijo sam sebi da se neću zanesivat ničim kad idem Bečar atarom. Tute je uvijek gadan oko Lamićovog salaša bivšeg. Baš tamo ga nisu opravili i uvijek se tute spetljam. Dobro da sam krakat pa samo raširim noge i potpačim se u vagaš. Neg jel vi vidite čeljadi ovo s kuruzima? Kazo sam lipo da ću se zavitovat da neću plect o pulitiki i cinama kojikakim, al šta kast... Ja ko krmača što se zavitovala da neće više nikad, a kad je puštili na ledinu ona pravac u košinjac... Al ko se ne bi ždero molim vas?! Ta šta nam rade ovi što krojidu cinu bolje da ne znademo... Skinili su skroz, ta nećemo imat čim platit porez, a kamol pribortat zimu. Jeto ove jeseni sam taman mislijo da će dotrvat za ogriv, al vraga sadrtog! Kandar će tribat ić skupljat čukanjice. Sad ni to nemož ko oće, veli mi moj Joso. Kaže da ga poljar zdravo izružijo što je skupljo glavice cincokreta na komšijskoj njivi i ako mu ovaj dao, sad triba kaže poljar imat napismeno da mož pabirčit. I to ovireno u opštini. Eto ti ga sad! No nek, ima Boga. Oplakaćedu oni Branišu u šoru mislim se ja, ovi novi nisu taki da ćedu progledat kroz prste, nemade nji samo osam umisto dvajst četiri. Kandar ćemo mi kako sad se stara o svitu bit željni i čukanjica čeljadi moja, a tarana će nam bit glavna rana. Velidu niki dan da ćedu se itno učiti stari zanati. Cigurno se spremadu gazde da rane ponovo taranom sirotinju, a više nema protaka i rešeta pa se mora naučit opraviti. Tog će tribat kandar fajn jel nas je tušta. Kako sam načito više ni u nadnicu se neće moć ić a da ne odjakari država svoj ne mali deo kolača. Ode u industriju sam naodnesivo čitav tabak ti novi molbi i ništa. Ako ne moglo ni u nadnicu, ne znadem šta ću...

BAĆ IVIN ŠTODIR

Omrazile mu se
i novine

Otkako naučijo čitat, bać Iva se navadijo na novine. Njegov dada stalno kupovo *Spornke novosti*, *Večernje novosti* i *Večernji list*. Niko ga brog toga ni popriko gleda, čitalo se šta se tilo, niko brog toga ni bijo ni matrni brat ni čeda. Dok se najviše njegovi pajtaša i druga u škole mučilo oko prvi slova, on već o pet godina i ćirilicu i latinicu naučijo iz novina. Istina, puno toga ni razumijo, al dada mu uvijek sve što pročita voljijo i rastolmačit. Zoto mu u škole i bilo dosadno, niko mu ni mogo rastolmačit zašto ko učiteljice mora iz bukvara čitat nako otegnito maaaaaaaa, maaaaaa, ka on već onda puno brže zno čitat iz knjiga što čitu puno starija dica. U njemu, nako sitnomu i žgoljavomu kaki bijo, sve se pobunilo, ni tijo it unatrag, al moro, učiteljica nikomu ni dopuščala da bude drugači neg drugi. Prvi se o dice naučijo divanit gospocki, a kako godine prolazile, sto sastavljat i koikake pismice. Ni to ni valjalo, učitelj iz srpcorvackoga ga na nikake sekcije, zvali je literarna, stalno tento da su te pismice drugi sastavili. Onda jednu natrukovo nako po starovircki, kako njegovi divanili doma. Ni zno za nikoga o poznati da tako trukovo. Zno da imade više pisnika Šokaca, al svi sastavljali gospocki. Vada to tako dojde i prikine se u ćeljadetu šćim otiđe u svit i naji se bila kruva. Eto, sotim tijo učitelju dokazat da vo najnovije ni imo o koga pripisat. Učitelj ga oma istiro iz sekcije. Trukovanju ga vratijo jedan drugi učitelj, ka već bijo u varoši na veće škole. E, onda već čito puno više novina neg u dićji dana. Drugače i štodi, već puno toga zno rastolmačit, ni mu više tribo dada za tako štogoda. U najbolji godina ga zavatila boleština, jedva osto živ, a brzo počo i rat. Dugo osto u bolnice, potli moro misecma doma ležat. Onda mu se televizija i novine najviše i omrazile. Došo do nikoga krstopuća i ni zno na koju bi stranu dalje. Po novina i televizije za dram u cile ne velike države više nismo bili svoji. Ni više ništa valjala istorija, prominjala se, ispalo da puno dice kroz godine sve učilo naopako. Bome, ni valjo ni gazdašag, po novina, otkudgod bile, uvijek ni drugi samo iskorišćavali ve što jim gospodari naveliko stali tutorisat kako triba trukovat. Stali se sve više prozivati ni odnuda, a svojatat vi odvud. A i jedni i drugi o ne sorte što je istorija zabilježila ko najveće zločince. Jedino drugači bili po tomu što jedni imali brade, a drugi nisu. Svega par novina trukovalo drugače, al ne dugo. Jedne oglobili, druge ubili, pa pristale izlaziti. Svi se preznili, vidli da se gospodarma ne triba zamirati. Puno nji podobijalo i otkaze, a u nadnicu pouzimana još više ni što znadu trukovat kako gospodari volju. Bać Ive o takoga štodi ko da ništa zavrnilo u trbuvu. Evo, kojegod novine i danas pogledaš, a o televizija više ne vridi ni štodi, ope najviše trukuju ni što se znadu lipo umilit gospodarma, pokazali to još za rata. A ni ni čudo i gospodari bili gospodari još za rata.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Camus:** Ne želimo li bježati od stvarnosti, moramo u njoj tražiti svoje vrijednosti.
- **Kundera:** Ljudi žele biti gospodari budućnosti samo da bi mogli mijenjati prošlost.
- **Gaben:** Lijepe žene su samo tjedan dana dobre, dobre žene su cijeloga života lijepe.

KVIZ

Boris Dvornik

Koje godine i gdje je rođen hrvatski glumac **Boris Dvornik**?

Gdje se glumački usavršavao?

Kada je debitirao na filmu?

U koliko dugometražnih filmova je glumio?

Po kojim filmskim ulogama će ostati najviše upamćen?

Koja su njegove najpoznatije televizijske uloge?

Gdje je bio stalno radno angažiran?

Kada i gdje je umro Boris Dvornik?

Umrro je 24. ožujka 2008. godine u Splitu.
U HNK u Splitu.
Roko Prć, meštar.
Po ulogama u pratećim filmovima.
Više od četrdesetak.
1960. godine u filmu *Deveti krug*.
Srednju glumačku u Novom Sadu, Akademiju u Zagrebu.
Rodio se 16. travnja 1939. godine u Splitu.

FOTO KUTAK

Ljuljanje, uživanje

VICEVI

Ivica pao na vozačkom ispitu.

- Imate 25 pogrešaka! kaže instruktor.

- Kako je to moguće. Pa odgovorio sam na sva pitanja!

- Da, ali ste zaokružili sve odgovore pod slovom B.

- Pa ja i polažem za B kategoriju – odgovori Ivica.

Žali se Petar prijatelju:

- Prije tjedan dana sreo sam punicu pred vratima stana.

Pitala je može li ostati nekoliko dana.

- I?

- Eno je još uvijek pred vratima!

POGLED S TRIBINA

Ostavka

Osijek (0:1), Lyon (0:3) i Rijeka (2:5), niz je od tri uzastopna poraza koje je *Dinamo* doživio u posljednjim susretima. Domaći poraz od Osiječana, prvi ligaški nakon dugo, dugo vremena bio je okidač, neuspješno Champions league gostovanje u Francuskoj zapalilo je plamen, dok je kiks u derbiju protiv prvoplasiranih Riječana izazvao konačnu eksploziju. Dva domaća poraza, treće mjesto na tablici i četiri boda zaostatka za bijelima s Kantride, rezultiralo je ostavkom **Zlatka**

Cice Kranjčara. Na mjesto šefa stručnog štaba, do daljnjeg, postavljen je njegov dosadašnji pomoćnik **Željko Sopić.**

Malo tko je očekivao ovakav rasplet događaja i Cicin odlazak nakon samo dva i pol mjeseca boravka na Dinamovoj klupi. Osobito nakon uspješno odrađenog posla u Ligi prvaka i osiguranim mjestom u elitnom društvu natjecanja u skupinama (13 susreta bez poraza). Ali, čini se, kola su se počela kretati nizbrdo nakon što su počele prodaje najboljih igrača (**Pjaca, Rog, Eduardo** i dr.), a ni približno adekvatne zamjene nisu dovedene u modre redove. Potom su uslijedile slabije igre (istina s bodovnim rezultatom) u prvim prvenstvenim kolima 1. HNL, no sve se urušilo u samo jačih tjedan dana.

A sezona je tek praktično započela.

Do prvenstvene stanke zbog kvalifikacijskih susreta reprezentacije *Dinamo*, uz nastup u Kupu protiv niželigaša *Velog vrha*, ima dva ligaška susreta, protiv *Lokomotive* i *Hajduka* te drugo kolo Lige prvaka s velikim *Juventusom*. Sva tri susreta igrat će se na Maksimiru. *Lokomotiva* je domaćin, ali taj susret vjerojatno najmanje brine čelnništvo kluba. Favorizirani *Juventus*, koji stiže po tri boda (nadoknada minusa iz prvog susreta protiv *Seville*) i uvijek neugodni rival *Hajduk* u najvećem hrvatskom nogometnom derbiju.

Pred *Dinamom* su veliki ispiti.

Dinamo je veliki klub.

Pitanje je samo hoće li u ovakvoj situaciji rezultati i dalje biti veliki...

D. P.

NOGOMET

Rijeka posramila Dinamo

Pet pogodaka u modroj mreži donijeli su veliku pobjedu *Rijeci* u derbiju protiv *Dinama* (5:2) i bijeg na četiri boda prednosti. Najugodnije iznenađenje novog prvenstva 1. HNL *Osiijek* uvjerljivom pobjedom protiv *Splita* (3:0) učvrstio se na drugom mjestu.

Ostali rezultati 9. kola: Hajduk – Slaven 4:0, Istra 1961 – Inter 4:1, Lokomotiva – Cibalia 4:0

Tablica 1. HNL: Rijeka 23, Osijek 22, Dinamo 19, Hajduk 17, Istra 1961, Slaven 9, Lokomotiva 8, Inter 7, Cibalia, Split 4.

TENIS

Hrvatska u finalu Davisova kupa

Nošena odličnim partijama **Marina Čilića** Hrvatska Davis kup reprezentacija svladala je u polufinalnom duelu Francusku (3:2) i izborila plasman u veliko finale protiv Argentine.

Najbolji hrvatski tenisač je prvoga dana svladao **Pouillea** (3:1), potom je u paru s **Ivanom Dodigom** bio bolji od prvog svjetskog para **Mahut/Herbert** (3:1) i konačno u duelu s prvim francuskim reketom **Gasquetom** (3:0) donio je presudni treći bod za konačnu pobjedu. Prvoga dana susreta, **Borna Ćorić** je poražen od Gasqueta (3:0), dok je u posljednjem susretu bez rezultatskog značaja, Pouille svladao **Marina Draganju** (2:0). Finale Davisova kupa igrat će se od 25. do 27. studenoga u Hrvatskoj.

PARAOLIMPIJADA

Pet hrvatskih odličja

Završene su Paraolimpijske igre u Rio de Janeiru. Među 4000 sportaša iz 159 zemalja natjecalo se i 19 hrvatskih paraolimpijaca, a hrvatska delegacija doma se vratila s pet osvojenih odličja. Zlatnim medaljama

su se okitile stolnotenisačica **Sandra Paović** i skakačica u dalja **Mikela Ristoski**. Srebrne su bile stolnotenisačice **Andela Mužinić** i **Helena Dretar Karić** (dubl) i skakač u dalj **Zoran Talić**, dok je bacač diska **Velimir Šandor** osvojio broncu.

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čačkare s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljino, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjave, čaršavi, muške čačkare i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Proizvici. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunic. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064 305 14 88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupao- nom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

Potrebno udumljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepljene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.

PRODAJEM sitno rađene neuramljene vilerove goblene: Dan-noć i Monaliza, kao i kompletan materijal za Pastirsku idilu. Tel.: 024-730-270 ili 063-713-1828.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 30. 9. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARAOORDEV PUT 2 TEL: 024/555765 WWW.TIPPNET.RS

MALONOGOMETNI SUSRET EKIPA HRVATSKIH KULTURNIH UDRUGA IZ SRIJEMA U RUMI

Druženje u prvom, rezultat u drugom planu

Kao i svake godine u rujnu, HKPD *Matija Gubec* iz Rume prošle nedjelje bio je domaćinom tradicionalnog susreta ekipa igrača malog nogometa, predstavnika hrvatskih kulturnih udruga iz Srijema. Međutim, ovoga puta nogometni susret poprimio je međunarodni karakter, jer su pored predstavnika udruga iz Srijema, sudionici bili i sportaši iz Hrvatske, iz Tenje. Na nogometnom igralištu *Jedinstvo* okupilo se preko sedamdeset mladih sportaša iz Zemuna, Petrovaradina, Ljube, Rume i iz Hrvatske, kako bi u sportskom duhu i prijatnom druženju, odmjerilo svoje snage na terenu, iako je i ovoga puta, rezultat bio u drugom planu, a sve odigrane utakmice bile su revijalnog karaktera.

POTAKNUTI MLADE

Tradicija održavanja malonogometnih susreta u Srijemu

duga je više od 12 godina. Kako ističu organizatori, vrlo je važno da tijekom tih godina želja za njihovim održavanjem nije splasnula i da je mladih sportaša iz godine u godinu sve više. Voditelj sportskog odjela HKPD *Matija Gubec* iz Rume **Pavle**

Mišak kaže: »Oko sedamdesetak mladih je danas ovdje na terenu, što mi je jako drago i nadam se da će ih za godinu dana biti još više. Mislim da ćemo povećati broj sudionika jer postoji zain-

teresiranost i kod žena. Iskustva govore da ovi sportski susreti idu u dobrom pravcu te se nadam da će to prepoznati i ljudi na višim instancama i da će nam pomoći pri organiziranju ovih sportskih manifestacija. Vremena su teška i sve nam je teže organizirati ih.

A veliki je značaj ovakvih susreta koje organiziramo, prvenstveno zbog druženja mladih.« Sudionici malonogometnog turnira u Rumi, bili su i članovi sekcije za sport HKPD *Jelačić*

iz Petrovaradina. Također česti domaćini ovakvih vrsta susreta. Kako kažu, uvijek sa zadovoljstvom dođu u Rumu jer je sve dobro organizirano, ali prevashodno dolaze zbog druženja s prijateljima sportašima iz Srijema, s kojima su sklopili prijateljstva upravo na tim susretima. »Znam kako je nama kada mi to organiziramo i skoro uvijek smo prepušteni sami sebi i još nekoliko entuzijasta koji nam uvijek rado pomažu. Sad smo se počeli dogovarati o nekoj drugoj mogućoj koncepciji i da ove susrete organiziramo jedanput do dva puta godišnje. Razlog je nedostatak novca za ovakav vid sportskih manifestacija, a velika bi šteta bila ne organizirati ih jer je uvijek na susretima veliki broj mladih. To je u ovakvim okolnostima veliki uspjeh i nadam se da ćemo nekako uspjeti opstati. Dok je nas, dat ćemo sve od sebe da se ova lijepa tradicija nastavi i nadam se da će nam se još netko

NOGOMET

Samo bod

SUBOTICA – Nogometaši *Bačke 1901* odigrali su neodlučeno (1:1) protiv *Borca* iz Sakula u susretu 6. kola Srpske lige skupina Vojvodina. Sljedeći prvenstveni susret crveno-bijeli igrat će u subotu 23. rujna u Novoj Pazovi protiv *Radničkog*.

Poraz u Turiji

TURIJA – Domaća momčad *Mladosti* bila je bolja od *Tavankuta* (2:1) u 6. kolu ligaškog nadmetanja u Vojvođanskoj ligi skupina Sjever. Priliku za popravni i nove prvenstvene bodove Tavankučani imat će u nedjelju 25. rujna od 15.30 sati kada na svom terenu ugošćuju *Slogu* iz Čonoplje.

Uvjerljiva pobjeda

SONTA – U 4. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 2. razred, nogometaši sončanskog *Dinama* su pred svojim navijačima zabilježili uvjerljivu pobjedu od 5:0 protiv posljednjeplasirane Telečke. Strijelci za Dinamo bili su **Klipa** u 24. i **Duraković** u 56. te **Balog** u 64. 73. i 82. minuti. U 5. kolu *Dinamo* će gostovati u *Bezdanu* i potražiti nove bodove protiv ekipe *Sporta*.

Stopostotni učinak

BEREG – Pobjedom od 5:0 na domaćem travnjaku protiv ekipe *Sporta* iz obližnjeg Bezdana u 4. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 2. razred ekipa *Dinama 1923* je ostvarila stopostotni učinak u dosadašnjem dijelu prvenstva. Iako su od prve minute napadali i stvarali prigode, domaćini

priključiti i dati nam potporu», navodi voditelj sekcije za sport HKPD **Jelačić** iz Petrovaradina **Milan Mikuljan**.

Po prvi puta sudionici turnira bili su prijatelji iz Hrvatske, veterani nogometnog kluba iz Tenje, KUD **Josip Šošić**. Suradnja s njima počela je preko prijateljskih i rodbinskih veza, a postoje nagovještaji da će ekipe iz Srijema, uskoro biti gosti u Hrvatskoj. »Po prvi puta smo u Rumi i dojmovi su prelijepi. Sve je dobro organizirano, jako je lijepo druženje i nadam se da će ih biti češće. Nismo puno znali o Hrvatima u Srijemu i drago mi je što smo imali priliku doći ovdje i sprijateljiti se s njima. Sada smo »probili led« i nadam se da ćemo se sada družiti češće. Sportski

turniri mogu biti dobra prigoda i za spajanje udruga iz Srijema i Hrvatske te stvaranje uvjeta za organiziranje nekih manifestacija, na još većoj razini«, ističe ispred KUD **Josip Šošić** iz Tenje, **Mario Valentić**.

NOVI DOMAĆINI

Već idućeg mjeseca, 2. listopada, HKD **Ljuba** bit će po prvi puta domaćinom ovih sportskih susreta. Predstavnici najmlađe hrvatske udruge u Srijemu, uvijek se rado odazivaju sportskim susretima, a tako je bilo i ovoga puta. »Ovdje u Rumi smo po drugi puta i nadam se da ćemo na terenu biti uspješniji nego što smo bili prošle godine. Mada nam to i nije toliko važno. Važno

je da se međusobno upoznamo, družimo se, ostvarimo i neke druge vidove kulturne suradnje i drago mi je što je svaki put sve veći broj mladih i novih lica. Mi se već pripremamo da ugostimo po prvi puta prijatelje iz Srijema kod nas i nadam se da će biti zadovoljni gostoprimstvom«, kaže iz HKD **Ljuba** **Darko Šili**. Nakon **Ljube**, posljednji nogometni susret bit će održan u Zemunu čiji se predstavnici uvijek rado odazivaju sportskim susretima, a tako i ovome u Rumi. »Volim doći kako ovdje tako i u druga mjesta u Srijemu, a posebno mi je drago što ćemo se idućeg mjeseca ponovno družiti u Ljubi jer je to još jedan kalendarski susret više kroz godinu«, kaže **Petar Dujić** iz

Zemuna. Malonogometni turnir otpočeo je minutom šutnje nekadašnjem počasnom predsjedniku HKD **Matija Gubec** iz Rume **Zlatku Kolariću**, redovitom sudioniku sportskih susreta u Rumi. Sve utakmice protekle su u ugodnom druženju i raspoloženju, ali bez pobjednika. Ipak, najljepše je bilo tijekom »trećeg poluvremena« u prostorijama udruge u Rumi gdje su se sportaši družili i prepričavali događaje s utakmica. Svim sudionicima uručene su zahvalnice, a bilo je i nagrada. Za najljepšeg, najboljeg i najstarijeg igrača, ali i za najljepšu frizuru koja je uručena dopredsjednici HKD **Ljuba** **Željki Donković**.

Suzana Darabašić

su u prvom poluvremenu pogotkom **Martinčevića** došli tek u minimalnu prednost. Poslije odmora gosti su potpuno pali u igri, a Dinamovci su s dva zgoditka **Praštala** i po jednim **Josipa** i **Denisa Radičeva** zasluženo ostvarili visoku pobjedu. U narednom kolu Berešci će gostovati u Rastini.

Minimalac za tri boda

MONOŠTOR – U 4. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 1. razred ekipa **Dunava** iz Monoštora na Doli je dočeka-

la posljednjepolasiranu ekipu **Graničara** iz Riđice i sva tri boda osigurala pogotkom **Curnića** u 30. minuti iz penala, ispostavilo se jedinom na utakmici. U nastavku prvenstva Monoštorce čekaju puno jači protivnici, kojima neće moći parirati ukoliko ne porade na poboljšanju efikasnosti. U narednom kolu **Dunav** će igrati u Gakovu protiv **Graničara**.

ŠAH

Gostujući poraz

KARAVUKOVO – Šahisti HAŠK **Zrinjski** poraženi su od domaće momčadi **Karavukova** (2,5: 3,5) u prvenstvenom susretu 8. kola Sjevernobačke šahovske lige. Pobjede za ŠK HAŠK **Zrinjski** ostvarili su **Stipan Marijanušić** i **Antal Hegeduš**, dok je **Zlatko Engi** svoju partiju završio remijem. Šahovska momčad koju predvodi **Marinko Miković** trenutačno se nalazi na sedmom mjestu prvenstvene tablice s 23 osvojena boda, a u sljedećem kolu dočekuje momčad **Bačke Topole**.

XVI. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

HRVATSKA
GLAZBENA
UDRUGA
FESTIVAL
BUNJEVAČKI
PISAMA

25. IX. 2016. u 20 sati
SPORTSKA DVORANA
TEHNIČKE ŠKOLE „IVAN ŠABRIĆ“, (MIEŠĆ)

Ulaznica 250 dinara
Karte u pretprodaji na mobitel: 060 016 11 67

FESTIVAL POMOGLE:

MEĐUSAJNI SPONZORI:

